TS NOZIEGUMU

gajiem

bu, ka viņa izmeklēšana do
n citus rezultātus nekā ce
aršava. Salīdzinot dokumen
liecības, Martini arvien ņe
pārliecinājās, ka Katiņas
apraktie upuri nošauti 1940.
nartā, aprīlī un maijā, kad
gabals vēl atradās pilnīgā
u varas ricībā. Martini izde
dentificēt arī sešus NKVD
kus, kas piedalījušies gū
nogalināšanā: Ļevu Ribaku,
Fimbergu, Abramu Bom
Borisu Kutsovu, Ivanu Sle
un Osipu Lisaku. Visi tie
ši NKVD Minskas štābā.

ni noskaidroja, ka polu
d nošauti ar vācu pistolēm,
egādātas Pad. savienībai sa
ar Rapallo līgumu. Aukstā
.dūrieni atbilduši padomju
durkļu ievainojumiem. Ja
būtu gribējuši apzināti uz
inu krieviem, tie droši vien
etojuši krievu pistoles.

Martini bija iesniedzis
inojumu tieslietu ministri
u nogalināja divi komjau
biedri. Slepkavas apcieti
et dažas dienas vēlāk tie „iz
no Krakovas cietuma, kas ir
no visrūpīgāk apsargātām
juma vietām Polijā."

ksturīgi, ka komūnistiem
īgi noskaņotais Martini vi
konstatējis to pašu, ko Hit
ldības ieceltā izmeklēšanas
a," tagad raksta New York
Tribune. „Vēl vairāk, vi
ija izdevies pat konstatēt
darbinieku vārdus, kas
edalījušies šinī akcijā. Iz
nas turpināšanu tagad va
uzticēt Starptautiskajam
m krustam, kā to jau pra
ndonas poļi 1943. g., un gala
ai lietā būtu sakāms Apvie
nācijām. Tas būtu vienīgi
s ceļš šī lielā nozieguma
rošanai."

avas starpā...

laiku valdība izdevusi li
ka katoļu baznīca ar visiem
umiem pilnīgi pakļauta val
vienu garīdznieku nedrikst
augstināt, nedz pārcelt bez
iepriekšējas atļaujas. Tie
hinistrs Cepicka nacionālās
sapulcē, kuŗā piedalījās arī
ldības pārstāvji, apzīmēja
baznīcas izturēšanos par nō
Pēc viņa runāja arī mini
rezidents Zapotockis, dekla
ka Prāgas archibīskaps
sevi izslēgt no tautas kopi
nodevējs", ja viņš savu iz
s nemainīs.

čechu žurnālists, kas iz
no Prāgas, zināja stāstīt, ka
kapu Beranu pirms neilga
pmeklējis tieslietu ministrs
. Ministrs darījis Beranu
gu, par sekām, kādas varē
viņa opozicija pret valdī
chibīskaps pasmaidījis, pie
e skapja un izņēmis no tā
o valkājis, būdams koncen
nometnē Dachavā. „Val
s tūliņ jāuzģērbj?" ironiski
drosmīgais garīdznieks. Ce
eteicis ne vārda un žigli ir
pa durvīm.

zsprādzis gaisā Zigfrīda līnijas bunkurs

uz sestdienu uzsprādzis
ādreizējās Zigfrīda līnijas
franču joslas Primas cie
bežās, kuŗā glabājušās 600
azitā Hitlera „rietumvalņa"
āšanai. Pilnīgi sagrauti 76
o 2800 ciemata iedzivotājiem
mtes palikuši 1000, pa daļai
evainotas ap 100 personu,
āvēti 20. Pagājušā kara lai
kurs palicis neizlietots, bet
ranči viņā bija iekārtojuši
as noliktavu. Kad no bun
ejas sāka plūst dūmi, cie
dzīvotāji pānikā atstāja sa
mus. Speciālisti noskaidro
gaisā uzlidojuši 250.000 ku
zemes un akmeņu. Vēl
stundas pēc sprādziena
ometru attālumā gaiss bija
nacējošu dūmu.

A TILTU SAŠAURINA

na (F). — ASV un Lielbri
ašreiz apspriež priekšlikumu
āt gaisa apgādi Berlīnei.
s, ka gaisa tilts kļūs „šau
ar 2/3. Informētas aprindas
ka Berlīnē pārtikas un ogļu
pietiekamas 3 mēnešiem.
lokādes sākuma amerikāņi
ļi berlīniešiem piegādājuši
ekā 5 milj. to kravas. Britu
paskaidro, ka turpmāk kat
otājam vajadzēs piedalīties
u ilgajos „manevros" uz

LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Valdemārs Lambergs, DP Camp Erlangen, Oberst Drausnick-Str. 1. Printer: Ulmer & Ungeheuer, Ludwigsburg, Körnerstr. 16. Published twice weekly. Circulation: 14.000

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 76 (300)
Sestdien, 1949. g. 23. jūlijā
Iznāk trešdienās un sestdienās. Izdevējs: Latviešu Centrālā Komiteja. Galvenais redaktors: V. Lambergs; galv. red. vietnieki: M. Culītis un A. Kļāvsons. Redaktori: A. Bolšteins, Fr. Igals, J. Jēkabsons, F. Kruse, B. Kīselis, H. Mindenbergs, A. Ozols, E. Raisters, L. Švarcs. Redakcijas adrese: Esslingen/N., Uhlandstr. 8 tel. 17339.

Baznīca stiprina cīņu pret bolševismu

Čechu garīdzniekiem draud ar smagām represijām

Berline (R). — **Kā ziņo korespondenti, abas galvenās kristīgās baznīcas Vācijā, evaņģeliskā un katoļu, atrodas niknā cīņā ar bolševistisko ideoloģiju arī Austrumvācijā. Šajā ziņā līdz šim visvairāk izcēlies luterāņu bīskaps Dibēliuss, apbrīnojami bezbailīgi uzstādamies pret padomju režīmu. Bet arī katoļu baznīca sāk ieņemt cīņas pozicijas.**

Plašās tautas masas austrumzonā, redzēdamas politiskās partijas verdziski sadarbojamies ar austrumu totalitārismu, arvien vairāk pievēršas baznīcai. Pat ticības lietās pilnīgi vienaldzīgi cilvēki saņem lielu morālisku stiprinājumu no baznīcas ganu rakstiem, kas sevišķi iecienīti jaunatnē.

Pēc daudzām pazīmēm spriežot, cīņa starp baznīcu un totālo varu ievērojami paasināsies jau vistuvākā laikā arī Austrumvācijā. Komūnistu laikrakstu valoda pret baznīcu kļūst jo dienas jo draudīgāka. Tie skaidri pasaka, ka kristīgā baznīca esot komūnisma ienaidnieks Nr. 1 un ka komūnistu pacietībai pienākušas beigas. Sekas jau ir manāmas. Starp valsti un baznīcas organiem agrāk noslēgtos līgumus vairs nepilda vai arī anullē brutālā kārtā. Baznīcas īpašumtiesības sistēmatiski pārkāpj. Bumbu iedragātās baznīcas celtnes tiek patvarīgi noārdītas un materiāli nodoti jaunsaimniekiem. Sagaida, ka šī baznīcas „demontāža" drīz pieņems jo plašus apmērus. Līdz šim tā skāra visvairāk evaņģēlisko baznīcu.

*

Čechoslovakijas izglītības ministrija otrdien uzaicināja uz apspriedi 80 Prāgas katoļu garīdzniekus. Kāds ministrijas pārstāvis paziņoja, ka par pāvesta dekrēta reālizēšanu garīdzniekus sagaida represijas. Tās skars arī visas tās personas, kas būs palīdzējušas komūnistu ekskomūnikācijā. Ministrijas pārstāvis piebilda, ka tas nav tukšs brīdinājums, bet gan valdības pēdējais paziņojums. Kādas represijas garīdzniekus sagaida, to šajā apspriedē nepaskaidroja. Ministrijas pārstāvis vienīgi norādīja uz neseno tieslietu ministra Cepickas deklarāciju, ka „ar ekskomūnikācijas reālizētājiem apiesies kā ar nodevējiem."

Pāvesta dekrēts Polijā pagaidām nav nedz publicēts, nedz komentēts. Tā saturu zina vienīgi tie, kam izdevība noklausīties ārzemju raidītājus. Par Svētās kollēģijas lēmumu bija sevišķi nobažījušies poļu ierēdņi, kas, glābdami savas dzīvības, iestājušies komūnistu partijā. Pēc Vatikāna paskaidrojuma, ka ekskomūnikāciju uz tādām personām neattiecinās, viņu garastāvoklis ievērojami uzlabojies.

Par katoļu baznīcas stāvokli Čechoslovakijā trešdien runāja arī ASV ārlietu ministrs Ečesons preses konferencē. Viņš paskaidroja, ka čechu komūnisti mēģina uzspiest savu tiranniju arī baznīcai, lai gan Čechoslovakija bija viena no pirmajām valstīm, kas, parakstot apvienoto nāciju chartu, solijās sargāt cilvēka tiesības un reliģijas brīvību. Ministrs piebilda, ka čechu komūnistu režīms, kas līdzīgs Padomju savienības režīmam, vēlas pilnīgi iznīcināt reliģiju. Baznīcas stāvoklis Čechoslovakijā radījis lielu nožēlu un līdzjūtību Savienotajās valstīs.

Protestēs pret garīdznieku vajāšanām

Starptautiskās politisko bēgļu komitejas (INCOPORE) ģenerālsapulcē 17. jūlijā Minchenē piedalījās 18 DP nāciju centrālo komiteju pārstāvji, no LCK — vicepriekšsēdis V. Lambergs.

INCOPORE priekšsēdis Dr. A. Mors pārskatā par organizācijas darbību norādīja, ka tā vairāk kārtojusi trimdas sadzīves, sociālos un mākslas jautājumus, atturoties no politiskiem jautājumiem, kas sagādājuši grūtības INCOPORE atzīšanai no IRO un armijas puses. Līdz šim no organizācijā pārstāvētām centrālām komitejām armija un IRO atzinušas tikai baltiešu, ungāru un čechu. Ģenerālsapulce piekrita Dr. A. Mora priešlikumam atturēties no politiskās darbības, atstājot to katras nācijas politiskiem organiem.

Par valdes priekšsēdi no jauna ievēlēja ungāru Dr. A. Moru, par vicepriekšsēžiem poli Suchenecki un baltkrievu inž. Tomašiku, par eksekütīvsekretāru igauni Dr. Kūsu, par kultūras sekcijas vadītāju turkmēni Dr. Oroju, emigrācijas un tieslietu — kroātu Dr. Vukoviču, preses — ukraiņu redaktoru Belenski, par goda tiesas priekšsēdi LCK vicepriekšsēdi zvēr. adv. V. Lambergu, revizijas komis. priekšsēdi slovaku Dr. Paučo. No jauna INCOPORE uzņēma rumāņu centrālo komiteju, ko pārstāvēs ģenerālis J. Georgijs.

Nolēma efektīvi atvairīt vācu preses apvainojumus pārvietotajām personām. Apstiprināja Internacionālās DP arodbiedrības statūtus; tās priekšsēdis būs lietuvietis inž. Banenas. Preses sekcijas vadītājs Bielaševics ziņoja, ka DP prese pārdzīvo grūtības. Jau 14 DP preses izdevumi pārtraukuši iznākšanu, un daudzām nacionālām grupām nav vairs neviena preses organa. Ģenerālsapulce uzdeva prezidijam protestēt pret garīdznieku vajāšanām Padomju savienībā un tās satelītos.

Jaúns protests pret Atlantijas paktu

Maskava (E). — Maskavas radio trešdienas rītā ziņoja, ka Pad. savienība iesniegusi Italijai protesta notu par miera līguma pārkāpšanu, kas notikusi, pievienojoties Atlantijas paktam. Italija iestājusies tādu valstu blokā, teikts protesta notā, kas gatavo agresiju Pad. savienībai un tautas demokratijām. Notas beigās Maskava norāda, ka Itaļi jau aprilī lūguši no Sav. valstīm kreditus, lai apbruņotu un modernizētu savu armiju, ko miera līgums īstenībā aizliedz. Līdzīgas protesta notas iesniegtas arī Parīzē, Londonā un Vašingtonā, jo ASV, Lielbritānija un Francija ir Itālijas miera līguma signatārvalstis.

Jaunā Pad. savienības protesta nota radījusi asu opoziciju Romā, Vašingtonā un Londonā. Itālijas parlamenta sēdē ārlietu ministrs grāfs Sforca trešdien paskaidroja, ka Maskavas protestu viņš saņēmis tikai pirms dažām stundām, lai gan Pad. savienība ar savu raidītāju palīdzību tās saturu paziņoja jau iepriekš. Ārlietu ministrs piebilda, ka jaunā nota gandrīz burtiski līdzinās tai, ko Atlantijas pakta 12 signatārvalstis saņēma jau agrāk. Arī šoreiz viņš varot teikt to pašu, ko sacījis jau savā laikā — Atlantijas pakts nav agresīva vienošanās, un tas nevēršas ne pret vienu valsti.

Par nepamatotiem Pad. savienības apvainojumus nosaucis arī ASV ārlietu ministrs Ečesons. Vašingtona, teica Ečesons, jau vairākkārt norādījusi, ka paktam ir nepārprotami defensīvs raksturs. Kāds ārlietu ministrijas pārstāvis paskaidroja, ka Atlantijas vienošanās 8 § neaizliedz signatārvalstīm pildīt citus starptautiskus pienākumus. Lielbritānija jau daudzreiz nesekmīgi norādījusi, ka Ungārijas, Bulgārijas un Rumānijas bruņotie spēki ir daudz lielāki nekā miera līgumos atļauts. Bet Pad. savienība vienmēr **stūrgalvīgi atteikusies ievadīt šinī lietā izmeklēšanu.**

Kīnas komūnisti grib „atbrīvot" visu pasauli

Kantona (E). — Nacionālās Ķīnas armijas rokās krituši komūnistu slepeni dokumenti, no kuŗiem izriet, ka viņi „vēlas atbrīvot visu pasauli" un nebaidās trešā pasaules kara. Kādā dokumentā teikts: „Mēs nebaidāmies trešā pasaules kara, mēs to apsveicam. Arī atombumba mūs nevar iebiedēt."

AP ziņo, ka komūnistu armijas straujā triecienā virzās uz dienvidiem. Nacionālais karaspēks bez lielām cīņām atkāpjas visā frontē. Hunanas provincē ieņemta Liujangas pilsēta, kas atrodas 40 km uz austrumiem no Čangčas.

Diktatūras vai nu sabruks,

vai atteiksies no nodoma pakļaut sev brīvas tautas

Archibīskaps T. Grīnbergs svēti visas pasaules luterāņu garīdzniekus

Londona (S). — Vispasaules luterāņu apvienības izpildkomitejas gadskārtējās konferences laikā, svētdien, 17. jūlijā, Londonas Vestminsteras kapellā notika svinīga sanāksme, domāta pasaules luterāņu vienības un kopējas ricības demonstrējumam.

Krāšņi dekorētajā baznīcā uz īpaša paaugstinājuma amata tērpos sēdēja konferences dalībnieki — dažādo tautību baznīcu pārstāvji un viņu vidū arī archibīskaps T. Grīnbergs, kas pēc gadiem un amata ir vecākais no konferences dalībniekiem un viens starp pirmajiem cieņas ziņā. Sanāksmi ievadīja komponista A. Jēruma vadītais apvienotais luterāņu koris, kas nodziedāja Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils pirmos divus pantus angļu valodā. Koŗa pamatsastāvā ir latvieši un kanādieši.

Svinīgo sanāksmi ar uzrunu atklāja Lielbritānijas luterāņu padomes priekšsēdis amerikāņu mācītājs Pīrss, pieskardamies bēgļu problēmai. Vēl runāja izpildkomitejas priekšsēdis zviedru bīskaps prof. Dr. A. Nīgrens, vācu bīskaps H. Lilje u. c. Sanāksmē bez Jēruma vadītā koŗa uzstājās arī mūsu dziedātājas L. Maršalka, G. Trēziņa un M. Deigele, atskaņodamas J. Vītola tercetu. Noslēgumā svētīšanas vārdus teica archibīskaps T. Grīnbergs.

Prezidenta Trūmena ārpolitiskā runa Čikagā

Čikaga (D). — **Otrdien prezidents Trūmens Čikagā teica lielu runu, ko pārraidīja visas ASV raidāmstacijas. Runas sākumā prezidents apelējā pie kongresa nesamazināt Maršala plānam paredzētās summas un izteica cerību, ka senāts ratificēs Atlantijas paktu, tādā veidā stiprinot demokratiju solidāritāti un sadarbību.**

„Mums jādara viss, lai stiprinātu brīvo tautu saimniecību," teica prezidents Trūmens. „Būtu ļoti negudri, ja mēs samazinātu financiālo bazi Maršala plānam. Cīņā par mieru un brīvību mēs esam guvuši panākumus vienīgi tāpēc, ka bijām gatavi nest upurus. Tagad mēs nedrīkstam apstāties savas politikas pusceļā. Tikpat negudri būtu, ja mēs paši samazinātu to uzticību un paļaušanos, ko esam ieguvuši pie brīvajām demokratijām."

Runas turpinājumā prezidents ļoti asiem vārdiem vērsās pret komūnismu, kas cenšas pakļaut savai varai visu pasauli. „Komūnistu mēģinājumi uzkundzēties brīvām tautām," teica Trūmens, „cietis neveiksmi, tāpat kā cietuši neveiksmi viņu mēģinājumi sagrābt varu ar ieroču palīdzību. Pretēji Apvienoto nāciju ideāliem, pasaulē pastāv tieksme, kas balstās uz varu. Līdzīgi mēģinājumi jau cietuši neveiksmi arī pagātnē." Tad prezidents norādīja uz Vāciju, kas vairākus gadus pūlējās Eiropā nodibināt jaunu kārtību un beigās pati sabruka. Neraugoties uz vēstures mācību, daudzu valstu politiķi pūlas iegūt pasaulē noteikšanu ar varas palīdzību. Lai sasniegtu savus mērķus, komūnistu līderi apellē pie cilvēces sirdsapziņas, izmantojot vispārēju vēlēšanos pēc miera un sava dzīves standarta nodrošināšanas. Patiesībā šī sistēma, kas pūlas organizēt pasauli pēc saviem principiem, nav labāka par vecajām tirannijām, kas tagad sabrukušas.

Runas turpinājumā prezidents norādīja, ka komūnisma struktūra slēpj sevī to vājumu, kas rakstursīgs visām diktatūrām. Satelitvalstīs jau tagad vērojami saspīlējumi un iekšēji konflikti, kas aizvien pieņemas. Komūnisms var cerēt vienīgi uz īslaicīgiem panākumiem. Tas vai nu sabruks pats sevī, vai arī atteiksies no nodoma pakļaut savai diktatūrai brīvās valstis, jo šī sistēma nevar apmierināt cilvēku tieksmes.

„Daži cilvēki grib mums uzspiest savu pārliecību, ka karš ir nenovēršams," teica prezidents. „Es esmu optimists, un nākotne man nerādās tik tumšās krāsās, jo es ticu, ka cilvēku sirdis un prāti aizvien vairāk nosveŗas uz demokratijas pusi. Arī mūsu principi ir demokratiski, un tāpēc daudz spēcīgāki par komūnistu doktrinām. Līdz šim Savienotās valstis vislielākā mērā ietekmējušas pārējo pasauli. Amerikāņi godam izturējuši cīņu ar 19. gadsimteņa absolūtām monarchijām, un es esmu pārliecināts, ka mēs pastāvēsim arī pret 20. gadsimteņa diktatūrām, kas ir daudz briesmīgākas. Demokratijas nevēlas pacelt Dieva godā valsti, cilvēku vai cilvēka darbus. Tā slēpj sevī tiesības, reliģijas un sirdsapziņas brīvību. Pasaule ir nogurusi no politiskā fanātisma. Nepatikā tā novēršas no propagandas meļiem un diktatūru histerijas, nosodot vajāšanas un politiskas slepkavības. Tagad cilvēce cenšas pēc miera, sadarbības, saprašanās un sirdsapziņas brīvības, kas liegta daudziem miljoniem," runas beigās teica prezidents Trūmens.

Prezidenta Trūmena runa radījusi plašu atbalsi visā pasaulē. Čikagā vien to noklausījās ap 100.000 cilvēku. Londonas prese prezidenta domas un argumentus komentē ļoti atzinīgi. News Chronicle raksta, ka Eiropas tautas no prezidenta Trūmena vārdiem var smelties drosmi un cerības, jo Savienoto valstu ārpolitika atradusi visas pasaules atbalstu, un ļaudis uz to paļaujas. Times konstatē, ka prezidents izvēlējies pareizo laiku savai ārpolitiskai runai, kad senātā notiek debates par Atlantijas paktu un ERP pilnvarnieks Hofmans piedraudējis atkāpties, ja kongress samazinās Maršala plāna līdzekļus. Arī abi lielie Ņujorkas laikraksti — New York Times un New York Herald Tribune atzīst, ka prezidenta argumenti pamatoti, jo būtu negudri apstāties līdzšinējo panākumu pusceļā.

Dedzīga apsūdziba pret koncentrācijas nometnēm

NOĻEMTS IECELT UN IZMEKLĒŠANAS KOMISIJU, LAI PĒTĪTU VERGU DARBU PROBLĒMU VISĀ PASAULĒ

Ženēva (R). — UN saimniecības un sociālā padome savā pašreizējā sesijā Ženēvā kopš pag. sestdienas apsprieda vergu darbu sistēmu pasaulē. Padomju delegāts apgalvoja, ka verdzība vēl sastopama vienīgi angļu un beļģu kolonijās, un nekur citur tās vairs neesot. Britu delegāts uz to aizrādīja, ka koloniju valstis faktiski jau likvidējušas verdzību, un tās vairs neesot arī Āfrikā, kur agrāk tā bija pilnos ziedos. Tāpēc pilnīgi nepamatots esot padomju delegāta pretējais apgalvojums. Bet esot dažas lielas valstis, kur vēl šo baltdienu pastāv spaidu darbu sistēma, kas ne ar ko neatšķiras no agrāko laiku verdzības.

Angļu delegāts ierosināja iecelt piecu lietpratēju komisiju, kas pētītu vergu darbu problēmu visā pasaulē. Franču delegāts tam pievienojās un prasīja, lai šī izmeklēšanas komisija darbotos visās valstīs, kas pieder pie UN.

Krievu un viņu satelitu delegāti tomēr nebija ar to mierā. Viņi prasīja, lai izmeklēšanas komisija noskaidrotu spaidu darbu apstākļus vienīgi angļu un beļģu kolonijās. Padome trešdienas vakarā tomēr pieņēma angļu priekšlikumu ar 12 balsīm, 6 atturoties.

*

Ar dedzīgu apsūdzību pret Padomju savienībā pastāvošām koncentrācijas nometnēm nāk angļu liberāļu organs News Chronicle, kas vēl tikai pirms pāris gadiem bija noskaņots ļoti labvēlīgi Pad. savienībai. Tas raksta:

„Nav iespējams noliegt lielo līdzību komūnistu un nacionālsociālistu rīcībā viņu režimu pretinieku apkarošanā. Lielinieki gluži veltīgi pūlas noliegt koncentrācijas nometņu pastāvēšanas faktu. Jau pārāk skaidru valodu runā pašu krievu statistiskie dati, pilnīgi uzticamu liecinieku liecības, un arī tas, ka paši krievi varētu it viegli pierādīt pretējo, ja vien atļautu kādai starptautiskai komisijai ierasties Pad. savienībā, un tur uz vietas noskaidrot patieso stāvokli. Bet viņi nekādā ziņā negrib pielaist šādu starptautisku izmeklēšanu.

Tātad mums ir masīvi pierādījumi tam, ka Pad. savienībā patiešām pastāv vergu darbu nometnes. Lielinieki nodevuši vienkāršo cilvēku tādai pat verdzībai, kādā viņš bija Hitlera valstī.

Mēs nedrīkstētu turpmāk vairs ielaisties nekādās darīšanās ar cilvēkiem, kas pieļauj savā zemē kauna pilnu verdzību. Verdzinātie cilvēki Austrumeiropā cerību pilni raudzījušies uz rietumu demokratijām un gaidījuši no tām darbus. Bet tanī vietā viņi redz, ka rietumi piedod šiem ļaundarītājiem un pat ar tiem sadarbojas. Tās mēs zaudējam savus draugus.

Mums nevar būt nekā kopēja ar vergu turētājiem, un tas mums jāpierāda pilnīgi skaidri ar darbiem. Ikvienam komūnistam jāmet sejā pārmetumi, līdz ko viņš atdara savu muti — vai nu UN sēdēs vai arī uz tuvākā ielu stūŗa. Mums būtu bez mitēšanās jāpienaglo komūnisti pie kauna staba, līdz vergu nometnes būs pazudušas no zemes virsus."

Iespaidīgs brīdinājums Tokijas līcī

Ņujorka (R). - Kamēr amerikāņu senāts debatē par Atlantijas paktu, tikmēr Tokijas jūŗas līcī klusu, bet pietiekami iespaidīgi noritēja angļu un amerikāņu jūŗas manevri. Lai nebūtu nekādu pārpratumu, no kompetentas puses uzsvēra, ka šie manevri esot „Atlantijas pakta praktisks papildinājums" un jauns pierādījums amerikāņu apņēmībai dot savu tiesu kopējai aizsardzībai.

Amerikāņu prese neslēpj, ka flotes manevri pie Tokijas domāti mazāk Ķīnas komūnistu, bet gan vairāk Pad. savienības bridināšanai: agresijas gadījumā agresoram „sitīs pa pirkstiem ne tikai Rietumeiropā, bet arī Klusā okeana piekrastē. Pēc nesen Eiropas kontinenta rietumos izdaritiem rietumūnijas valstu apvienoto jūŗas un gaisa spēku manevriem, angļu un amerikāņu flotes manevri Tokijas jūŗas līcī **runājot varbūtējam agresoram ļoti saprotamu valodu.**

ASV senāts ratificējis Atlantijas paktu

Vašingtona (E). — Pēc divpadsmit dienu ilgām debatēm ceturtdienas vakarā Sav. valstu senāts ratificēja Atlantijas paktu ar 82 pret 13 balsīm. Pret balsoja 11 republikāņi un 2 demokrati. Informētas aprindas norāda, ka divu gadu laikā neviens likumprojekts senātā nav ieguvis tik lielu balsu vairākumu. Balsošanas rezultāti vēlreiz apliecina, ka aiz prezidenta Trūmena ārpolitikas stāv ne vien likumdošanas iestādes lielais vairākums, bet arī visa amerikāņu tauta. Sagaida, ka prezidents Trūmens jau tuvākajās dienās iesniegs kongresam īpašu vēstījumu, lūdzot piešķirt arī vajadzīgos kreditus, lai apbruņotu Rietumeiropu.

Ceturtdienas pēcpusdienā Atlantijas paktu ratificēja arī Itaļu parlaments ar 323 balsīm par, 160 pret un 8 atturoties. Pret balsoja ne vien komūnisti, bet arī kreisie sociālisti un tā saucamie neofašisti. Paktam vēl vajadzīgs senāta akcepts. Ceturtdienas rīta balsošanu vajadzēja izsludināt par nederīgu, jo izrādījās, ka nodots vairāk zīmīšu nekā ir deputātu. Paktu jau ratificējušas 8 valstis. Vēl trūkst Francijas, Itālijas, Holandes un Portugales akcepta.

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 76 (300) 1949. g. 23. jūlijā.
Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

TRIMDAS DZĪVES PARADOKSI

Mēs piederam pie mazas tautas. Mazajām tautām sevis pasargāšanā un aizstāvēšanā vienmēr vairāk vajadzīgs asināt modrību nekā lielajām tautām. Šis pašaizsardzības instinkts ir spiedis arī mūs vienmēr sasprindzināt izmaņu, krāt zināšanas un gūt izglītību, arī lai mēs nepaliktu kaunā sadzīvē un saskarē ar citām pasaules tautām. „Wer immer strebend sich bemüht, den können wir erlösen", teica Ģēte. Arī mēs esam centušies un cerējuši, ka ar savu izglītību un zināšanām nevajadzēs slapstīties pa kaktiem, bet varēsim atklāti un brīvi rādīties pasaules priekšā. Tomēr tagad, kad it kā pēc karantīnas gadiem Vācijā, daudzi no mums nopūlas aizkļūt uz citām zemēm, novērojam, ka bieži vien izglītības diplomi jāpaslēpj dziļi saiņos un ar mēles veiklību un muguras lunkanību jācenšas pārliecināt, ka neko vairāk neprotam, kā vienīgi malku skaldīt vai zirgus valdīt. Šāda nostāja liekas parastiem uzskatiem pretēja un ačgārna, liekas tāds paradokss, kas var viegli radīt mums īgnuma efektus un laupīt harmoniskas dzīves rosmi.

Pasaule tagad paver savus vārtus stipriem, spēcīgiem un veseliem ļaudīm, bet cilvēkus, kas mocīti zem patvarību sloga, mesti moku peklēs, malti kā graudi starp ratiem, trenkāti un vajāti salā un badā, pārbauda no galvas līdz kājām, vai tikai viņi nav iedragāti un diktatūru žņaugos sažņaugti par stipru. Pasaulei tādi neder. Kaut arī šie ļaudis nenāk no atpūtas sanatorijām, bet nāk no Austrumeiropas elles cepļiem,—nomocītie un novārdzinātie nevienam nav vajadzīgi, tiem jākļūst par „traģisku grupu" un jāaizliet nebūtībā līdz ar savu laikmetu. Sak', velti tādiem vēl raustīt pie vienām vai otrām durvīm. Tās paliek un paliks noslēgtas. Rodas kādas mīļzigas disonances sajūta, kāda grūti izskaidrojama paradoksa priekšstats, kas īpatā spogulī nostāda pat visus tālākos centienus par Austrumeiropas atbrīvošanu un labklājības nodrošināšanu tās nelaimīgajām tautām.

Ir pagājuši jau četri gadi. kopš beidzies otrs pasaules karš, bet IRO meklēšanas birojs vienmēr vēl meklē kaŗavētru izklīdinātos un bez vēsts pazudušos bēgļu ģimeņu locekļus. Mūsu ģimenes, šīs bioloģiski-garīgās ļaužu kopības, kaŗa laikā tik lielā mērā saārdītas, ka nepārtraukti vēl jāveltī pūles un līdzekļi to savākšanai un restaurēšanai. Bet, ielūkojoties tagadējā laikmeta sejā, mēs redzam, ka, kamēr no vienas puses izklīdinātos meklē un kopā sauc, tikmēr no otras puses ģimenes izklīst no jauna. Sekojot aicinājumiem un skraidot ar papīriem, identifikācijas kartēm, pasēm un aptaujas lapām pa iestādēm un birojiem, rindās stāvot un paklausīgi visus rīkojumus pildot, mēs esam piedzīvojuši, ka dažām lielākām ģimenēm nu jau katrā kontinentā ir pa pārstāvim, katram dēlam un meitai sava „jaunā dzimtene". Vai tas arī nelielas pārāk paradoksāli! Ģimenes dzīve taču nav līdzīga lētai mozaikai, kas salikta no krāsainiem stikla gabaliņiem, kurus var viegli sadalīt un izsvaidīt katru uz savu pusi. Tādēļ mums nav miklas jāmin, kādas dvēseles brūces tas viss rada, kādas izjūtas strāvo cauri izklīdināto sirdīm, un kādas komplikācijas vēl šinī ziņā paliks pasaulē ilgi pēc tam, kad IRO savu darbību jau būs beigusi.

Ir miljoniem ļaužu, kas ar nepacietību gaida tos laikus, kad taisnība atkal valdīs visur tur, kur vienīgi netaisnībai un varmācibai ir vieta. Mēs dzirdam un lasām, cik asi un noteikti šo varmācibu tagad nosoda no kancelēm, parlamentu tribīnēm, radio ziņojumos un avīzēs. Bet ja kāds latviešu jauneklis reiz savā mūžā iedrošinājas iet ar šo varmācibu spēkoties, tad pasaule vēl arvien viņu nostumj pie malas un nelaiž godīgu ļaužu sabiedrībā. Tāds var staigāt apkārt vienīgi ar „vilka pasi" un vienīgi ar uzlīmi noskaidrot, kas labs, kas ļauns. Vai arī tas nav paradokss?

Tie, kam dzīves distancē netrūkst acumēra, atzīs, ka mēs laikam sen jau būtu aizgājuši mūžības ceļojumā, ja nebūtu radītas starptautiskas organizācijas, kas jau gadiem ilgi sniedz mums palīdzīgu roku. Būtu nekorrekti neatzīt to atbalstu, ar kuŗu mums laimējies savu dzīvību vilkt. Ir arī daudzi humānitāri, sociāli un kristīgas morāles ietekmēti iestādījumi, sevišķi Amerikas savienotajās valstīs, kas ar visu savu autoritāti ir iestājušies mūsu labā, veltījuši mums savu labvēlību un nereti runājuši tādus cilvēku mīlestības apgarotus vārdus, kādus mēs būtu ar mieru iegravēt pat Partenona fasādē. Tie bijuši mūsu spēka avoti izturībai un sikstumam, mūsu stars un cerība nelgainajās trimdas dienās. Bet mēs esam dažkārt dzirdējuši arī vārdus, kas apsūdz mūs visdažādākos zemes grēkos, uzskata mūs par visa ļaunuma vaininiekiem un dažkārt liek sadrebēt pat mūsu dzīslām un muskuļiem. Nesen arī ASV kongresa loceklis E. Gosets, nosaukdams tos DP, kas vēl palikuši nometnēs, par padibenēm un mēsliem, izteicās: „Viss, ko stāsta par šiem nelaimīgajiem, kas, itin kā savas dzīvības glābjot, nevar atgriezties dzimtenē, ir tikai nieki un pasaciņas." Ir vēl ļaudis, kas tēvišķīgā pamācības tonī ieteic tiem, kuŗus pasaule negrib pretim ņemt, mierīgi repatriēties uz dzimteni. Grūti zināt, vai šādu padomu devēji tic, ka pienācis jau Ezajas grāmatā sludinātais laiks, kad „vilki un jēri ganīsies kopā", vai arī vadās līdzīgi tam Šekspīra lugas varonim, kas teica: „Tu man tik mīļš, ka tavu dvēseli es aizvadīšu drīz uz debesīm." Paradoksālas ir šīs skaņas, kas dažkārt iedzirdas pat humānās un kristīgās aprindās.

Ja mēs būtu sīkāk reģistrējuši visas tās ačgārnības, kas trimdas laikā saindējušas mūsu dzīvi, laupījušas mūsu dvēseles mieru, padarījušas mūs par apstākļu un nejaušību vergiem, vairojušas zūdības, saiguma un satraukuma garu utt., tad mēs varētu izgatavot tādu paradoksu sarakstu, kas būtu garāks par gotiskās katedrāles torni. Ar šādām ačgārnībām kaudamies, esam nomocījušies un nonīkuši, sabojājuši savus nervus un zaudējuši nosvērtu un stabilu cilvēku stāju.

Tādēļ mēs, kam daudz jānožēlo pēdējos desmit gados nevērtīgi nodzīvotā dzīve, ilgojamies pēc organiskas sakarības ar pasauli, kuŗā varētu brīvi strādāt pēc savām spējām un prasmes un kuŗā neviens mums neliegtu ievērot sev cienīgu dzīves formu un stilu. Mēs alkstam izrauties no nenoteiktības, tukšuma un bezjēdzības un ceram, ka vienmēr vēl atradīsies siltas cilvēku sirdis, kas ļaus arī mums reiz pasaulē baudīt brīvību visā tās pievilcīgajā plašumā.

F. Krusa.

Norvēģija vervēs latviešu laukstrādniekus

PAREDZĒTS MĪKSTINĀT BAGĀŽAS KONTROLI IZCEĻOTĀJIEM UZ ASV

LCK angļu joslas delegācijas sēdē V. Janums un A. Trapāns ziņoja par apmeklējumu Ventorfas transitnometnē un jaunierīkojamajā angļu joslas DP sanatorijā Heiligenhāfenā. Par Ventorfas transitnometni no izceļotājiem bija ienākušas ziņas, ka muitas kontrolē dažkārt atņemtas personiskas mantas, pie kam nav izsniegtas pat kvītis. Jautājums noskaidrots uz vietas un ziņots arī attiecīgām iestādēm. Tagad ziņo, ka lietā ievadīta izmeklēšana. Sagaidāms, ka bagāžas kontrole tiks mīkstināta. Muitas ierēdņu ricībā bieži vainojami arī paši izceļotāji, kas vienu vai otru priekšmetu nav ierakstījuši mantu sarakstā vai arī pie mantas atņemšanas nav protestējuši. Bijuši gadījumi, kad sarakstā neatzīmēti saiņos atrasti pa trīs un vairāki foto aparāti. Protams, tie visi atņemti. Tāpēc izceļotājiem visas mantas jāieraksta sarakstos un par vērtīgākiem priekšmetiem izprasāmas apliecības, ka tā ir izceļotāja personiskā manta. Ir skaidrs, ka personiskā mantā tādā gadījumā var būt tikai pa vienam foto, radio aparātam un taml. priekšmetam. Citādi rodas aizdomas par spekulāciju.

Lai gan no vācu ārstu puses Heiligenhāfena tiek īpaši ieteikta tbc slimniekiem, norādot, ka sanatorijas ar labiem panākumiem darbojoties Siltas salā, apmeklējumā konstatēts, ka daudziem jau novietotiem DP pacientiem ir pastāvīgi bronchits, sanatorija novietota bij. kazarmēs, apkārtne nemiliga, telpas šauras, valda skarbi jūras vēji. No 20 pacientiem trešai daļai svars nokrities. Negatīvas atsauksmes par apstākļiem snieguši arī DP ārsti. Šajā lietā notikusi apspriede ar vadošo iestāžu darbiniekiem, un būs arī kopīgs iesniegums.

A. Trapāns ziņoja arī, ka sākta iedzīvināt jaunā izglītības politika. Vācu universitātes būs jāatstāj nevien jaunāko kursu studentiem, bet arī doktorandiem. Uz studiju turpināšanu var cerēt vienīgi tie, kam augskolu beigšanai palikuši vēl daži mēneši. Šajā sakarā ierosināja LCP apspriest jautājumu, vai LCK pabalsti studentiem turpmāk nebūtu izsniedzami tikai tiem, kam cerības izglītību nobeigt.

Pārrunāja arī jautājumu, ka par izceļotājiem uz ASV DP komisijā ienākot uzkrītoši daudz denunciāciju. 90 proc. gadījumos vēlāk pierādījies, ka šām denunciācijām nav pamata. Esot ieviesusies arī zināma pašdenunciācija, lai šādu vai citādu iemeslu dēļ uz laiku novilcinātu izceļošanu. Šajā jautājumā paredzēts izdarīt kopīgu BCP iesniegumu attiecīgām iestādēm, lietu pienācigi apgaismojot.

No mūsu ģenerālkonsula Norvēģijā saņemtas ziņas, ka Norvēģija paredz vervēt Vācijā latviešus darbam lauksaimniecībā un tekstiliju rūpniecībā. Attiecīgo komisiju varot gaidīt ierodamies jau jūlija beigās vai augusta sākumā. Bez tam sākta sanatorijas iekārtošana, kas uzņemtu slimos, vecos un darba nespējīgos. Pagaidām sanatorijā iekārtotas 50 gultas, un tai izraudzīts latviešu pārzinis. Pēdējais ziņo, ka dzīves standarts Norvēģijā augsts un darba izredzes labas, problēmatisks paliek vienīgi drošības jautājums.

Sēdes beigās A. Trapāns ziņoja, ka Ventorfā notikusi ASV DP komisijas sēde, kuŗā ar volontāro organizāciju pārstāvjiem apspriests blanko afidevitu jautājums. Tā kā DP komisijai šie afideviti sagādājot zināmas grūtības ieceļotāju kontrolē, tad turpmāk jautājuma izkārtošanā ciešāk paredzēts piesaistīt IRO, bet afidevita saņēmēja izvēli paturēšot labdarības organizācijas.

Nometņu dzīve

LCP sesija notiks britu joslā Imbshauzenas pilī pie Northeimas. Sākums 28. jūlijā pl. 10. Darba kārtībā viens no svarīgākajiem jautājumiem ir Vācijā paliekošo tautiešu aprūpē. LCK kopsēdē turpat 27. jūl.

FRANKU NOVADA latviešu nometņu apvienības 85. sēdē Valkā, pārrunājot jautājumu par nometņu likvidāciju, izteica vēlēšanos, lai nometņu nacionālās vadības laikus izlemtu par komitejai piederošo mantu likvidāciju. Nometnes, likvidējot savus uzņēmumus, lūgtas daļu no ieņēmumiem ziedot Ambergas tbc sanatorijā ievietoto tautiešu atbalstam.

KARLSRŪES techniskās augstskolas būvinženieŗu fakultātes ģeodēzijas nod. ar dipl. ing. gradu beidzis Edgars Ērenbots.

Maz izredžu jaunajam imigrācijas likumprojektam

Lai noskaidrotu projektētā DP ieceļošanas likumprojekta pieņemšanas izredzes un iepazītos ar jauno ieceļotāju dzīves apstākļiem, kāds no redzamākiem Filadelfijas latviešu sabiedriskiem darbiniekiem, kā ziņo Amerikas latviešu laikraksts Tālos Krastos, apmeklējis ASV senāta un tautas vietnieku nama locekļus. Pēc viņam sniegtās informācijas nav lielu cerību, ka jauno DP ieceļošanas likumprojektu, kas, kā zināms, tautas vietnieku nama juridiskajā komisijā pieņemts 339.000 personu apmērā, senātam būtu iespējams apstiprināt vēl šinī sesijā.

Sarunā ar kongresa locekli un tautas vietnieku nama juridiskās komisijas priekšsēdi Fr. Valteru atklājušās grūtības, kas kavē projektā esošā likuma pieņemšanu: zināmas aprindas nemitīgi aģitē pret DP, un šis fakts ir viens no traucētājiem faktoriem DP labvēlīgāka likuma pieņemšanai. Pēc Fr. Valtera ieteikuma patlaban vienīgā iespēja ir izmantot pašreizējo ieceļošanas likumu.

Minētais latviešu sabiedriskais darbinieks īpašu uzmanību veltījis tam, kā kārtojas to jauno latviešu ieceļotāju dzīve, kas apmetušies ārpus lielākiem latviešu centriem. Viņš uzsver, ka vismaz pirmajā laikā šie ieceļotāji jūtas ļoti vientuļi.

Vēl ir laiks un iespēja mācīties praktiskus arodus

64 JAUNI PUTNKOPJI UN DĀRZKOPJI ESLINGENĀ

Eslingenas IRO pārsklošanas centra lauksaimniecības skolā noslēdzies pirmais mācību kurss. Putnkopības klasi beidza 50, bet dārzkopības — 14 audzēkņi, kas 4—6 mēn. laikā teorētiski apmācīti un praktiskos darbos vingrināti, ir spējīgi šajās nozarēs strādāt jebkuŗā aizjūras zemē. Putnkopības nozari vada mūsu pazīstamais putnkopības speciālists A. Leiše, kas trimdas gados apmācījis tepat jau tūkstoti kursantu, no kuŗiem daļa ar sekmēm jau strādā ASV un Kanādā.

Jauns apmācību posms sācies šādos 3 mēnešu kursos, kuŗos tomēr vēl var pieteikties jauni kursanti arī no citām nometnēm: piensaimniecībā kursantus iepazīstina ar modernākajām metodēm augstvērtīgu piena produktu iegūšanā. Teorētiskās zināšanas nostiprina praktiskā darbā pienotavās, sākot ar darbu laboratorijās, piena pieņemšanu pienotavās un beidzot ar darbiem sviesta un siera iegūšanā. Tāpat mūrnieku skolā teorētiskās lekcijas papildina ikdienas praktiskie darbi skolas būvtelpā, mācot izpildīt visdažādākos mūrdarbus. Arī namdaŗu un galdnieku skolā teorija ar praksi apvienotas, lai kursantus iepazīstinātu ar koka un galdniecības materiālu īpašībām, apstrādāšanas paņēmieniem ar rokām un mašīnām. 20. jūlijā sākās mācības lauksaimniecības skolas putnkopības un dārzkopības apvienotajā kursā. Priekšpusdienās darbi IRO dārzkopības un putnkopības farmās Nellingenā, pievakarēs lekcijas. Bez tam vēl notiek ekskursijas uz priekšzīmīgām vācu saimniecībām. Frizieŗu skolā kā dāmas, tā kungus, teorētiski un praktiski sagatavo frizēšanas darbam, jo pierādījies, ka šim arodam labas praktiskās iespējas.

Visās nozarēs mācības vada piedzīvojuši lietpratēji. Mācības notiek latviešu valodā, bet ikvienam kursantam 5 stundas nedēļā māca arī speciālu angļu valodas kursu, piemērotu arodam. Pieteikšanās centra darbvedībā, Eslingenas Pilsskolā, 13. istabā. Raksti adresējami: IRO Vocational Training School, Esslingen a. N., Hindenburgstr. 13, Burgschule. Citās nometnēs dzīvojošiem jāpiesakās rakstiski, pēc kam centrs izsūta uzņemšanas apliecību un norādījumus, kā kārtojamas formālitātes savā nometnē un kā saņemt dzelzceļa brīvbiļeti braucienam uz Eslingenu, kur iespējams novietoties kopmītnēs un saņemt pārtikas devas strādājošo normu apmēros ar iespēju dabūt ēdienu no kopkatla.

Pārskološanas centra vadītājs inž. Vickopfs aicina tautiešus apsvērt pārskološanās iespējas un izvēlēties sev piemērotāko arodu. Laiks un iespējas sagatavoties praktiskam arodam vēl ir. Tiem, kas visu laiku bijuši pasīvi, turpmākā vilcināšanās var sagādāt rūgtu vilšanos, jo bez praktiskām zināšanām tie dzīvē jutīsies kā sēklī izmesti, bet tie, kas pratīs kādu praktisku arodu, arī visgrūtākajā situācijā nebūs nedroši vērotāji, bet varēs sacensties ar citiem un atrast darbu, piemērotu savām zināšanām un spējām.

IRO darbs skaitļos

Pēc Ženēvas IRO News Report ziņām, Vācijas angļu joslā no janvāŗa līdz jūnijam likvidētas 29 DP nometnes, bet vēl palikušas 300 nometnes un pulcēšanās centri. Šai laikā slēgtas arī 2 nometnes Austrijā. Vācijas amerikāņu joslā kopš septembŗa likvidētas pavisam 85 nometnes. Paredzams, ka oktobrī tur vēl darbosies tikai 97 pastāvīgas nometnes ar apm. 160.000 personu tilpību.

*

Luterāņu pasaules federācija, viena no 29 brīvprātīgajām organizācijām, kas sadarbojas ar IRO, Vācijas angļu joslā noorganizējusi 60 svētdienas skolu latviešu, igauņu, lietuviešu un ungāru bērniem. Skolas ik nedēļu apmeklē pāri par 3800 bērnu.

*

Pēc IRO vērtējuma, visā Eiropā ir ap 10.000 bēgļu studentu, visvairāk Vācijā un Austrijā. Lielākās studentu grupas esot čechu grupa Ludvigsburgā un baltiešu grupa Pinebergā. Nelielas bēgļu studentu grupas izvietotas Holandē un dažas uzņems Kanādā.

LPB BRITU JOSLAS BIEDRU IEVĒRĪBAI

Vācijā dzīvojošie LPB britu joslas kopas biedri lūgti nekavējoties paziņot savu b ē r n u vārdus un vecumu kopas biedrzinim V. Lesiņam (Latvian DP camp, (21a) Augustdorf b. Detmold). Dati vajadzīgi eventuāla Amerikas kristīgo organizāciju atbalsta saņemšanai. Tāpat biedri, kas slimības vai citu nopietnu iemeslu dēļ nokluvuši grūtos apstākļos, lūgti to paziņot.

„Zināšanu atsvaidzināšanas" kursi DP ārstiem

Lai iepazīstinātu DP ārstus ar pašiem pēdējiem sasniegumiem medicīnā, 17 pazīstami amerikāņu, kanādiešu un britu ārsti sekojuši aicinājumam piedalīties ar lekcijām DP ārstu zināšanu atsvaidzināšanas kursos, ko sadarbībā ar IRO rīko Unitāriešu baznīcas palīdzības komiteja.

Pagājušā gadā rīkotie līdzīga veida kursi devuši tik labus panākumus, ka šogad nolemts attiecīgas lekcijas nolasīt arī DP farmaceitiem un zobārstiem. Ārstu kurss sākās šinīs dienās Minchenē, zobārstu kursa sākums paredzēts 1. augustā Hamburgā. Pēc IRO ziņām paredzams, ka visos kursos kopā piedalīsies ap 282 DP ārstu, zobārstu un farmaceitu.

IRO Ženēvas štāba veselības nozares direktors Dr. R. L. Konji (Coigny), kas kursus organizēja, ārzemju presei domātā ziņojumā izsakās, ka visus aizgājušos gadus DP ārsti uzturējuši plašo DP masu medicīnisko aprūpi augstā līmenī. IRO veselības dienestā iesaistīti tikai 40 internacionāli rekrutēti ārsti, kuŗu uzdevumi ir tīri administrātīvas dabas, kamēr DP ārsti veikuši tiešo ārstu darbu, līdz ar ko tiešī viņiem pienākas pateicība par to, ka DP nometnēs nav izcēlušās nekādas draudīgas epidēmijas vai vispār izplatījušās slimības.

Tālāk Dr. Konji norāda, ka pagājuša gada kursi ne tikai devuši DP ārstiem iespēju iepazīties ar jaunākiem medicīnas sasniegumiem, bet tai pašā laikā arī radījuši tiešu personīgu kontaktu starp DP ārstiem un citu valstu kollēģām, kas vairākos gadījumos stipri ieinteresējušies par viņu nākotni.

Pēc jaunākās IRO statistikas no apm. 2000 ārstiem, kas dzīvoja DP nometnēs Vācijā, līdz šim izceļojuši apm. 300, bet tikai nedaudz emigrācijā strādā par speciālistiem savā nozarē.

Patlaban Norvēģija un Jaungvineja apsver iespējas uzņemt zināmu skaitu DP ārstu un nodarbināt viņus speciālitātē. Irānas valdība pieprasījusi no IRO 10 DP ārstu, bet Pakistana grib dot darbu 60 ārstiem.

VĒSTULES REDAKCIJAI

LATVIJAS ATGŪŠANAS PAMATĀ — LATVIETĪBAS SAGLABĀŠANA

Pirms kāda laika LCP sesijā nolasīja, publicēja laikrakstos un izdeva atsevišķā greznā novilkumā dedzīgos vārdos uzrakstīto Latvieša stāju svešumā. To bija domāts dot līdzi aizbraucējiem uz citām zemēm kā dokumentētu zvērastu savai tautai. Vai šis dokuments nav it kā piemirsies? Tagad, kad esam atkal dzīves krustcelēs, nedrīkstētu palaist gaŗām nevienu izdevību, kad šo zvērastu var atgādināt. Ir jau labi, ja reizēs, kad aizvadām tautiešus uz citām zemēm, dzirdam Dievs, Kungs ir mūsu stipra pils un Dievs, svētī Latviju, bet vēl līdzi vajadzīga arī šī ceļa maize, un tā jāpasniedz kā pie nacionāla dievgalda. Bieži atvadu runas ir tikai tukšas frazes. Mums ne tikai jāpiemin Latvija, bet gan jāpasaka tā, lai atmin visu mūžu — ikvienam, lai kur mēs aizklīstu, mums ir jādara viss, lai Latvija būtu, un tā arī būs, kamēr dzīvos latviešu tauta, kamēr būs saglabāta latviskā dvēsele.

Šobrīd, kad vairākas valstis klajā deklarējušas: mēs jūs gribam asimilēt, ar dziļu prieku gribas apsveikt V. Lamberga rakstu Latvijā, kuŗā viņš mūsu pašreizējo situāciju apzīmē ar vārdiem „Latvija starp dzīvību un nāvi." Šai rakstā drosmīgi pateikts, kas ir jāsaka pret šīm asimilācijas tieksmēm un briesmām, jo ko gan līdz runāt par Latvijas neaizmiršanu un atpakaļbraukšanu, ja latvieši būs pazuduši.

Mums jābūt uzticīgiem un cītīgiem to zemju iemītniekiem, kas dos savu patvērumu, par to dosim savu muskuļu spēku un smadzenes, bet savu latvisko dvēseli — nekad! Nebūsim arī liekuļi, kas šo savu nacionālo dārgumu tur gribētu ievest kontrabandas ceļā, noklusējot, ka tas mūsu sirdīs ir vissvētākajā vietā.

Lai nevil un nemaldina mūs laikmetīgi un pārējoši pieredzējumi, kad šobrīd dinejās trīs viri pacel glāzes, kas pildītas ar vīnu, bet viens lok cilvēku asinis, kas tam tik ļoti garšo tāpat kā ikviena „vodkas" glāzīte, kas pilna vergu asaru sāļuma. Gan plenāks laiks, kad trim šī sabiedrība apniks, un tad būs arī klāt brīdis, kad cilvēces sirdsapziņa sāks runāt. Šinī brīdī lai piepildās tagad ar dziļu sajūsmu dziesmā izteiktā vēlme: Pūt, vējiņi, dzen laiviņu, aizdzen mani Kurzemē!

J. Goldmanis, Vircburgā.

Kādreiz gadās arī tā

Lai viņi ēd vai

VĒSTULE „LĀ

Saņemts, par kādu raksta Eiropas avīzes, uznācis arī pie mums. Srādnieki uz lauka sviedri līst strādnieks, bet man, pa istabu dzīvojot, neklājas labāk. Domāju, ka vēlāk, neklājas labāk. Domāju, ka nesenu pieradusi pie Misuri siltuma un mitruma, tāpat laikam grūti būs aprast ar caurvēju dzīvoklī, ko Eiropieši tik ļoti iemīļjuši. "Siltuma dēļ gandrīz visos dzīvokļos logi pa priekšu ir tāds kā no koka pīlāriņiem veidots aizkars. Pa dienu palīksnītes ar auklas palīdzību nostata limeniski, lai istabā ieplūstošā gaisma, bet vakarā nolaiž stabiņus tiniski. Tā parasti telpā ir viegla krēsla. Logiem pa lielākai daļai priekšā sieta pinums pret mušām; uz odu te ļoti daudz, un tos cenšas dažādi apkarot. Citādi dzīvokļi ir kārtīgi kā jau Amerikā — ar visiem mūsdienīgajām un mums, eiropiešiem, pārsteidzošākajām ierīcēm. Pat vēl pavisam svešām ērtībām.

Lasīju laikrakstos un dzirdēju pa radio, ko runā par saimniecisko stāvokli. Kad tā noklausās un paraugās apkārt, tad šeit, lielās pasaules Misuri štata Džoplinas mazpilsētiņā šķiet, ka tiešām būtu pienācis mazs ekonomiecisks pagurums. Labi nezinu, vai manas sajūtas neviļ, jo šeit tās ir nepareizas, bet daudzi palīdzēt bez darba un šejienieši sākuši, ka sākot slikti iet ar „business" un cilvēkiem neesot naudas. Laikam, ka pa kaŗa laiku viņiem tā vīnā ļoti labi klājies un tagad grūtāk uz miera apstākļiem liekas grūtības. Mans vīrs strādā pienotavā un pelna 75 centus stundā, pie tam strādā 10 līdz 11 stundu dienā. Sieviņa gan nedrīkst nostrādāt vairāk par 52 stundām, tad tūlīt dod atlaišanas. Paēst un dzīvot šai zemē var labi, bet arī tikai tad, ja ir darbs. Jāstrādā sūri. No rītiem agri jāsāk celties piecos.

Kā kādreiz var gadīties ar darbu citā dzīvi, pieredzēju šinīs dienās, kad bija izdeviba 75 km no šejienes apciemot divas latviešu ģimenes, kas atbraukušas no Ingolštates un strādā kādā farmā. Ar vecākiem un bērniem kopā vienā ģimenē 7, otrā 6 cilvēki. Katrai ģimenei sava māja un darbs īpašnieka laukos. Jāstrādā 10 stundu dienā un pēc tam, protams, vēl jāapkopj savs dārziņš un māja. Farmas īpašnieks ir tāds, kā saka „labvēlis", kas ģimenes nauda, maksājot par stundu tikai 75 centus; pie tam svētdienās vīriem 4 stundas no rīta un 3 vakarā jāstrādā kūti, lopus apkopjot. Par šīm sešām svētdienas stundām gan maksājot 50 centu par stundu, jo par virsstundām taču jābūt piemaksai. Zemākā alga šai apgabalā ir 40 centu stundā.

Iepazinos ar šo farmas īpašnieku ģimeni. Viņi manai māsai, kas Amerikā nodzīvojusi jau daudzus gadus, apsolīja strādniekiem turpmāk maksāt 50 centu stundā. Bet tai pašā laikā īpašnieka „madama" pateica manai māsai: „Sakiet šiem čīkstēkļiem, lai viņi nepērk tik daudz cukuru sviesta un gurķu, lai ēd vairāk kartupeļu, tad viņiem nebūs jāmaksā tik daudz naudas." Tā tad arī viņiem ir grūtības, kā tagad visā pasaulē. Bet tās ir tikai lielo pilsētu un provinces centros. Tur, kur strādnieki labi sekmējas, bet kamēr valdība nebūs izdarījusi plašākas sociālās reformas un kamēr pastāvēs tikai skolu un apziņīgu skolotāju trūkums kā tagad, — panākumi visās valsts mērogā būs mazi.

Skolu, jāatzīst, te ir liels trūkums. Valdība tās atstājusi stipri novārtā. Tāpat trūkst skolotāju un nepabeigtas skolu programmas. Sevišķi, ko uztur valdība vai pašvaldības; pastāvošās ir ārkārtīgi pārpildītas, nereti vienā klasē ir 60—80 skolēnu. Telpu un arī skolotāju trūkuma dēļ darbs notiek maiņās. Ir skolas, kur telpu trūkuma dēļ strādā pat 4 maiņās, uzsākot mācības ap 7 rītā. Daudzās vietās viena skolotāja (tās te gandrīz tikai sievietes) strādā ar 3—4 klasēm reizē. Paralēlēji valsts vai pašvaldību skolām te pastāv daudz privāto skolu — sākot jau ar pamatskolām. Mācības maksa privātskolās ir stipri

Zeme, kur 42 n

LATVIJAS KORESPONDEN

Daudz dzirdēts par to, ka Latīņu Amerikas valstīs esot daudz analfabētu. Brazilijā pašreiz oficiāli minēts analfabētu procents ir 42. Tātad katrs otrais iedzīvotājs te ir lasīt un rakstīt nepratējs. Šis „rekordskaitlis, kas izrādījies par augstāko visā Amerikas kontinentā, protams, godu nedara, un tādēļ tad visa Brazilijas sabiedrība aicināts piedalīties kopīgā pasākumā — likvidēt analfabētismu. Notiek vakarklasījumi skolās, lai vecāki varētu mācīties, notiek kursi darba vietās — fabrikās un pārējos uzņēmumos. Ābeci mācās gan bērni, gan pieaugušie, gan vecie, — ar sākumu sākot, visa nācija ir kājās. Lielās pilsētās un provinces centros tas iet labi sekmējas, bet kamēr valdība nebūs izdarījusi plašākas reformas un kamēr pastāvēs tikai skolu un apziņīgu skolotāju trūkums kā tagad, — panākumi visās valsts mērogā būs mazi.

Skolu, jāatzīst, te ir liels trūkums. Valdība tās atstājusi stipri novārtā. Tāpat trūkst skolotāju un nepabeigtas skolu programmas. Sevišķi, ko uztur valdība vai pašvaldības; pastāvošās ir ārkārtīgi pārpildītas, nereti vienā klasē ir 60—80 skolēnu. Telpu un arī skolotāju trūkuma dēļ darbs notiek maiņās. Ir skolas, kur telpu trūkuma dēļ strādā pat 4 maiņās, uzsākot mācības ap 7 rītā. Daudzās vietās viena skolotāja (tās te gandrīz tikai sievietes) strādā ar 3—4 klasēm reizē. Paralēlēji valsts vai pašvaldību skolām te pastāv daudz privāto skolu — sākot jau ar pamatskolām. Mācības maksa privātskolās ir stipri

Kādreiz gadās arī tā

Lai viņi ēd vairāk vārītu pupu!

VĒSTULE „LATVIJAI" NO ASV

Sausums, par kādu raksta Eiropas avīzes, uznācis arī pie mums. Strādniekiem uz lauka sviedri līst straumēm, bet man, pa istabu dzīvojot, neklājas labāk. Domāju, ka neesmu pieradusi pie Misuri siltuma un mitruma, tāpat laikam grūti būs aprast ar caurvēju dzīvoklī, ko šejienieši tik ļoti iemīlējuši. Siltuma dēļ gandrīz visos dzīvokļos logiem priekšā ir tāds kā no koka plāksnītēm veidots aizkars. Pa dienu plāksnītes ar auklas palīdzību nostata līmeniski, lai istabā ieplūstu gaisma, bet vakarā nolaiž stateniski. Tā parasti telpā ir viegla nokrēsla. Logiem pa lielākai daļai priekšā sieta pinums pret mušām; arī odu te ļoti daudz, un tos cenšas dažādi apkarot. Citādi dzīvokļi ir laikam kā jau Amerikā — ar visdažādākajām un mums, eiropiešiem, dažkārt vēl pavisam svešām ērtībām.

Lasīju laikrakstos un dzirdēju pa radio, ko runā par saimniecisko stāvokli. Kad tā noklausās un paraugās apkārt, tad šeit, lielās pasaules Misuri štata Džoplinas mazpilsētiņā liekas, ka tiešām būtu pienācis mazs saimniecisks pagurums. Labi nezinu, vai manas sajūtas neviļ, jo bieži tās ir nepareizas, bet daudzi palīek bez darba un šejienieši kliedz, ka sākot slikti iet ar „business" un cilvēkiem neesot naudas. Liekas, ka pa kara laiku viņiem šai ziņā ļoti labi klājies un tagad pārēja uz miera apstākļiem liekas sāpiga. Mans vīrs strādā pienotavā un pelna 75 centus stundā, pie tam jāstrādā 10 līdz 11 stundu dienā. Nedēļā gan nedrīkst nostrādāt vairāk par 52 stundām, tad tūlīt dod brīvdienas. Paēst un dzīvot šai stūrī var labi, bet arī tikai tad, ja ir darbs. Jāstrādā sūri. No rītiem parasti iznāk celties piecos.

Kā kādreiz var gadīties ar darbu un dzīvi, pieredzēju šinīs dienās, kad bija izdeviba 75 km no šejienes apciemot divas latviešu ģimenes, kas atbraukušas no Ingolštatēs un strādā kādā farmā. Ar vecākiem un bērniem kopā vienā ģimenē 7, otrā 4 cilvēki. Katrai ģimenei sava mājiņa un darbs īpašnieka laukos. Jāstrādā 10 stundu dienā un pēc tam, protams, vēl jāapkopj savs dārziņš un māja. Farmas īpašnieks ārsts, šis „labvēlis", kas ģimenes izsaucis, maksājot par stundu tikai 20 centu, pie tam svētdienās vīriem 3 stundas no rīta un 3 vakarā jāstrādā kūtī, lopus apkopjot. Par šim sešām svētdienas stundām gan maksājot 50 centu par stundu, jo par virsstundām taču jābūt piemaksai. Zemākā alga šai apgabalā ir 40 centu stundā.

Iepazinos ar šo farmas īpašnieku pāri. Viņi manai māsai, kas Amerikā nodzīvojusi jau daudzus gadus, apsolīja strādniekiem turpmāk maksāt 50 centu stundā. Bet tai pašā laikā īpašnieka „madama" pateica manai māsai: „Sakiet šiem cilvēkiem, lai viņi nepērk tik daudz riekstu sviesta un gurķu, lai ēd vairāk vārītas pupas, tad varēs apgādāt ģimeni." Es gan nesaprotu, kā tas iespējams 7 cilvēkiem ar 15 dolariem nedēļā. Katrai ģimenei farmas īpašnieks īzsniedzis nelielu cāļu skaitu un dod arī pienu. Zēnu nodarbina pie govju slaukšanas par 15 ceniem stundā. Bērniem nolieguši iet citur strādāt, kā vien, ja vajadzīgs, farmeŗa ģimenē. Es izjutu īstu vergu garu. Sievai, kas visu dienu noravējusies un nopūlējusies, māju kopjot, farmeŗa dzīvesbiedre vakarā nekaunas teikt: Tā kā jums ir gaŗlaicīgi, tad aizejiet pie manas meitas padarīt mājas darbus un valodu pamācīties! — Vai nav lieliski? Redzēsim, kā lietas risināsies tālāk.

Vispār par DP izsaukšanu šejienieši nav sajūsmināti un par to neinteresējas. Reiz radio dzirdēju, ka pašiem esot noziedznieku diezgan, kāpēc jāievedot vēl no citurienes. Stingrāk jāpārbaudot arī bagāža, jo pārāk daudz ievedot aizliegtu mantu. Te nu pakalpīgi ir „lielā drauga un skolotāja" piekritēji.

Vienīgās vietas, kur šeit izklaidējas, ar maz izņēmumiem ir baznīca, kino un pārrunas par veikaliem. Lielu sajūsmu pat vecākos ļaudīs sagādā teļu ķeršana ar laso. No šīm iespējām izmantoju baznīcu un kino, bet laso sacensību vietā vairākkārtīgi pārlasu no Eiropas pienākušās vēstules.

Misuri, Džoplinā, jūlija sākumā.

M. P.

LIGITA STĀSTA PAR NOMETNES SKOLU

VĒSTULE „LATVIJAI" NO AUSTRĀLIJAS

Betherstas caurlaišanas nometnē nodzīvojām trīs nedēļas, pēc kam mūs ar māti aizsūtīja uz tā saucamo Holding Centre pie Vagas — Vagas pilsētas, bet tēvu uz būvdarbiem Kanberā. Tagad šeit esam jau divus mēnešus. Kamēr Vācijā ir skaistākais vasaras laiks, mēs nu tikai sākam salt. Man skolā turklāt mācīja, ka šie ziemas mēneši Austrālijā esot jūlijs un augusts, bet tie taču vēl priekšā! Pa naktīm sedzos ar piecām vilnas segām un mēteli, un tad dažreiz vēl nav tā kā vajaga. Barakas, kuŗās dzīvojam, nav apkurināmas. Tās ir no skārda, bet iekšpusē izsietas ar papi vai saplākšņiem; griesti un sienas šķirbainas, tāpat arī apkārt logiem un durvīm apmēram centimetru platas plaisas. Istabā tādēļ temperātūra vienmēr tāda pat kā ārā, no rītiem nereti tikai trīs gradi virs nulles.

Ēdiens nometnē labs. Tieši tādēļ es sagādāju mātei ne mazums raižu: visas manas drānas jāpārtaisa par apmēram pieciem centimetriem platākas. Ar visu to bieži kārojas kāds gardums, ko šeit nometnē nedod. Ja varētu dzīvot savā istabiņā privāti, būtu lielāka brīvība. Arī ar mācībām ietu labāk, jo te nometnē nav kārtīgas skolas. Pamatskola darbojas kārtīgi, bet ģimnazijai tikai pirmā klase, kas arī nestrādā pēc kaut kādas noteiktas programmas. Ja gribētu iet kārtīgā ģimnazijā, tad jābrauc uz Vagas-Vagu, bet tas nav iespējams, jo līdz pilsētai 14 jūdzes. Man pirmajā klasē nav ko mācīties, tomēr divas nedēļas sagāju. Vismaz mācijos valodu, ja arī nekā cita. Ceru, ka uz priekšu būs labāk, jo pašreiz ir brīvlaiks, bet direktors solīja, ka pēc brīvlaika būšot vairāk klašu un vairāk skolotāju. Skolas direktors pret bijušajiem DP laipns, īpaši pret baltiešiem, bet sevišķi labi viņš ieredz latviešus. Austrālijas skolu līmenis zemāks nekā bija mūsu skolās Vācijas nometnēs.

Vienu reizi mums skolā bija arī rokdarbu stunda, ko vadija austrāliete — skolas direktora kundze. Viņa mācīja, kā šuj priekšdūrienus, — gan sīkāk, gan rupjāk. Man bija līdzi manas rokdarbu burtnīcas no Vācijas laika, kuŗas skolotāja lūdza apskatīt. Pašķirot katru jaunu lapas pusi, viņa arvien vairāk brīnījās, vairākas reizes prasīdama, vai es tiešām pati esmu to visu šuvusi? Gandrīz neticēdama, viņa apbrīnoja ar pogcaurumu dūrieniem nošūtās paraugu maliņas un pētīja, vai tas vispār ir roku darbs.

Mācīdamās un palīdzēdama mātei, pa vidū esmu noadījusi arī dažas jakas. Vienu dienu atnāca kāda kundze un vēlējās, lai es viņai noadot džemperi. Izdevās labs. Tagad ceru, ka tā nebūs pēdējā Austrālijā nopelnītā nauda, kas tik ļoti noderēs, atkal ejot skolā.

Urankvintijā pie Vagas-Vagas, jūnijā.

Ligita Jansone

Francija izstrādā jaunu ārzemnieku statūtu

Franču nacionālās alianses žurnāls Vitalité française, jūnija numurā, izlūzājot imigrācijas problēmas, norāda, ka, tāpat kā 1919. g., darba tirgus Francijā ir bez piedāvājumiem. Gandrīz 5 gadus ilgais karš līdz ar tā blakus parādībām pamazinājis aktīvo strādnieku kadrus Francijā tādā mērā, ka trūkst darba roku izpostīto novadu atjaunošanai un atdzivināšanai. Bet 1919. g. runāja par darba roku trūkumu vienīgi no lietderības viedokļa, turpretim 1945. g. runā par demografiju, jaunu asiņu pievadīšanu, lielāku masu imigrācijas vajadzību, lai piepildītu tukšumu, kā arī lai izlidzinātu smago deficitu darba spējīgo ļaužu vidū Francijā, kur ir pārāk daudz vecu ļaužu un pārāk maz jaunatnes. Ierosināts nācijas glābšanas jautājums, un kļuvis par parašu ministru konferencēs nodarboties ar imigrācijas plāniem. Tā 1946. g. sasauktā iedzīvotāju augstā komisijā izstrādāts ārzemnieku statūts liberālā garā, projektēta iedzīvotāju ministrijas radīšana, bet līdz 1946. g. beigam nekas tomēr nenotika.

Apstākļi, pirmā kārtā demografiskais stāvoklis Eiropā bija gluži citāds kā 1919. g. Valstīs uz austrumiem no Vācijas, kas kara zaudējušas miljonus cilvēku un izraidījušas savas vācu minoritātes, pašas kļuva darba roku meklētājas. Beļģijai un Holandei nebija darba roku ko dot. Atlika vienīgi Itallja, Vācija, Ziemeļāfrika, bet galvenokārt tā vairāk par 2 miljoni lielā ļaužu masa, ko pazīst ar vārdu „Pārvietotās personas". Imigrāciju no Vācijas liedza politiskie apstākļi un psiholoģiskais noskaņojums, laimīga nebija itaļu strādnieku izlase, neko daudz nevarēja solīt arī Ziemeļāfrika. Vienīgās cilvēku rezerves, kur Francija varētu sev gūt palīgus, ir Pārvietotās personas Vācijā, Austrijā un citur. Šie labprātīgie trimdinieki ir labākie imigranti, ko Francija varētu atrast, jo tie nevēlas nekā cita, kā atjaunot savu izpostīto pavardu un mūsu zemē atrast jaunu dzimteni.

Bet varenie projekti to īstenošanas bridī izrādījās savadi pārveidoti. Ārzemnieku statūts parādījās vienīgi oficiālā publikācijā, kā uzmetums tam, kādam tam vajadzētu būt. Apdzivotības ministrija gan nodibināta, bet imigrācijas lietas nodotas darba ministrijai, un drīzi vien nācās konstatēt, ka nacionālā imigrācijas iestāde praktiski atrodas Staļina ekstrēmistu rokās, kas kavēja zināmu elementu imigrāciju.

1946. g. 30. jūnijā pēc nacionālās imigrācijas iestādes datiem, Francijā bija imigrējuši pavisam 157.000 strādnieku un 6000 ģimeņu, starp tiem 85.000 itaļu, 10.300 vāciešu, 34.000 sezonas strādnieku-beļģu un 12.700 pārvietoto personu.

Pa to laiku DP skaits stipri mazinājies, un tādā kārtā jākonstatē, ka mūsu ekstrēmisti, gan izslēgti no vadītājiem posteņiem, ir tikuši pie sev vēlamā iznākuma: enerģiskie un solīdie cilvēki, par kuŗiem veselīgai franču imigrācijas politikai jāinteresējas, ir mums zuduši.

Ir jāpasvītro jaunā ārzemnieku statūta vajadziba, kas atbalstītu piederīgo iekļūšanu Francijā, tāpat jāgādā par nepieciešamām dzīves ērtībām iebraucējiem un pirmā kārtā jānokārto dzivokļu jautājums. Par apmierinājumu jāsaka, ka kopš dažiem mēnešiem darba ministrija kopā ar apdzivotības ministriju strādā šai virzienā. (in)

SEŠI LĪDZEKĻI DARBA ATRAŠANAI

Praktiski padomi darba meklētājiem Amerikā

Daudzi, kas izceļo uz ASV, domā pēc līgumā paredzētā laika sameklēt citu, izdevīgāku darbu. Ar zināmu drošību pat var teikt, ka pirmo darbavietu mainīt dabūs gandrīz visi. Ja pie tam ievēro, ka bezdarbnieku skaits Sav. valstīs pastāvīgi aug un pēc Vašingtonas speciālistu aplēsumiem šī gada beigās varot sasniegt piecus miljonus, rodas pamatots jautājums — kā tad Amerikā iespējams sameklēt darbu?

Ir seši galvenie līdzekļi darba sameklēšanā. Pirmo var minēt pilsētas darba biroju jeb darba pārvaldi, ar kuŗas palīdzību atrast piemērotu darbu gan parasti neveicas. Laimēties var ar darba piedāvājumu uzmanīšanu avīzēs un techniskos žurnālos, un bieži labi palīdz privātie darba biroji. Vēl labāk darba sameklēšanā var izlīdzēt draugi un baznīcas organizācijas, kuŗās darba meklētājs ir biedrs. Ja bezdarbniekam vēl ir nauda, tas var ievietot sludinājumu avīzē. Pēdējais līdzeklis ir staigāšana pa iespējamām darba vietām un sarunas ar attiecīgajiem ierēdņiem.

Ar brīvas darba vietas atrašanu gan ir vēl ļoti maz līdzēts, jo darbā var arī nepieņemt. Bieži reflektantu uzaicina rakstīt darba vietai vēstuli, kam pievienojamas atsauksmes. Ieceļotājiem, kas pilnīgi nepārvalda angļu valodu un nezina pieņemto formu, ieteicams šādu vēstuli dot uzrakstīt kādam amerikāņu draugam. Bet neatkarigi no vēstules darba meklētājs gandrīz vienmēr nonāk intervētāja priekšā.

Lai gan pēdējā laikā ir atzīts, ka uz intervijām nevar palauties, tās arvien vēl lieto ļoti plaši. Pie tam gandrīz katrs intervētājs taujā pēc savas gadu gaitā izstrādātas metodes, un daudzi ir lepni uz pašu izgudrotiem jautājumiem, ar ko domā atklāt kādas nevēlamas reflektanta īpašības. Ir tomēr daži sīkumi, kuŗu zināšana darba meklētājam var daudz palīdzēt.

Pirmais intervijai uzaicināta darba meklētāja uzdevums ir — cik iespējams pamatīgi izpētīt visu, kam sakars ar piedāvāto vietu un darba devēju. Ja reflektants ir pieteicies par technisko zīmētāju, viņam jāaizmirst, ka viņš ir mākslinieks, beidzis galdnieku kursus un strādājis arī par grāmatvedi. Toties viņam jābūt gatavam jo sīki stāstīt par savu pieredzi techniskajā zīmēšanā. Maz izredžu ir tādam, kas domā stāstīt par sievas slimību un tā parādīt, cik darbs viņam nepieciešams. Var jau būt, ka rūpes to spiedīs strādāt centīgāk, bet intervētājs zina, ka rūpju pilns strādnieks ir mazražīgs un viegli paklauts nelaimes gadījumiem.

Dienu pirms intervijas reflektantam jāpadomā, kā notīrīt tabakas nodzeltinātos pirkstus, jāatsakās no iedzeršanas un jauzmanās, lai nedabūtu jesnas. Saaukstēšanās gadījumā intervija noteikti jāatliek, jo intervētājs pēc iespējas ātrāk izmetīs pa durvīm reflektantu, kas šķauda vai klepo. Iepriekšējā vakarā jāiet laikus gulēt, lai rītā nebūtu nomocits izskats. Apģērbs jāizvēlas atkarībā no vietas, uz kādu reflektē. Mechaniķa vietai var pieteikties darba virsvalkā, kamēr visos pārējos gadījumos parasti līdzēs neuzkritoss ielas uzvalks. Nedrīkst izvēlēties sporta uzvalku, nepiederīgas kurpes un „skaļu" kaklsaiti. Nekādā gadījumā nedrīkst iet bez cepures, kaut arī to neliktu galvā. Apģērbam, bez šaubām, jābūt tīram, izgludinātam, kārtīgi aizpogātam. Uz laiku ieteicams noslēpt kabatā piespraustas emblēmas un vairodziņus, jo daudzi intervētāji necieš nozīmes svārku atlokā, karuļus pie pulksteņa, spožus jostas slēdžus un rakstāmpiederumus svārku ārējā kabatā. Protams, ka matiem jābūt gludi sasukātiem un apgrieztiem, bet cilu un smaržu pārpilnība neatstās labu iespaidu. Der arī atcerēties, ka rokām ir vieglāk nagus iztīrit nekā paslēpt tos zem galda.

Pie intervētāja jāiciet laikā. Jāizturas pašapzinigi un droši. Degoša cigarete vai košļājamā gumija gan noteikti jāatstāj ārpusē. Cepure jānoliek uz tai paredzētā kāša, un brīvi, bet ne izlaidigi jānosēžas intervētāja norādītajā krēslā. Uz intervētāja jautājumiem jāatbild tieši un nepārspilēti. Jāizrāda interese par piedāvāto darbu un jālauj taujātājam izrunāt līdz galam. Nedrikst teikt sliktu par iepriekšējo darba devēju, jo jaunais tad domās, ka pēc laika tāpat stāstīs par viņu. Un vienmēr jābūt gatavam uz kādu no intervētāja iemīļotiem trikiem.

Tā kāda „aptauju meistara" birojā nav bijis ne krēsla, ne drēbju uzkaramā. Reflektantam ienākot, tas licis pakārt cepuri un atsēstīties, tad nogrimis savos papiros. Ja pēc dažām minūtēm darba meklētājs nav bijis atradis kādu izeju no nepatikamā stāvokļa, tas noraidīts.

Dažkārt pēc intervijas var būt jāizpilda vēl kāda aptaujas lapa, bet rezultātu nosaka intervētājs. Var arī gadities, ka reflektanta atbildes tiek numurētas, un aptaujas beigās intervētajam atliek vienīgi saskaitīt, lai pateiktu, vai iztaujātais ir noderigs vai darbam nepiemērots. Beidzot vēl japiemin, ka pieklājība prasa, lai iztaujātais vēstules veidā pateiktos par interviju arī tad, ja atbilde ir bijusi noraidīga.

H. Nordens

Zeme, kur 42 no 100 iedzīvotājiem neprot lasīt

LATVIJAS KORESPONDENTA VĒSTULE PAR SKOLU DZĪVES ĪPATNĪBĀM BRAZĪLIJĀ

Daudz dzirdēts par to, ka Latiņu Amerikas valstīs esot daudz analfabētu. Brazilijā pašreiz oficiāli minētais analfabētu procents ir 42. Tātad katrs otrais iedzīvotājs te ir lasīt un rakstīt nepratējs. Šis „rekorda" skaitlis, kas izrādījies par augstāko visā Amerikas kontinentā, protams, godu nedara, un tādēļ tagad visa Brazilijas sabiedriba aicināta piedalīties kopigā pasākumā — likvidēt analfabētismu. Notiek priekšlasijumi skolās, lai vecāki nāk mācities, notiek kursi darba vietās — fabrikās un pārējos uzņēmumos. Ābeci mācās gan bērni, gan pieaugušie, gan vecie, — ar vārdu sakot, visa nācija ir kājās. Lielās pilsētās un provinces centros šī akcija labi sekmējas, bet kamēr valdība nebūs izdarijusi plašākas skolu reformas un kamēr pastāvēs tāds sko'u un apziņigu skolotāju trūkums kā tagad, — panākumi visas valsts mērogā būs mazi.

Skolu, jāatzīst, te ir liels trūkums. Valdība tās atstājusi stipri novārtā. Tāpat trūkst skolotāju un saskaņotas skolu programmas. Sevišķi trūkst pamatskolu (grupo escolar), ko uztur valdība vai pašvaldības; pastāvošās ir ārkārtigi pārpildītas, nereti vienā klasē ir 60—80 skolēnu. Telpu un arī skolotāju trūkuma dēļ darbs notiek maiņās. Ir skolas, kur telpu trūkuma dēļ strādā pat 4 maiņās, uzsākot mācības pl. 7 rītā. Daudzās vietās viena skolotāja (tās te gandrīz tikai sievietes) strādā ar 3—4 klasēm reizē.

Parallēli valsts vai pašvaldību skolām te pastāv daudz privāto skolu — sākot jau ar pamatskolām. Mēneša maksa privātskolās ir stipri augsta, un ne visi var atļauties sūtīt bērnus privātā skolā. Tāpat provincē, kur 30—50 km attālumā no mazām pilsētiņām fazendās dzivo tūkstošiem laukstrādnieku, tie nevar sūtīt savus bērnus uz pilsētu skolā. Bērnu svētība uz laukiem sevišķi liela; 10—15 bērnu ģimenē te parasta lieta. Protams, izskolot visus bērnus nevienai ģimenei nav pa spēkam; tie tādēļ, apstākļu spiesti, paliek analfabēti.

Raksturiga bēdiga parādība šeit ir mūžigā programmas maiņa, mācibas gadam sākoties. Ik gadu maina visas mācibas grāmatas, maina arī priekšmetus un skolotājus. Pēdējie mainās sevišķi bieži — ir skolas, kur ik pēc 2—3 mēnešiem nāk cits skolotājs. Ja vienas ģimenes bērni mācās divās skolās vienā un tai pašā klasē, tad nav nekāds brīnums, ja mācibas priekšmeti un grāmatas ir citas. Kad jaunākie bērni sāk apmeklēt skolu, tad grāmatas, no kuŗām pirms gada mācījies brālis vai māsa, vairs neder — jāpērk citas. „Skola maksā naudu!" Šo patiesību vissāpigāk nākas izjust daudzbērnu ģimenēm Brazilijā, un tādēļ nabadzīgo iedzīvotāju bērni nekad līdz skolas solam netiek.

Īpatnēja ir braziliešu lielā un, jāsaka, aklā bērnu milestība, kas rezultātā rada ļoti negatīvas rakstura īpašības skolu audzēkņos. Kā mājās, tā skolā bērnus ļoti lutina un ļauj tiem pilnu vaļu. Ja bērnam vienā skolā nepatīk skolotāja vai klases biedri, vecāki bez iebildumiem steidzas to pārvest uz citu skolu — tur, kur bērnam patīk! Bieži esmu dzirdējis vecākus sūdzamies, ka viņu bērns izstaigājis jau 3—4 skolas, bet tā ka viņam nevienā nav paticis, tad tagad nākot mājās, privātskolotājs! Tā bērnus lutina jau no pirmās skolas dienas, nedomājot par viņu rakstura audzināšanu un krietnu cilvēku veidošanu, uz kuŗiem nākotnē varētu balstīties visas valsts labklājiba. Turīgo aprindu bērni ir labi attīstīti, bet vispārējas intelligences tiem bieži vien trūkst. Skolas mācībās, kā arī kārtības un uzvešanās ziņā tie ir nolaidigi, nevērigi. „Labākās sabiedrības" zēns ap 12 gadiem ar jums aizrautigi debatēs par futbolu un no galvas zinās noskaitīt visas ievērojamākās futbola vienības, bet nezinās nosaukt savas zemes vislielāko upi, kas reizē ir arī pasaules lielākā upe! Vecākiem daudz gadijumos nākās kukuļot jeb, kā te to dzejiski pasaka, dot „gorgeti" (žoržeti), lai bērns tiek no vienas klases pāri uz nākošo un vispār beidz skolu.

Vidējo un augstāko skolu programmas teorētiski pielāgotas ASV skolu programmām, bet, iepriekš minēto trūkumu dēļ, izglītības līmenis te, diemžēl, daudz zemāks nekā tam vajadzētu būt. Atzīmēs pastāv 100 punktu sistēma. Pamatskolās pilns kurss 4 gadi, ģimnazijās-kolledžās 4 gadi. Ja grib studēt jāiet 3 gadi sagatavošanas kursos — scientifico, kur sagatavo uz augstskolu. Augstskolās mācibas ilgums tāds pats, kā bija mūsu dzimtenē, vienīgi kvalifikācija, jau minēto „mājas" apstākļu dēļ, zemāka. Mums, iebraucējiem, protams, tas nāk tikai par labu.

Rioverdē, jūnija vidū.

Dr. Felikss Grants.

Kad jau kāds laiks pavadīts Austrālijā, tad šādas lietas nedemonstrēt nav memaz tik neparasti: un ja arī vēl mazliet bailes — to jau citi nemana...

Bēgļu likteņi (1)

Ne bērni, ne pieaugušī

Patversme, skola un izvietošanas centrs britu joslas bez vecākiem palikušajiem jauniešiem

Šis ir pirmais raksts no sērijas par tādu bēgļu vai bēgļu grupu gaitām, kas daudzējādā ziņā līdzīgas, bet tomēr stipri atšķirīgas no tām dienām, ko vada latvieši DP nometnēs. Lielāko daļu materiāla šiem rakstiem par citu tautu bēgļiem, par bārenpiem starptautiskos pulcēšanās centros, par pazudušo bēgļu meklēšanas darbu un par individuāliem likteņiem mūsu līdzstrādnieks Aleksandrs Liepa savācis vairāku nedēļu braucienā pa rietumu joslām, pavadot amerikāņu žurnālistu grupu, kas nesen atstāja Vāciju pēc pamatīgas iepazīšanās ar DP problēmu.

*

Tur ir 16 gadu vecais kādreizējais rīdzinieks Adolfs Orskis, kas atbraucis trimdā kopā ar māti, bet pēc viņas nāves palicis gluži viens. Tur ir Juris Gertners, kas toreiz, kad Latvijā pa otram lāgam ienāca sarkanās armijas priekšpulki, uzzināja, ka māte palikusi aiz frontes Tērvetes sanatorijā un gluži viens devās līdzi bēgļu plūsmai uz Vāciju. Tur ir 18 g. v. Milans Keča—serbu zēns, kas izskatās gandrīz kā jautrais amerikāņu filmu palaidnis Mikijs Runijs, bet piedzīvojis pavisam citādu likteni nekā daudzinātā filmu zvaigzne. Milans savā dzimtenē Dienvidslavijā redzējis, kā kroatu četņiki nogalina viņa tēvu un māti, bet pats paguvis izlīkt pa logu un paglābties, lai pēc tam divus gadus cīnītos kopā ar dienvidslavu ģenerāļa Michailoviča partizāniem, nokļūtu Itālijā un pievienotos angļu un amerikāņu karavīriem, bet pēc tam, kad varu viņa zemē pārņēma Tito, kļūtu neviena negribētu DP bāra bērns britu joslā.

Tur ir daudz tādu, kuru likteņu stāsti spētu pildīt sējumu sējumus, jo Verdenas sarkanu ķieģeļu kazarmju ēkā, kas pārvērsta par mītni britu joslas jauniešiem bez vecākiem vai radiem, mitinās septiņdesmit jauniešu no 15 līdz 21 gada vecumam. Pavisam britu joslā ir četras tādas mītnes un skolas DP bāra bērniem. Versenā atrodas nams pavisam mazajiem līdz 3 gadu vecumam, kur pašlaik ir 29 iemītnieku. Auermilē 3—10 gadu veco bāriņu patversmē ir 54 iemītnieki, Milentelchā dzīvo 33, kuru vecums svārstās starp 10 un 15 gadiem.

Mēs esam ieradušies Verdenā, netālu no Hamburgas, kur blakus britu joslas arodskolai ierīkots Amerikas baznīcu savienības patversmes un reizē arī pārskološanas nams tiem, kas vairs nav bērni, bet nav vēl arī gluži pieauguši; tiem, kas jau skaidri apzinās paši savu likteni un kas tomēr ar īsti jauneklisku drosmi stāsta par savām gaitām un par savu nākotni, plati smaidīdami.

Milans Keča, kas augumā nav lielāks par trīspatsmitgadīgu, sarauc degunu un gandrīz vai smaida, kad atceras bēgšanu no četņikiem, Adolfs Orskis parausta šauros plecus zem zilā pulovera, kad nobeidz stāstu par aizklīšanu svešumā ar piezīmi, ka nupat Austrālijas komisija viņu noraidījusi tāpēc, ka viņa plaušās esot saskatāmi plankumi. Drusku skumjāk skan vienīgās šīs iestādes latviešu meitenes — Rasmas Kalniņas balss, kad viņa stāsta, ka tēvu 1941. gadā aizveduši boļševiki, bet gadu vēlāk Rīgā mirusi viņas māte. Viņa pati atbraukusi uz Vāciju ar krustmāti. Taču arī Rasmas balss kļūst spraigāka, kad viņa piebilst, ka drīz izceļos uz ASV, kur sākumā varēs dzīvot bērnu namā, bet tad doties kādā darbā.

Ko viņa prot? — Rasma Verdenas jauniešu centrā mācījusies šūt un saimniekot. Visi tie 70, kas dzīvo Verdenas kazarmju jauniešu spārnā, mācās kādu arodu — kalēju, galdnieku, drēbnieku, šuvēju vai mājsaimnieču kursos. Verdenas jauniešu centrs dibināts tieši tādēļ, lai bez radiem palikušajiem DP jauniešiem dotu ne tikai pagaidu patvērumu, bet arī iespēju mācīties kādu arodu un — par visām lietām — iespēju izceļot uz kādu zemi, kur tie paši varētu celt savu nākotni.

No 70 jauniešiem pašlaik Verdenas centrā ir tikai 11 latviešu zēni un viena meitene. Lielākais vairums centra iemītnieku ir poļi un ukraiņi. Pašā pēdējā laikā arvien lielākā skaitā sāk ieplūst arī čechi, no kuriem daži zaudējuši vecākus trimdā, bet laba tiesa ir arī tādu, kas vieni paši, bez vecākiem vai radiem, pametuši boļševiku valdīto tēvzemi un izkļuvuši cauri dzelzs aizkaram brīvībā.

Taču noskaidrot, cik daudz ir katras tautības jauniešu, nav nemaz tik viegli; jo pats svarīgākais iestādes princips ir — nešķirot jauniešus pa tautībām. Vienpadsmit latviešu zēni nedzīvo vienā telpā, lai gan vispār zēni guļ lielās un— tas tiešām jāsaka — apbrīnojami tīrās un kārtīgās telpās pa divpadsmit kopā. Visā iestādē ir 11 dažādu tautību jaunieši, un gandrīz katrā telpā var atrast vismaz sešu, septiņu dažādu tautību pārstāvjus. Iestādes ideāls ir, lai tie visi ne tikai mācības stundās, bet arī brīvā laikā runātu angļu valodā. Tas diezin kā neizdodas — kā visur, kur ir kopā dažādu tautību DP, visvairāk dzird žargonu, kas izpelnījies „DP vācu valodas" nosaukumu.

Lai noskaidrotu, cik īsti Verdenas centrā ir latviešu, jāsameklē viens no 4 skolas skolotājiem — rīdzinieks Imants Čakstiņš, kas pasauc palīgā dažus no zēniem un tad, pa istabām iedzīvotājus pārskaitot, konstatē, ka vajadzētu būt 11 zēniem un vienai meitenei. Un tomēr — nelielā centra audzēkņu darbu skatē, kas sarīkota par godu žurnālistu grupas apmeklējumam, ir redzami latviski šķīvji, latviskas prievītes un pie sienas, kopā ar 10 citu valstu karogiem, rotājas Latvijas sarkanbaltsarkanais.

„Vai kāds jūs spieda vai pierunāja nākt šurp?"

Pusaudžu zēni, kas, sadzirdējuši latviešu valodu, viens pēc otra visi sanākuši ap mums, gandrīz reizē atsaucas: „Nē!" — Bet nometnēs, kur tie dzīvojuši kā kurais, viņiem stāstīts, ka būšot labāk, ja nākšot uz Verdenas centru.

Vai kāds no viņiem to nožēlo? — Pēc atbildēm spriežot, neviens. Laba tiesa no viņu vidus jau ir izceļojuši. No latviešiem pašās pēdējās nedēļās divi — rīdzinieks Eižens Ozols uz ASV, bet Arvīds Spalvis uz Austrāliju. Plaušu plankumu dēļ noraidītais Adolfs Orskis, pēc nometnes vadības ziņām, piederot pie samērā retajiem izņēmumiem, jo no 70 pašreizējiem audzēkņiem tikai 8 esot tādi, kas atzīstami par „grūti izvietojamiem"— no tiem lielākā daļa tāpēc, ka tiem nav IRO aprūpes statusa, kas nav vajadzīgs, lai iekļūtu Verdenas centrā, bet nepieciešams, lai varētu izceļot.

Centru sadarbībā ar britu joslas IRO vada un atbalsta Amerikas baznīcu apvienība, kas gādā par darbiniekiem, par papildu uzturu un apģērbu, un — cik iespējams — meklē audzēkņiem iespējas izceļot. Amerikā to dara, lūkojot katram individuāli atrast piemērotu gādnieku un galvojuma devēju, bet ar Austrāliju panākta vienošanās, ka par 18 gadiem vecākie DP bāreņi no šī centra var izceļot un palikt Austrālijas valdības aizgādībā un uzraudzībā līdz 21 gada sasniegšanai. Izņēmuma gadījumos, ja skolotāji galvo par to, ka jauneklis pietiekami nobriedis kā garīgā, tā fiziskā ziņā, Austrālija uzņemot arī par 18 gadiem jaunākus. Līdz ar to iznāk, ka arī no šīs DP grupas Austrālija paņems lielāko daļu — divas grupas no Verdenas centra jau Austrālijā izvietotas, trešā sagatavota un gaida transportu.

„Un jums te patīk?"

Daži pleci drusku šaubīgi paraujas uz augšu, bet visu mutes tomēr atbild, ka katrā ziņā esot labāk nekā vieniem klīst pa nometni. Te labāks ēdiens, te visi apģērbušies, katram ir gultas veļa, ir ļaudis, kas rūpējas par veļas mazgāšanu, var kaut ko mācīties un, pār visām lietām, jauniešiem pašiem nav jādomā par dokumentu kārtošanu, kas tieši viņiem citkārt bijusi gandrīz neiespējami sarežģīta. Dažs te ir tāds, kam vispār nav bijis nekādu papīru, kamēr Verdenas centra vadītāji nav sākuši par to sagādi rūpēties. Un galu galā — par spīti parupjām balsīm, par spīti tam, ka viens otrs ir galvas tiesu garāks par intervētāju — šie jaunieši vēl ir ļoti jauni. Aņuta Snaideraitere, kas cītīgi strādā šūšanas darbnīcā, nosēdinājusi sev blakus uz krēsla diezgan apdriskātu lelli — vienīgo mantu, ko viņa pa visiem trimdas klaidonības gadiem saglabājusi un iznēsājusi līdzi no mājām. Paplukušu, pavisam vienkāršu lelliti, kas nevar ne acis piemiegt, ne sacīt: „Mamma!", bet tomēr ir gabaliņš atmiņu no mājām un no tiem laikiem, kad viņa vēl nebija viens no septiņdesmit numuriem ar nezināmu nākotni Verdenas jauniešu centrā.

Aleksandrs Liepa

KRIEVU KARAVĪRI TRIMDĀ ORGANIZĒJAS

Lielfirsta Andreja Vladimiroviča ierosināta, Parīzē nodibinājusies krievu karavīru padome, ap kuru pulcēsies visu ieroču šķiru piederīgie trimdā. Padomes vadība deklarējusi, ka „visu krievu nacionālais pienākums pret savu zemi, kā arī pašreizējais stāvoklis prasa visu krievu militāro organizāciju ciešu apvienošanos un draudzīgu sadarbību". (Š)

HUGO PURIŅŠ

Starp pusnakti un ausmu

NOVELE

(5. turpinājums).

Viņš vēl ātri pieglauž matus, nolīdzina mazliet savu zaļo svārku, tad, sirdij nevaldāmi lēkājot, sastingst pie galda.

Ārsts, kas šajā laikā ne vārda nav runājis, tagad pagrūž uz Teofila Sima pusi viņa papīru kaudzīti — slimību vēstures aprakstus, laboratorisko izmeklējumu rezultātus, izziņas un visus pārējos, rūpīgi saspraustos, tulkotos un apstiprinātos dokumentus — atgāžas krēslā, tā ka tas pieskaras grīdai vairs tikai ar divām kājām, un, bez kādas izteiksmes sev pretī stāvošo cilvēku uzlūkodams, saka:

„Diemžēl man jūs jānoraida — tuberkuloze."

Sitiens, ko Sims, šos vārdus dzirdot, jūt ietriecamies galvā, zibeņātri izplatās tālāk — kājas tam pēkšņi kļūst pavisam bez spēka. Viņš pieķeras galda malai, jūt uz pieres izsitamies ledainus sviedrus. Istaba ap viņu sāk griezties kā reibīgs karuselis — sienas, līgani šūpodamās, te attālinās — un tad viņš tās redz kā kad skatītos viņās caur otrādi apgrieztu tālskatu — te atkal tuvojas, lielas un milzīgas izpletušās, it kā viņu nospiest gribēdamas, un visam cauri, rūkdams un plezdamies, šūpojas, klanās un ņirdz baltais uzsvārcis ar nedabīgi skaidru, ledainu ārsta seju virs tā ...Slims viņš esot? Slims ar plaušām?! Tas taču nevar būt tiesa! Tas ir joks, velnišķīgs murgs, tas ir... tas ir...

„Bet... bet... mans uzņēmums ...es nesaprotu... Tas izdarīts priekš trim nedēļām — tad taču es biju vesels...," Teofils Sims bālām lūpām izšļupst, un aiz viņa pieres patvaļā trako spindzošs mudžeklis, saistīts ar lielo negātīvu, kas guļ turpat viņa priekšā.

„Atvainojiet — es domāju, tas uzņēmums nemaz nav no jūsu plaušām," no liela tāluma Sims dzird ārstu runājam un samana, ka tas piestumj dokumentus pie pašas galda malas.

„Doktora kungs, vai tad tiešām ...nevar...? Tomēr... kaut kā...? Mana sieva...," Sims murmina, bet, ārsta izbrīnētā skata trāpīts, nokaunējies apraujas. Viss velti, viss pagalam! Kāds kā ar karstu veseri dauza deniņos piecus briesmīgus balsienus — tu-ber-ku-lo-ze, tu-ber-ku-lo-ze...

„Nu? Cauri? Kārtībā? Stāsti!" ārpusē Tabita metas viņam pretī. „Ko teica?"

Sims atspiežas pret sienu, pārvelk delnu sejai. „Ko teica...? Ak tā...," automatiski viņš noglāsta mazākās meitenes galvu. „Neņem... — plaušas..."

Tabita saraujas kā elektrizēta. Asinīm no vaigiem atplūstot, spēji pieliekusies, tā urbjas vira sejā.

„Nē taču...! Tu — slims!? Kas tur bija, nu runā!"

Sims stāsta. Viņa vārdi ir skopi, balss iedunas un apklust kā saplaisājis zvans.

Tabita vēl vienmēr skatās virā. Kaut kur pasaulē pulsē dzīve, kaut kur pasaulē ir laimīgi cilvēki, kaut kur ir prieks. Kaut kur, bet ne šeit. Šeit nekad... Šeit būs tikai posts. Vienmēr.

Viņas galva, lēni nosligst, un viņa izdvešs, aiz asarām tikko dzirdami:

„Ak Dievs...! Tad taču laikam tas mums tā nolemts! Pagājušo nakti es sapņoju... es to nosapņoju. Fil — tu biji iecelts lielā godā ...Bet kas tad tur par brīnumu — mūsu apstākļos..."

Taču otra asaras sirdi vieglāku nedara — to Tabita saprot un drīz saņemas.

„Nebēdājies, vīrs, neko, un nezaudē dūšu," viņa mierina un mēģina pat smaidīt, „tavā vecumā to var ārstēt... Klausies! Tagad mēs pārdosim visu, galīgi visu, bez kā vien var iztikt — starp citu, man ir viens zelta desmitnieks, vecmāmiņas dāvana, no Rīgas, to tu nemaz nezini — mainīsim, pirksim no lauciniekiem sviestu, krējumu, olas! Labi daudz tev būs jāēd. Un to mūžīgo kūpināšanu tu tagad man atmetīsi!"

„Par to nav šaubu," Sims truli atbild, un viņam jāatceras visas tās nebeidzamās, nekad neapsīkstošās rūpes, vajadzības un pieciešanās, ko viņi tik tikko, par mata tiesu, būtu jau pārdzīvojuši, bet ar kuŗām tagad nāksies sadurties vēl asāk. Pelēciba, tumsa — bezdibens ...Un šajā bezdibenā viņš ievilka viņus līdz — Tabitu, Ēriku, Laumiņu... Mīļais Tabis! Viņa runā par desmitrubļu gabalu! Cik par to dabūs? Nekādu citu vērtību viņiem nav, nekā viņiem nav, drēbju, uz ko šejienes zemnieki tik kārī, gandrīz tik vien, cik katram mugurā. Ko tad te pārdos, ko mainīs? Jeb vai viņš, dzīvnieciskā izmisumā kā kalmiks lai aprij to, kā pat bērniem nepietiek? Vai lieks gabaliņš sviesta viņu glābs? Pie velna! Cita izeja te jārod, pavisam cita!

Stingri viņš sagrābj sievas elkoni: „Nē! Es domāju... vispareizāk — tev ar mazajām jābrauc!"

„Oh...!? Tu... tu esi traks!" Tabita iepleš acis, un Sims redz, ka tajās par jaunu iesprāgst asaras. „Ja tu tā... es redzu... tu laikam tā varētu darīt, ja es paliktu allma...? Tu varētu!?"

„Kā būtu tad, to es nezinu, bet tagad tas tā jādara ir — bērnu dēļ," cieti saka Sims. „Kas var galvot, ka pēc šīs ziemas, te paliekot, viņi nedabū to pašu, kas man? Apsver taču pati — kas prātīgāk: visiem te aiziet bojā, vai jums trijiem braukt un man pagaidām palikt — saārstēties? Stāsta, ka turpmākās komisijas vairs nebūšot tik stingras, un kaut arī — tu jau mani varēsi no turienes izprasīt! Jā, Tabi, tu esi enerģiska, tu nekur nepazudīsi... Tas ir skaidrs grēks, ja šo, kas zina, varbūt vienreizējo izdevību mēs visi kaut kādu tur muļķīgu jūtu dēļ palaižam garām!"

Tā viņš runā, mēģinādams pārliecināt, pats savu negaidīto priekšlikumu aizstāvot; iekaist, drudžaini gudro un min piemērus, kur citi tāpat vai līdzīgi esot rīkojušies, bet Tabita purina galvu. Kas par muļķībām! Viņa nebrauks nekur. Kā viens cilvēks vispār kaut ko tādu var galvā ieņemt!

Pirms došanās mājup, Teofils Sims vēl iegriežas pie kādas vācu slavenības. To atstājot, viņa izskats gan neko nav pāvērties, toties viņš pavisam noteikti uztiepj, ka sievai jābrauc.

„Nav tur nekā sevišķa," viņš saka un izliekas uzmanīgi vērojam kādu greznu automobili, kas pašlaik bez trokšņa slīd viņiem garām. „Tikai tādi sakaļķojumi, kas jāuzaudzē cietāki, novērošana vajadzīga un tā... Bet kādus mēnešus tas jau nu prasīs."

„Paldies Dievam...," Tabita atvieglot uzelpo. „Bet — es nesaprotu. Kā tad ir ar to uzņēmumu?"

„Ar to? Nujā... viņi slimnīcā būs samainījuši, jā, jā, noteikti tas būs tā noticis."

„Nu tad ej tūlīt un noskaidro," mudina Tabita, „lai nav atkal par lieku jābrauc!"

„Tam tagad nav nozīmes. Es neiešu," Sims vienaldzīgi atmet. „Vismaz šodien nē."

(Turpinājums sekos)

Kā sagatavoja lielo deportāciju Latvijā un Igaunijā

„Visas ziņas rāda, ka pēdējās deportācijas Latvijā vērsušās pret trim noteiktām iedzīvotāju grupām," raksta Stokholmas Newsletter (9. 7.). „Aizvedamo sarakstos vispirms reģistrēja tos lauku iedzīvotājus, kas atteicās iestāties kolhozos, tad bij. kara gūstekņus, kas pirms kāda laika bija atbrīvoti un atlaisti mājās, un bez tam visus tos, kas kaut kādu apstākļu dēļ atzīti par politiski neuzticamiem."

Ir pamats domāt, ka priekšdarbi pēdējām deportācijām sākti šoreiz stipri agri, varbūt pat jau 1946. gadā. Vajadzīgo datu un apvainošanas materiālu vākšanā nodarbināja plašu aģentu tīklu, izmantojot šinī darbā arī vācu kara gūstekņus. Viens no ievērojamākiem aģentiem bijis tieslietu zinātņu students, nelatvietis Hanss Fogels. Visu operāciju vadījis kāds speciāli šim nolūkam komandēts krievu ģenerālis ciešā sadarbībā ar „ministru prezidentu" Vili Lāci. No citiem padomju darbiniekiem, kas šoreiz aktīvi piedalījušies aizvešanas organizācijā, min arī kādu kapteini Cimbali, kas vadījis cīņas pret partizāniem un plkv.-ltn. Veinbergu, kas pārzinājis deportējamo vilcienu satiksmi.

Apcietināšanas un nogādāšana dzelzceļa piestātnēs visumā risinājušās tāpat, kā 1941. g. jūnijā. Rīgā vien šai vajadzībai mobilizētas 1500 smagās mašīnas, kas apcietinātos šoreiz nogādājušas Ogres stacijā. No Rīgas pilsētas aizvestas 7.000, no visas Latvijas ap 70.000 personas. Visvairāk cietuši Bauskas un Auces lauksaimnieciskie apgabali. Vienā pašā Skrundas stacijā deportējamo aizvešanai piegādāti 40 vagoni.

MVD sardze zinājusi stāstīt, ka izraidāmos latviešus šoreiz vedīšot uz Omskas rajonu Sibirijā. Tas tomēr nav pilnīgi pierādījies, jo Latvijā saņemtas arī vēstules, kas rakstītas Klusā okeāna ziemeļu salās. Visiem aizvestajiem bijusi jāparaksta deklarācija, ka viņi „brīvprātīgi" atstāj Latviju un apņemas nostrādāt citos padomju apgabalos divi gadus. Bet padomju apstākļos maz ticams, ka tie pēc šī termiņa notecēšanas varēs mainīt savu darba vietu. Pat no 1941. gadā aizvestajiem reti kāds atgriezies dzimtenē, un arī tas laimējies gandrīz tikai sievietēm un bērniem. Ir zināms kāds gadījums, kur iestādes atļāvušas atgriezties mājās kādai 15 gadus vecai meitenei, kas vienīgā palikusi dzīva no kādas 1941. gadā aizvestas lielas ģimenes. Bet noteikums bijis, ka viņa nedrīkst lietot publiskos satiksmes līdzekļus. Tā kā tas nozīmējis, ka viņai būtu vairāki tūkstoši kilometru jāmērī kājām, tad šādai atbrīvošanas atļaujai nav nekādas faktiskas nozīmes.

Igauņiem turpretim kļuvis zināms, ka viņu tautieši nelielās grupās novietoti Pečoras un Vičegdas ogļraktuvēs Ziemeļkrievijā un Austrumsibirijas sovhozos. Vairākas grupas nosūtītas arī uz Austrumprūsiju, kur ievietotas koncentrācijas nometnēs vai nozīmētas Karalauču atjaunošanas darbos. Vērtīgu informāciju par deportāciju un tās sagatavošanu snieguši vācu kara gūstekņi, kas tagad no komūnistiem atlaisti mājās. Bet tie atklājuši arī faktu, ka MVD izmantojis arī viņus igauņu noskaņojuma izpētīšanai. Gūstekņiem ļauts brīvi kustēties lauku apgabalos. Lūdzot pārtiku un drēbes, tie uzdevušies par antikomūnistiem un igauņu draugiem, bet vēlāk ziņojuši attiecīgai iestādei par saimniecībām, kurās tie sevišķi labi uzņemti. Šo saimniecību iedzīvotāji tad arī deportēti pirmā kārtā.

Ziemeļigaunijā komūnisti pastiprināti izcērt mežus, lai iznīcinātu pēdējās igauņu partizānu patvertnes. Līdz pat pagājušai ziemai Igaunijas mežos mitušī arī vēl daudzi vācu karavīri, kuŗus tikai decembrī izklīdinājusi lielāka padomju soda ekspedīcija. Vairāki no šiem bij. vācu karavīriem atgriezušies tagad mājās caur Latviju, Lietuvu un Poliju, atnesot līdz vērtīgu informāciju. Tie stāsta starp citu, ka padomju valdība okupācijas sākumā pati veicinājusi lielos krievu ubagu un spekulantu plūdus. Tā domājusi, ka šie elementi tai palīdzēs kolonizēt Baltijas valstis, bet šoreiz maldījusies. Tagad Igaunijā ievedot kolhozniekus no Ukrainas un Iekškrievijas apgabaliem. Tīri krievu kolhozi tagad esot pat Igaunijas salās, kur agrāk nebijis neviena krieva.

Vēstule no Rietumeiropas nozīmē brīvbiļeti uz Sibīriju

Oslo laikraksts Aftenposten vienā no saviem pēdējiem numuriem 1. lappusē ievietojis plašu, bagātīgi ilustrētu rakstu par Latviju un latviešiem. Norvēģijā pašlaik patvērumu atraduši vairāki desmiti latviešu bēgļu. Stāstot par mūsu dzimtenes stāvokli kopš krievu okupācijas sākuma, laikraksts uzsver, ka gandrīz katra vēstule no kādas Rietumeiropas zemes tautiešiem Latvijā nozīmē brīvbiļeti uz Sibīriju.

Dažas raksturīgas detaļas par dzīvi Latvijā sniedz nesenās Rīgas radiofona ziņas. Rīgas vagonu fabrikā pagatavotie vagoni dodoties uz plašo un bagāto dzimteni un esot sastopami Bakū, [illegible] ņijtagolā, Sverdlovskā, Kazaņā un Gorkijā.

30. jūnijā Rīgas radiofonā nolasīja rīkojumu, ka laukos jāapsargā visa nenoplautā labība, statiņi, šķūņi un klētis, lai valsts varētu saņemt labākos graudus.

Eduards Smiļģis 27. jūnijā radiofonā paziņoja, ka viņš uzņēmies šefību pār dzelzceļu mezgla pašdarbības kollektīvu Rīgā.

Knuts Lesiņš

Vasaras romance

Tumšajā ielā zem loga kāds svilpo
Meldiņu īsu, ko viena tik zin.
Sen jau sen savīta maigā cilpa,
Kurpītei mazai kur jāiemin.

Neredzams zirneklis dienu no dienas, —
Mājokli atradis taisni iekš sirds,—
Audis vissmalkāko pavedienu,
Diviem nekas lai nebūtu šķirts.

Mierā snauž dūmeņi, pilsēta klusē,
Saldi tvan liepas, un vakars tik rēns...
Neveras, neveras logs ielas pusē,
Svilpot jau noguris nabaga zēns.

Starmešus bolīdams pierūc zem loga
Jaunākais modelis — Kreislers vai Fords? —
Trīsreiz skan taure, kad nospiež tai pogu,
Sadrebas koki: kāds baigakords!

Ārā nāk daiļava — skropstas kā daktis,
Lapsa ap pleciem — cik nodevīgs vaigs!
Aizslīd kā haizivs melns auto pret nakti,
Pasmaida laimīgais, kūp „Lucky Strike"s.

Tukšajā ielā zem loga kāds svilpo
Meldiņu drūmu, ko nedzird neviens.
Kājas kā pārmītas mājup nu cilpo,
Pārtrūcis neredzams pavediens.

GRĀMATA, KURĀ IEMŪŽOTA MŪSU SENČU TICĪBA, LIKUMI UN VALODA

Kr. Barona LATVJU DAINU izlase. J. Kadiļa apgāds. Trimdā, 1949.

Piepildījusies daudzu latviešu vēlēšanās, — iznākusi šī karsti gaidītā grāmata. Iznākusi lielā formatā, prāviem burtiem, solidā sējumā, uz labāka papīra nekā drikstējām cerēt. Pirmā sējuma apjoms — 8075 dziesmas. Grāmatas āriene pilnīgi saskan ar iekšējo skaistumu. Gods izdevējam!

Runāt par izdevuma vērtīgumu būtu lieki. Vai var atrast vārdus, kādiem slavēt zemes auglību, kad stāvam pie pilniem apcirkņiem? Par dainām jau kārtu kārtām rakstījis dzejnieks profesors Ludis Bērziņš, labākais un dedzīgākais dainu tulks. Man gribētos tikai ikvienam trimdiniekam likt pie sirds, cik vajadzīga viņam šī grāmatu grāmata.

Kā Jaunā Derība apvieno kristīgo pasauli tuvāka mīlestībā, tā Latvju Dainas tautu turēs kopā, kamēr vien ļaudis būs virs zemes, kas sapratīs skaistos latviskos vārdus, no kādiem darinātas šīs īsās četrrindas. Tās vēstī tautas tikumus, ārīgo un iekšējo cēlumu, gara spirgtumu, dzīves un nāves izpratni. Vēstī formā, kas vienkārša un tomēr tik dzidra kā rasas graudi, kam saule, cauri šaudamās, liek zvīļot visās varavīksnas krāsās.

Mākslas dzeja, ar savu gludo un daudzveidīgo ārieni, nereti līdzinās jokdaŗa dāvanu sainim, kam, atraisot visas zīda lentītes un nolobot skaistos ietinamos papīrus, beidzot kā kodolu atrod tikai vaŗa santimu. Latvju daina turpretim katram, augsti izglītotam, kā maz mācītam, ar ik vārsmu atklāj kādu lielu patiesību, dziļu jūsmu, gudrību, bēdu, prieku, līdzību, aicinājumu, aprājumu, mierinājumu. Skaidri un tieši, bez patosa, bez sentimenta. Tāpat visplašākajā romānā rakstnieks ietver tikai daļu dzīves, kamēr dainās tā atmirdz visā plašumā, no bajāra līdz sērdienītei, no rīta līdz naktij, no šūpuļa līdz kapam un vēl aiz tā. — Kas tautas dainas turēs dārgas, to tās neatstās bez svētības. Šī grāmata lai nu ir latvietim tas, kas muhamedānim lūgšanu paklājs, ko visos ceļojumos ņem līdz, lai rītos un vakaros uz tā, ceļos meties, vērstu skatus uz Meku, svēto pilsētu.

Ja no dzimtenes izstumtajam latvim dažkārt pletrūktu spēka savu ceļa somu nest, viņš var izmest no tās visu citu, ja tur būs iekšā palikušas Latvju Dainas, viņš būs vēl bagāts diezgan. Jo te iemūžota mūsu senču ticība, likumi, valoda. Vēl vairāk, — pašreizējā stāvoklī tās mums aizstāj pašu Latviju. Ar dainām mēs droši saglabāsim tautību, ar dainām lielajā dienā tiksim atpakaļ savā tēvijā.

Jānis Jaunsudrabiņš.

Divas primābalerīnas un divi baletmeistari dejo

Eiženas Leščevskas atvadīšanas

Lībekas nometnes piedzīvoja lielu notikumu. Nacionālās operas un Štutgartes valsts teātŗa baletmeistara Osvalda Lēmaņa un Latviešu baleta primabalerīnas Mirdzas Tillakas pirmo viesošanos ziemeļos, kas reizē bija arī šejienes ilggadīgā dejotāja, Nacionālās operas baletmeistara Eiženas Leščevskas, atvadīšanās, piedaloties viņa partnerei, operas primabalerīnai Tatjānai Vestenei. Leščevskis, kas visu šo bēgļu laiku rosīgi kopis latviešu baleta mākslu, drīzumā aizbrauc par baletmeistaru Novikova trupā Sitlā, Vašingtonas štatā. Sarīkojums bija viens no izcilākajiem baletvakariem, kādi emigrācijā redzēti, un iepriecināja lībiekiešus gan ar pierasto Leščevska saulaino mākslu, gan ar Lēmaņa traģisko, ārkārtīgi intensīvas artistiskas gaumes balstīto choreografiju un tās izpildījumu. Diemžēl, šis latvju baleta ievērojamākais meistars angļu joslas ziemeļapgabalā līdz šim nebija redzēts, tādēļ arī jaunākajai paaudzei pasveš, un apmeklētāju varēja būt daudz vairāk. Programmā bija 14 numuru, no katra iestudētāja puse. Pavadījumu un solo priekšnesumu deva bij. Nacionālās operas pianiste E. Lindikova-Peina.

Pirmajā dejā — Serenādē—Leščevskis demonstrēja savu kavalieŗa eleganci, bet Vestene romantiski noskaņoto gabalu izcēla ar techniku un šarmu. Klasiskajā Intermecco Tillaka parādīja labu kāju darbību, bet torss vēl likās mazliet smagnējs. Nākošais numurs—Kreislera ļoti moderni skanošā sinkopācija ar pičikatiem (E. Leščevska iestudējums) — bija viens no Vestenas spožākajiem. Choreografijā pāris taktīs varēja izlaist t. s. „moderno deju" paņēmienus, bet citādi deja veidota interesanti un Vestena to nodejoja ļoti tīri un ar lielu brio, demostrēdama savu pilnīgo ķermeņa techniku. S. Rachhmaņinova Liktenis ir viens no Lēmaņa laimīgākajiem sniegumiem emigrācijā. Šis mākslinieks, kas nāk no teātŗa skatuves, savos deju sacerējumos lielāko vērību velti psichiskai izteiksmei, ekspresijai un akrobātiskai artistikai. Tāpēc viņa māksla labi apzīmējama ar vācu vārdu „Ausdruckstanz". Lēmanis apveltīts ar rēgainu fantaziju un gleznieciskū skatījumu, bez tam viņš ir arī stipŗs techniķē, ar ļoti pateicīgu augumu un asi iezīmē drāmatiskos kāpinājumus. Viņam pavisam neķļūdīga gaume. Tādā kārtā nelielais baletnumurs pārvērtās par īstu „psichodrāmu", kur attēlota sievietes ciņa ar likteni. M. Tillaka kā partnere labi izprot Lēmaņa nodomus un drāmatiska satura raksturdejām īsti piemērota.

Pēc tā paša autora mūzikas Z. Leščevskis dejo savu grotesko Sikstuli, parādīdams tiešām lielu izdomu un raksturdejotāja spējas (dīvainā maska un kostīms), kā arī komikas prieku. Vestena ar Lēmani savu duo Andaluza iestudējuši nesen dienvidos. Arī šis gabals ievērojams ar lielu gaumi (skaists dāmas kostīms), tīru, uz spāņu nacionālās dejas pamatiem dibinātu choreografiju ar bagātigu un neparastu kustības izdomu. Tas pats sakāms par Eskobara Navaru Tillakas un Lēmaņa izpildījumā.

E. Leščevska un E. Vestenes Štrausa valsis jau agrāk redzēts un „pasaldens". Mazāk izcēlās Vestena arī Sen-Sansa Čigānietē. Abu mākslinieku Ķīniešu deja techniski veikla, pa daļai illustrātīva, sākumā choreografija interesanta, uz beigām varētu dažus sīkumus mainīt. M. Tillakas Vējš ļoti īss gabaliņš, bet dejas iecere ar plīvojošām lentām saistīga. Eiženas Leščevska Jūrnieks ir viņa „spožais numurs", kas vienmēr garantē piekrišanu. Arī šoreiz tas bija jāatkārto trīs reizes, pie kam mākslinieks savu jautro matrozi katrreiz nodejoja ar jauniem variantiem.

Vērtīgo vakaru noslēdza Osvalda Lēmaņa un Mirdzas Tillakas slavenā Ubagu deja ar de Fallas mūziku. Te abu temperaments, izteiksmes spēks un asums aizsniedz ļoti lielus augstumus. Daudzi numuri bija jāatkārto, mākslinieki saņēma ziedus un citas balvas. Baletdejotājam Jānim Zariņam esam pateicību parādā par dažiem vērtīgiem kostīmiem, īpaši lapu motīviem dekorēto Vestenas tērpu driadiskajā Sinkopācijā un ķīniešu uzvalkiem. Laimīgu ceļu un nepiekust turpmāk!

Olģerts Liepiņš.

Eslingenas latviešu baleta skola sestdien rādīs savus sasniegumus

Tikko beigušas smaržot svaigi trieptās krāsas no jauno entuziastu gleznām nule slēgtajā Eslingenas mākslas skolas izstādē, kad gaidāms jau cits, ne mazāk svarīgs notikums — sestdienas vakarā Eslingenas baleta skolas vecākā kursa audzēkņi rādīs savu daudzu mēnešu ilgo pūliņu sekmes.

„Zēl," saka skolas vadītājs baleta solists Mežulis, „ka neizdosies parādīt mūsu darbu visā pilnībā — daļa jaunākā kursa audzēkņu jau staigā svešos krastos, daļa vada vasaras brīvdienas Roras nometnē. Varētu gandrīz likties, ka iesācēju grupai darbs pat būtu jāpārtrauc. Bet nē — taisni pēdējās dienās iesniegti vairāki jauni lūgumi uzņemšanai skolā. Tā ir zīme, ka pat nervozajā izceļošanas drudža laikā interese par šo latviešiem tik tuvo mākslu nav zudusi. Būšu gandarīts, ja ar savu darbu spēšu ievadīt kaut vienu no jaunajiem censoņiem tajās gaitās, kas ved uz šīs mākslas suverēnu pārvaldīšanu. Talanti mums ir."

Ka tas patiesi tā, par to ziņkārīgais var pārliecināties jau pirms solītā sarīkojuma, kas notiks Eslingenas teātrī. Ir tikai jāaiziet uz Pilsskolu, ir tikai jāieklausās, kuŗā stāvā komponists Mellis spēlē dejas taktis, ir jāatrod pareizās durvis, lai aiz tām ieraudzītu divus mazus ķīniešu mandarīnus — pagaidām gan vēl ar gluži latviskām bizītēm — tās ir divas pašas jaunākās kursa audzēknes, un viņu kustībās bērniškā nevarība jau apvienojusies ar darbā gūtajām sekmēm. Latviešu tautas dziesmas motīvs, humoreska, čardašs, pičikato — tā ir mūzika, kas zāles vidū vienu pēc otra izvilina pārējos, vecākos audzēkņus, rakstura dejas te mijas ar klasiskā baleta soļiem, un rūpīgi iestudētos dejojumos te jau atklājas padarītā darba sekmes — tādas, kādām tām jāguļ šīs grūtās mākslas pamatos — tās ir vecās, krietnās klasiskā baleta tradicijas. Latvietēm Vanagai un Čerņavskai te pievienojas arī vāciete Stokingere — vienīgā ārzemniece starp ārzemniekiem, un Eglītis — vienīgais kungs starp dāmām. Gandrīz visi audzēkņi pavadījuši darbā turpat jau divarpus gadus, ierazdamies skolā uz mēģinājumiem pa divi, pa trīs reizes nedēļā. Viņu mācības nauda nav augsta, tās tikko pietiek, lai segtu izdevumus par kostīmiem, bet skolas vadītājs Mežulis domā, ka šī ir vislētākā baleta skola pasaulē: „Nopelnu taisni 80 feniņus par stundu. Un nedēļā mums ir trīs stundas."

Ar tādu pat pašaizliedzību studijas darbā piedalās baleta mākslinieces Skujiņa un Riekstiņa — gan dažreiz asistējot deju iestudēšanā, gan palīdzot kostīmu pagatavošanā. Laba tiesa deju ir Mežuļa iestudētas, bet sarīkojuma vakarā būs skatāmas arī Leščevska un Ērgļa iestudētās, tās būs solo, pāŗu un trio dejas, un ar Lēmaņa „Pas des deux" programmu noslēgs pats skolas vadītājs ar Valeriju Riekstiņu.

Kad visas taktis izskanējušas un visi soļi, špagates, lēcieni, un piruetes aizvirpuļojuši, studijas durvis parādās kādas mazās dejotājas tēvs ar pašdarinātu baleta kurpīti rokā: „Vai izcilajam notikumam būs laba diezgan?"

Tā svešniecības gaitas tuvina mākslu un amatniecību, paaudzi ar paaudzi, darbu ar pašaizliedzību — varbūt pat vairāk, nekā tas normālos apstākļos būtu izpaudies. Vai šī mazā baleta kurpīte derēs tikai sestdienas vakaram vien, vai arī tālajiem mākslas ceļiem nākotnē — to vēl rādīs daudzu gadu darbs. Katrā ziņā — mums visiem ir iespēja būt klāt, kad skatuves gongs pieteiks šī darba sākuma pirmos soļus.

S.

Vasaras sezona mākslā

Vācu pianisti pošas uz Varšavu, bet franči dejo pec angļu mūzikas

Gatavojoties Šopēna konkursam, kas notiks Varšavā lielā poļu komponista piemiņas svinību gadījumā, daudzās Eiropas un aizokeana zemēs sākušās pianistu izlases sacensības. Vācijā īpaša žūrijas komisija, izvēloties jaunos klavieŗu spēles mākslinieķus, par piemērotiem šai starptautiskai spēku pārbaudei atzinusi 28 gadus veco Kārli Šliteŗu, piešķirot viņam 3000 marku balvu, 22 gadus veco Ingeborgu Vunderi (balva 2000 marku) un Rolfu Reinhardu, tai pašā vecumā, piešķirot viņam 1000 marku. Varšavas pianistu konkursi, kas notika arī pirms kaŗa, nereti devuši pasaulei jaunus, spožus vārdus.

Ja minētās balvas domātas galvenā kārtā jauno mākslinieku ceļu pavēršanai nakotnē, tad amerikāņi nupat apliecinājuši, ka prot novērtēt savu mākslinieku darbu arī pagātnē, kas šai progresa zemē nav diez' cik bieža parādība. Jūlija pirmajās dienās Holivudā tika piešķirtas mūža rentes izcilākajiem ASV filmu mākslinieķiem, nolemjot izmaksāt Grīrai Gersonai 35.000 dolaru gadā līdz viņas mūža galam, bet slavenajam Klarkam Geblam bijis jāapmierinās tikai ar 25.000 dolariem gadā — gan arī līdz nāves stundai. Tajā pat laikā Londonā pēc 12 gadu pārtraukuma viesojās abu laimīgo filmu zvaigžņu melnā tautiete, rīdziniekiem labi pazīstamā nēģeru dziedātāja Marianna Andersene, kas uzstājās pārpildītajā Kovent-Gardenā. Abu anglo-sakšu zemju sadarbība kultūras laukā kļūst arvien ciešāka, ko visai uzskatāmi apliecina arī amerikāņu filmu aktiera Duglasa Ferbenka viesošanās Anglijas galvaspilsētā, kur karalis pasniedza viņam Britu impērijas ordeni, atzīmējot Ferbenka nopelnus abu nāciju tuvināšanās labā.

Eiropas kultūras tradiciju zemē Francijā vasaras mēneši sākušies ar Anrī Matisa izstādi Parīzē, kuŗā sakopoti cienījamā seniora divu gadu darbi, un modernās grafikas izstādi „Grand Palais" telpās, kur skatāmi Francijas, Anglijas, ASV, Šveices, Holandes, Beļģijas un Dānijas meistaru darbi. Kritika piebilst, ka šī melni baltā maksla turpinot meklēt arvien jaunus ceļus un tos arī atrodot apbrīnojamās toņu variācijās.

Divi jauni baleti ir pats ievērojamākais sniegums Parīzes teātros, un tie solās būt vērtīgs ieguvums pasaules skatuvēm. Runa ir par angļu modernista Benjamina Britena komponēto un angļu choreografa Frederika Aštona iecerēto baletu „Leonora sapnis", kam libretu, kostīmus un dekorācijas devis francūzis Leonors Fini. Šī jaundarba centrālā figūra ir kāda aizmigusi būtne, kas sapņos redz sevi ne gluži apģērbtu, un visa baleta darbību aizņem piemērota tērpa meklēšana, līdz izdodas iegūt no putna spalvām darinātu mantiņu. Kritika vērtē šo darbu kā visai drosmīgi iecerētu un tam ir labi panākumi. — Pie Parīzes baleta mākslas debesīm nule uzlēkusi jauna zvaigzne — dejotāja Renē Žanmēra. Rolans Peti, viena no franču dejas mākslas slavenībām, šai jaunajai zvaigznei piešķīris galveno lomu viņa baletā „Karmena", kas sacerēts, koncentrējot pazīstamās operas melodrāmatiskās esences un pārnesot tās dejiskā plāksnē.

NOBEIGUŠI IZGLĪTĪBU

Bonnas universitātes tiesību un valsts zinātņu fakultātes tautsaimniecības nodaļu nobeiguši tautieši Oļegs Eserts un Valdis Gulbis. Ķīles universitāti ar ārstes gradu beigusi tautiete Gerda Liepiņa - Veismane.

E. R.

NJUORKĀ IZNĀKS IGAUŅU LAIKRAKSTS

Kanādas igauņu biedrību pārstāvju sanāksmē St. Katarinā nodibināta organizāciju apvienība, kuŗas pagaidu vadība uzticēta bij. Igaunijas parlamenta loceklim A. Veileram. No sanāksmes atzinumiem interesanti atzīmēt sadarbības un savstarpējā kontakta pastiprināšanu trīs Baltijas tautu piederīgo starpā. „Šis kontakts sevišķi nepieciešams, lai sekmētu mūsu zemju atbrīvošanu un veiksmīgāk cīnītos pret komūnismu," teikts attiecīgajā rezolūcijā. Dzīvas pārrunas izraisīja igauņu laikrakstu izdošana Kanādā. Kārtīga laikraksta izdošana saistīta ar lieliem izdevumiem, kas nelielā lasītāju skaita dēļ neatmaksājas. Tādēļ nolemts pievienoties lielākajam igauņu apgādam aizjūrā, t. s. Nordic Press, kas tagad, pēc visu saimnieciskū priekšdarbu veikšanas, sāks Ņujorkā izdot laikrakstu Brīvais igauņu vārds.

Atzina par nepieciešamu igauņu draudžu un biedrību visciešāko sadarbību, kā arī vajadzību izdot igauņu mācības grāmatas ārpusskolas, t. s. mājas izglītībai. Propagandas un tautiskām vajadzībām ierosināja uzņemt skaņu platēs igauņu nacionālo mūziku. (Š)

KULTŪRAS CHRONIKA

Montrealas latvieši ar interesi gaida apsolīto kopējo Irmas Graudiņas un G. Lapensona vakaru augusta beigās, kas būs pirmais šāda veida sarīkojums turienes tautiešu sabiedriskajā dzīvē. Tas sola kļūt vēl kuplāks ar pianista V. Kvieša ierašanos, kas izteicis vēlēšanos pamest savu ērģelnieka vietu Ontario provincē un pārcelties uz dzīvi un darbu Montrealā.

Raksti par Latvijas naudām un pastmarkām

Pēdējos trimdas gados ārzemju žurnāli snieguši daudzus lietiškus rakstus par Latvijas naudām un pastmarkām. To autors ir Zviedrijā dzīvojošais bij. Rīgas latv. b-bas filatēlijas un numizmatikas nodaļas pr-ks Aleksandrs Platbārzdis. Svensk Filatelistisk Didskrift jau 1945. g. bija raksts Latvijas pasta vēsture 1940.—41. g. Rakstu par līdzīgu tematu iespieda Berner Briefmarken-Zeitung 1947. g. Vēlāk turpat bija apcerējumi par Ostlandes un Kurzemes laika filatēliju un par 1941. g. 1. jūlija pastmarku pārspiedumiem. Stamp Collecting Londonā 1948. g. atrodams apskats par Baltijas pastmarku izstādi Stokholmā. Apcerējumos līdztekus apskatīta arī okupantu rīcība politiskā un saimnieciskā laukā. Numismatic Review Amerikā (1946. g. Nr. 12) iespiests raksts Monēta kā rotas lieta Baltijas valstīs un ievietoti 7 attēli, kas rāda pieclatnieku un sīkāko monētu iestrādājumus saktās piekaros u. c.

Platbārzdim ir pilnīgi pabeigts ap 10 lokšņu liels darbs vācu valodā Monētas un naudas zīmes Igaunijā, Latvijā un Lietuvā 1918.—1944. Tajā no numizmatikas viedokļa apskatīti visi maksāšanas līdzekļi Baltijas valstīs, sākot ar cara Krieviju un beidzot ar boļševiku un hitleriešu okupācijām. Savākti visu aprakstīto naudas zīmju un monētu attēli. Pagaidām nav līdzekļu darba izdošanai., Taču Zviedrijas karaliskais monētu kabinets, kur autors nodarbināts, savās izziņās izmanto savāktos materiālus. Kabineta uzdevumā Platbārzdis pabeidzis arī plašu apcerējumu par karaļa Kārļa XII laikā izdoto zviedru naudas zīmju pagatavošanu. Zviedrijas numizmatu b-bas 75 g. jubilejā viņam piešķirta atceres medaļa.

F. F.

GRĀMATNIECĪBA

Dipl. inž. G. Blūms sarakstījis grāmatiņu Praktiskās radiotechnikas pamati, ko izdevis apgāds Gaismas pils. Grāmatiņas autors pašlaik atrodas ceļā uz Austrāliju.

TRĪS LAUKU SISTĒMA PARADĪZES DĀRZĀ

Padomju savienībā un satelitu zemēs dzīve tomēr rit „normāli"

MŪSU LĪDZSTRĀDNIEKA ANDR. GRAUDA VĒSTULE NO ANGLIJAS

(Beigas).

Bet jau trīs gadus vēlāk kompartija pārdzīvoja jaunu, grandiozu tīrīšanu, lielāko un asiņaināko no visām, tā saucamo Ježova akciju, kuras upuru skaitu vērtē uz 600—800.000. Šī akcija oficiāli vērsās pret divkosīgiem, pret tādiem, kas atklāti slavina Staļinu, bet klusībā sūta to pie visiem velniem, pie kam šoreiz cietēji bija jau jaunās paaudzes komūnisti līdz ar viņu sievām. Kā interesants sīkums jāatzīmē apstāklis, ka šajos gados smagu krizi pārdzīvoja patiesi ievērojamais Pad. savienības balets, jo — laikam dzīves stils to prasīja — partijas augstākie biedri ļoti labprāt precēja baletdejotājas. Ježova akcijas laikā tika iznīcināta un, protams, arī atjaunota visa valsts aparāta, partijas un arī armijas augstākā vadiba. Šis akcijas laikā arī skaidri izpaudās tā lielā vienība, ar kādu Staļins psiholoģiski sagatavo savus asiņainos pasākumus. Atklātie procesi, vai arī tādi procesi, kas gan norit aiz slēgtām durvīm, bet kuru spriedumi tomēr tiek atklātībai paziņoti, nav nekas cits kā manevrs pašu sabiedrības un lētticīgo ārzemnieku maldināšanai. Ap tiem tiek sacelta iespējami lielāka brēka. Lapām gari raksti avīzēs. Nemitīga klaigāšana radiofonos. Uz pavēli sasauktās strādnieku masu sapulces pieprasa nāvi nodevējiem, ne valsts vai partijas, bet tautas nodevējiem. Tā tas bija ar Pjatakova, Bucharina, Tuchačevska un visiem citiem atklāti zināmiem procesiem. Bet tajā laikā, kamēr šajos procesos notiesāja desmitus vai augstākais dažus simtus personu, aiz procesu puteklīem slēpdamies, Staļins visā klusībā, bez kādas tiesas, vienīgi ar moku sola, dunča un pistoles palīdzību nolikvidēja vairākus simtus tūkstošu kompartijas biedru."

(1937.—38. g. akcija bija liktenīga arī tiem latviešiem, kas Pad. savienībā bija sasnieguši augstu stāvokli. Tie gāja bojā gandrīz vai visi. Lode pakausī izbeidza Rudzutaku, spožo karjēru — viņš jau bija uzkāpis pa politbiroja ļodzīgām kāpnēm. Čekas pagrabos pazuda galva spēku priekšnieks Alksnis un Osoaviochima Roberts Eidemanis. Dr. Bilmaņa laikā viņi kopā ar Vorošilovu un Budjoniju bija parasti viesi mūsu sūtniecības oficiālos sarīkojumos. Alksnis, šķiet, bija nolēmis no latvietības atteikties, jo savam latviskam uzvārdam sāka kabināt klāt otru krievisku — Astrovs. Eidemanis, turpretim, neraugoties uz ģenerāļa činu, turpināja skolas gados sākto latvisko dzejošanu un pēc lietpratēju atzinuma, citos apstākļos, būtu guvis vārdu mūsu liriķu saimē. Vieglāk, tikai ar katorgu, izkūlās Linards Laicens. Latvijas tapšanas laikā viņš bija kvēls nacionālists. Bet nokļuvis divu Annu ietekmē, no kurām vienai patika viņš, bet otra patika viņam, pie kam abas bija Maskavas aģentes. Laicena meklētāja gars aizmaldījās līdz Maskavai, un no turienes līdz Sibirijai vairs nebija tālu.)

1941. g., tas ir tikai 3 gadus pēc Ježova akcijas, Staļins atkal atvēra partijas biedru asins dzīslas, bet starptautiskā stāvokļa dēļ operācija bija jāpārtrauc. Pilnos apmēros tā atjaunota tikai tagad, un norit jaunos apstākļos, kad Pad. savienība ir izvirzījusi savas robežas līdz Berlīnei, tas ir — tikpat tālu cik Sav. valstis un, kad kara laikā Staļins ir izdarījis divas kļūdas vienā vēzienā: parādījis Eiropai sarkanarmiju un sarkanarmijai Eiropu.

No Dieva puses, nedomājat, ka es gribētu ideālizēt Staļina terora upurus — komūnistus. Sauksim lietas īstā vārdā. Ne jau bezpartejiskie vai komūnisma ienaidnieki ir tie, kas strādā čekā un citās tamlīdzīgās iestādēs, kas šauj, kollektivizē, deportē, ierīko un vada vergu darba nometnes, spīdzina un dzen. Tie ir kompartijas biedri, pārliecināti vai nepārliecināti, bet Staļina pavēlēm uzticīgi kompartijas biedri. Viņu centībai nav robežu, nav robežu arī tai aklībai, ar kādu tie izpilda Staļina pavēles. Komūnisti ir visu Staļina pavēļu un nodomu iedzīvinātāji. Bet tajā pat laikā Staļins netikai kā netic savai partijai, viņš baidās no tās. Staļins baidās, ka partija, kļūdama par noslēgtu kastu, ātri vien sāktu perināt ķecerīgas idejas. Staļins nebalstās uz uzticīgiem cilvēkiem, viņš labi zina, cik lēti pārdotu viņa ādu. Tāpēc arī par drošāko viņš ir izvēlējies kustību, nepārtrauktu cilvēku plūsmu caur partiju. Kā saka, valdnieka laiva peld asiņu upē. Ik gadus mazumā, bet ik pēc trīs gadiem lielumā, zināms, pie tam diezgan augsts partijas biedru skaits tiek likvidēts. Palikušie aiz nejaukām bailēm savu centību divkāršo, bet no jauna pienākušie ir centīgi jau tāpēc vien, ka tie ir jauni. Tātad, pavisam vienkārši, tikai dabīgā kārtībā, art, sēt un pļaut. Tas ir baismīgi? Tā ir gaumes lieta. Galvenais ir tas, ka Staļins sēd uz troņa un valda. Un pie tam, cilvēks jau ir neizprotams radījums. No skolas šķiroties puika sentimentālītātes virpuli raudādams bučo žagaru bunti. 1941. g. regulārā sarkanarmija pie katras izdevības padevās vācu gūstā. Tā sarkanarmija, kas aizgāja līdz Berlīnei, tā bija pavisam cita, tās priekšpulkos atradās cilvēki, kam par varonību kaujās bija apsolīta visu grēku piedošana.

Bet atsāksim no gala. Tas, kas tagad notiek pašā Pad. savienībā, Polijā, Ungārijā un citās satelītu zemēs, tas nav ne režīma sabrukums, ne nacionālkomūnisms. Pad. savienībā Staļins turpina, bet satelītos ieved savu normālo kārtību, savu slaveno trīs lauku sistēmu. Un galu galā, ja tā labi apdomā, vai attālākā pakāpē radniecīga kārtība nevalda arī citās zemēs, kur no tiem, kas ievēlēti pašvaldībās, katru gadu zināma daļa izstājas, līdz ar to radot kustību, radot dinamismu statisma vietā. Protams, tur bijušos pašvaldību vadītājus nešauj un nebāž cietumā. Bet taisni tam, pēc Staļina izpratnes, nav piešķirama nopietna nozīme.

Jūs jautāsit, kad tas beigsies, kad šīm šausmām un šim ārprātām tiks darīts gals? Tas atkarīgs no cilvēkiem pašiem. Tad, kad cilvēki vairs nestāsies komūnistu partijā, tad Staļinam būs izsists no kāju apakšas viens no trīs balstiem. Tad, kad komūnistu partijas biedri atteiksies bendēt citus, tad nebūs arī kas bendē viņus, un Staļina vara sabruks. Ir taisnība, vienam otram partijas biedram jau tagad ir apnicis mirt un tas cenšas aizmukt, vai arī, kā Tito, paturēt sev kollektivizēšanas, kāršanas un šaušanas tiesības, bet vairīties no Maskavas valga — Staļina mēģinājums ar savu aģentu palīdzību ievest trīs lauku sistēmu Jugoslavijas kompartijā taču ir vienīgais kominforma un Tito konflikta iemesls. Bet par nožēlošanu, viena bezdelīga pavasari nenes. Tās ziņas, kas nāk no Pad. savienības un satelītiem liecina, ka dzīve tur rit normāli.

ĶĪNIEŠU DOMU GRAUDI

— Jo vairāk sieviete mīl savu vīru, jo vairāk tā labo viņa kļūdas; jo vairāk vīrs mīl savu sievu, jo vairāk viņš padodas savai omai. Ja viņi abi viens otru mīl līdzīgā stiprumā, tad abi palīek, kas viņi ir.

— Sievietes zobens ir viņas mēle, un tam viņa neļauj ierūsēt!

— Sievietes pirmie padomi ir gudrākie, viņas pēdējai lēmumi — bīstamākie.

— Vīrieši savā sabiedrībā klausās cits citu, sievas un meitenes — aplūko cita citu. (p)

Malēniešu Lauskis

Odi sinepēs

TAS PĻAUJAS KUNGS ZIN LAIKU...

Cechu archibīskapam Beranam draud tautas tiesa par valsts nodevību.
(Kārtējā vēsts no austrumiem).

Strāl', turies ticīgi, drošs kāp uz karātavām,
Būs tavai nāvei liels un varens spēks:
Trīs dienas pirms un trīs pēc mokām tavām,
Tik visa pasaule par netaisnību brēks-

TAD GAN...

Pasaules atomu lietpratēji lauza galvas par to, pēc kuŗas piecgades Kremlim būs atombumba.
... Mulķi to lasa un brīnās.

Tik tiešām skaidrību šai lietā sacīs laiks!
Vien atbilde nāks paisa un cieta,
Kur Vašingtona bij un Ņujorka,
tai vietā
Tad zemē caurums būs un gaisā druscių tvaiks.

LABI, KA TIK!

Skotijas baznīca nožēlo, ka naids pret komūnismu nāk desmit gadus par vēlu. Avīžu ziņa.

Tas jūsu cēlais liktenis,
Ne tur ko ņemt, ne dot, —
Ja spējat dažus gadus vēl
Pirms nāves — nožēlot!

Vai arī jums ir savs Laimas amulets?

Par sīkumiem, kas dara stiprus

Pēdējos gados, kas liktenīgu notikumu liesmās pārvēršas gan pelnos, gan gaismā, ir būts kopā ar daudziem cilvēkiem, bet tikai daži paliek dziļi prātā, un sirds tos ilgi piemin ēs. Tiem ikvienam ir bijis kāds pavisam mazs sīkums, ko citā laikā varbūt nemaz neatcerētos, bet pašlaik, kad izklīstam atkal un mūsu odisejiskam ceļojumam vēl arvien nav saredzamas beigas, tie ir pārāk zīmīgi.

*

1944. g. jūlija beigu dienas. Jelgavā niknas ielu cīņas. Melni dūmi kopā ar pelēkiem putekļu mākoņiem ceļas augstu debesīs un tālu saredzami Zemgalē, kur tikko sākusies maizes labības pļauja. Kādas nakts aizsegā neliels, muskuļains kaprālis, pārvarējis Driksnu, pa Elektrības ielu savu grupu ved arvien dziļāk sagrautajā pilsētā, kuŗā vairs tikai labs zinātājs vēl pazīst ielas, bijušo namu vietas un laukumus. Viņam jāizlūko ienaidnieka posteņi, jo ar saules lēktu divām rotām pāri upei jādodas uzbrukumā.

Virzoties cauri Hercoga Pētera ģimnazijas dārzam, kas viņam pazīstams no skolas laika, viņš kādu brīdi apstājas un dzird tikai skaļi pukstam savu sirdi un mēģina saskatīt vietas, kur vajadzētu būt viņa klases logiem. Šo brīdi, citās domās kavēdamies, viņš nav bijis pietiekami uzmanīgs un ir pārāk tuvu pielīdis ienaidnieka postenim. Izlūkus sāk apšaudīt no sāniem, aizmugures, gaisā asi iešvīkstas arī mīnas. Viņi skrien. Varbūt minūti, varbūt arī piecas slēpjas skolas drupās, bet vēl šodien šis vīrs nezina pateikt, kāpēc un kas bija tas, kas viņam pavēlēja to darīt: kā pēdējais lēkdams pāri sašķaiditajam slieksnim, kaprālis pagrābj sauju šķautnainu drupu un, skriedams garām Čakstes piemineklim, iebeŗ tās kabatā.

No tā laika pagājuši jau pieci gadi, bet šīs nakts mazais kaprālis, kas pēc tam piedalījies gandrīz visās lielākajās Kurzemes kaujās, ievainots, bijis gūsteknis Beļģijā un mētāts no vienas DP nometnes uz otru, tomēr vēl arvien nav aizmetis prom šo drupu sauju, jo tās, kaut arī tikai balti pelēkas drumslas, viņam ne uz mirkli neļaujot aizmirst to, kādēļ viņš cīnījies, un ir pārliecināts, ka to darīs atkal.

*

Nejauši ceļš krustojas ar Kazdangas valsts saimniecības pēdējo vadītāju. Viņam jau rīt jāatstāj darba vieta Reinzemē un jāierodas Falingbosteles transitnometnē, lai dotos tālāk uz Austrāliju. Jautāju, ko viņš ceļā uz tālo pasaules malu ņems līdzi kā visvērtīgāko mantu. Sagaidīju, ka sāks stāstīt par grāmatām, ieminēsies par kādu gleznu vai vērtslietām, bet cienīgā izskata vīrs, brīdi kavējies, gaiši smaidīdams atver melnu ādas maciņu. Manas acis kāri tver nākamos mirkļus, un esmu vai pārliecināts — viņš rādīs kādu retu briljantu, palikušu vēl no labajiem, brīvajiem laikiem, bet acis apmulst, kad vīrs mierīgi pastiepj plaukstu, kuŗā guļ jau mazliet apsūbējusi... pakavu nagla ar „Vairoga" iniciālu.

„Kad mūs, lielāku kopu latviešu, 1945. gada pavasarī netālu no Parchimas pārsteidza krievi, es un mani piederīgie izglābamies tikai ar to, kas mugurā, bez dokumentiem, ar nedaudz naudas. Kabatā atradu vēl arī šo naglu. Tagad to vairs nedrīkstu pazaudēt, jo tad būšu pazaudējis arī laimi. Bet kad atgriezīšos atpakaļ, tad šo naglu iedzīšu savas istabas sienā un klāt pielikšu marmora plāksni ar vārdiem: — No Kazdangas līdz Austrālijai un atpakaļ mēs netikām šķīrušies, bet kopā turēdamies — uzvarējām!

*

Bergedorfas stacija. Esam jau atvadījušies, lokomotīve grūž baltus tvaika mutuļus, jāiznāk vēl tikai dežūrantam ar ceļa zīmi, kad pa vagona logu izliecas manas puses kaimiņpuisis Bīgestāns, pie lūpām liek zaļu māla pīlīti un sāk pūst Augšzemgalē bieži dzirdētās dziesmiņas motīvu: „Kas kaitēja nedzīvoti diža meža maliņā..."

„Bet, paklau, tādas tak kādreiz gatavoja Apserdē Utēna tēvs!" es saucu, un man pēkšņi atplaiksnī atmiņā, ka viņš 1935. g. vienu šādu pīlīti dāvāja arī valsts prezidentam Kārlim Ulmanim.

„Tā tas ir. Šito es kādreiz nopirku savam krustdēlam Andrim, bet nepaguvu viņam to aizvest, jo sarkanie mūs pēkšņi izšķira." Topu kluss. Bet viņš vēl aizgūtnēm stāsta, un vārdi steigā klūp, citi pārāk skaļi, citi tikko sadzirdami: „Jocīgi, vai nē? Visu pazaudējis ... vienīgi šo mazo nieciņu no dzimtenes esmu vēl saglabājis. Un arī tagad, dodoties uz Franciju, to vedu līdzi, un ja tur paliks skumji, uzpūtīšu: Kas kaitēja... Un tu domā — tas nepalīdzēs?!"

Vilciens sāk ripot arvien ātrāk, bet viņš izliecies logā, pūš, vicina roku un pūš. Jā, šis mazais nieks viņam tomēr ir kas daudz, daudz vairāk nekā tikai Utēna tēva no Beteļu tīruma māla gatavotā pīlīte!

*

Kamēr dzīvojām vienā nometnē, bieži satikāmies un bijām kļuvuši pat draugi. Īsi pirms aizbraukšanas uz citu Ziemeļvācijas stūri, kādā vakarā, kad sēdējām viņa istabā un vairāk klusējām, nekā runājām, viņš piegāja pie mantu lādītes, brīdi meklējis, pasniedza man ar apdrupušu zīmuļa galu un stipri nodzeltējušu, apgrakstītu pīra lapu.

„Ar šo zīmuli no Pilsblīdenes rakstīju mātei pēdējo vēstuli Sabili. Nākamā dienā mani kara ievainoja, un, kad izveseļojos, mums Kurzemes vairs nebija. Šo papīra lapiņu māte man iebāza kabatā 1943. gada pavasarī, kad braucu uz fronti. Lai glabājot, es arī viņu glabāšu, vienalga, man vēl būs jādodas. Un kaut sas pasaules malas izceļojuši, tomēr reiz atgriezīsimies. Tad ar pašu zīmuli grāmatu grāmatas majā lapā es ierakstīšu atgriešanās dienu!"

*

Un vēl un vēl... Apbrīnojami daudz ir cilvēku, kas glabā kā pavisam sīku nieciņu. Tā būvinženieris Z. rāda dzelzceļa biļeti Rīga—Dobele, kompostrētu 1940. g. 8. aprīlī. „Braucu apciemot līgavu Īles svētkos, bet iepriekšējā naktī to bija apcietinājuši miličī..." — Latvalids K. sudraba etvijā glabā mazu sašvīkājušos spoguļa sukiņu. Tā viņam vienīgā lietiskā piemiņa no kāzu dienas, kad tajā kopā ar Vāmierā palikušo sievu toreiz abi sūtījušies. Tagad arī viņš tanī skatās, bet tikai vienreiz gadā — Jāņu naktī un tieši pulkstens divpadsmitos. — Bet kāds cits, kas varbūt tagad dzīvo Ventorfā, zelta medījonā slēpj gaišu matu cirtu. Un platplecains, varena auguma džūstenieks, kam piederējusi skaista māja ar lielu ābeļu dārzu, sev vēsur līdzi linu audekla maisiņā nesis pāris saujas sen jau izžuvušu un sadrupušu Zemgales mālu...

Tā varētu turpināt un turpināt, bet šo nieku un gadījumu uzskaitījums jau nav tas, kā dēļ to dara. Fiziski savu dzimteni esam zaudējuši, bet garīgi mēs to pazaudēt nedrīkstam. Kā lai mēs paliekam stipri un protam sevi saglabāt dzīvi nai, kad atkal brīvības saule mirdzēs pāri dzimtenes laukiem un māte Latvija skaitīs dēlus un meitas, kas atgriezīsies, tā ir katra paša lieta. Un tādā skatījumā mazie sīkumi ir amuleti, ko Laima daudziem ielikusi rokā, lai tie nepazustu sev un tautai, lai svešo ceļos nepārvērstos par puteklīem, bet noslīpētos par dimantiem, kas savās krāsās vizmo tikai Latvijas saulē.

Alberts Eglītis

ISTIE KUNGI

Vaclava laukumā stāv divi ielas slauķi un pārspriež par tumšo pagātni un slavas pilno tagadni. „Strādnieku stāvoklis, protams, ir uzlabojies," saka viens domīgi, „bet pirms apvērsuma viņi mums solīja, ka nākotnē kungi tiks šot ielas un nesīšot atkritumu spaiņus. Kas notika? Mēs joprojām strādājam savu netīro darbu."

Otrs pakasa aiz auss un klusi murmina: „Man liekas, tu esi aizmirsis, ka mēs tagad esam tie kungi."

Ar pieri sienā

„... Atļaujiet, ka stādu jums priekšā meitenes no DP nācijas," teica kāda amerikāņu pulkveža kundze Triestā, iepazīstinot savus viesus ar dažām caurbraucējām latvietēm. Tas notika pēc tam, kad latvietes pulkveža kundzei latviešu dailamatniecības skatē bija ilgāk nekā stundu stāstījušas par Latviju un latviešiem. (vd)

*

Kāda Štutgartes sporta biedrība bija lūgusi Virtembergas mežu pārraudzības iestādes atļaut dažas izcirtumu stigas izmantot tradicionālajiem pavasara mežu skrējieniem. Atbilde bija: „Meža skrējiens var notikt, ja sportisti apņemas skrienot n e s m ē ķ ē t." (vd)

*

Istambulā ielu dzelzceļā vairāki policisti veda uz tiesu trīs pazīstamus kabatas zagļus, kam visiem bija saslēgtas rokas. Pēkšņi viens no pārpildītā vagona pasažieriem iesaucās: „Man nupat no kabatas izzagtas 100 mārciņas!" Policisti uz pēdām pārmeklēja dzelzos saslēgtos zagļus un — kā tad — atrada pie viņiem nozagtās 100 mārciņas, kas jau bija līdzīgi sadalītas trīs daļās.

Krustvārdu mīkla

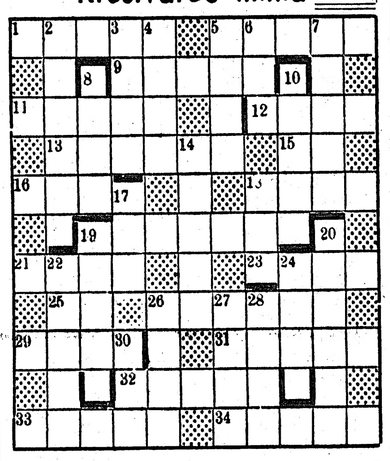

Līmeniski: 1. Baida. 5. Satiksmes vārds. 9. Sievietes vārds. 11. Latviešu rakstnieks. 12. Latviešu gleznotājs. 13. Pussala Amerikā. 15. Nots. 16. Kara cirvji. 18. Mazvērtīga. 19. Brašas. 21. Asprātīgs teikums grāmatas vai raksta sākumā. 23. Ievērojamas latviešu aktrises vārds. 25. Nots. 26. Dienvidu koks. 29. Liels. 31. Jātnieks. 32. Persona vairākās Blaumaņa lugās. 33. Vēsa. 34. Raksturs, tikums.

Stateniski: 2. Jauns latviešu dzejnieks. 3. Ziņu aģentūra. 4. Latviešu rakstnieks. 5. Orgāns. 6. Termins kāršu spēlē. 7. Apzīmēt vērtību. 8. Parādes uzvalks. 10. Cilvēka dabiskie ieroči. 14. Kurzemē palicis jauns latviešu dzejnieks-karavīrs. 17. Simts, svešvalodā. 18. Lamā. 19. Izdiena, pieredze. 20. Acu stikli. 22. Sievietes vārds. 24. Pazemes mājokļi. 26. Pilsēta Italijā. 27. Dabas skaistinātāja. 28. Elsot. 30. Dauza.

Iepriekšējās krustvārdu mīklas atrisinājums

Līmeniski: 1. Mielot. 4. Arfa. 7. Ārda. 9. Klubs. 12. Aitas. 13. Nolūks. 15. Vēļlukturis 17. Bedres. 20. Nesen. 22. Slābs. 23. Āķēt 25. Elpa. 26. Epalts. — **Stateniski:** 1. Māka. 2. Labo. 3. Tā. 4. Adīs. 5. Rāt. 6. Auss. 8. Raksturs. 10. Ūnija. 11. Slaucene. 14. Krusa. 16. Unce. 18. Elba. 19. Ūsas. 21 Sāp. 24. Te.

Gluži kā foto montāžā — un tomēr nē! Trīs smaidošās dāmas ir 23 gadus vecās trīņu māsas Silvija, Frensisa un Elīna, bet viņu draugi —11 mēnešus vecie trīniši Vendijs, Devons un Robins. Abi trio piedalījās trīņu „līdzības sacensībā", kas notika, protams, visu sacensību zemē Amerikā.

1949. g. 23. jūlijā

Bēgļi no Zviedrija

IEBIEDZAMI GROZĪT NOTEIKUMUS PAR TIESISKO STĀVOKLI

Pēc vāciskās preses noteikumiem bijis mums labvēlīgs ir arī tagad. To nupat publicina izplatītais labā laikraksts Svenska Dagbladet. „Bēgļi no Zviedrijas", kādi rodas, latviešu bēgļiem aizbraucējus un prasot grozījumus bēgļu tiesiskajā stāvoklī.

Starp citu konstatē, ka „zviedru ļaudis par katru cenu grib palīdzēt nonākušajiem no Padomju savienības austrumjoslas. Šī bēgļu straume ir radījusi tam šausmu spiestību, kas valdīja priekškara. Bet pārāk, ja atkal un atkal dzirdīt rakstus Amerikas fotografijas ar parakstiem „Zviedrijas". Vai ļaudis Zviedrijas? Atbildi uz to no Bostonas Zviedrijā foto uzņēmums, uz kāds zvejas kuģis un piezīme, ka ar šiem ierašanās 84 latviešu bēgļi — vīri, sievas un bijuši ceļā 28 dienas, un

Bēgļi pāri okeanam

(TASS). — Nujorkas ostā vairāk kā divi tvalkonis Britannic, kas šķērsoja okeana vidū uzņēmumus, kas buru laiviņā bēgļi no Eiropas uz ASV. Helmuts Rusovs un Folkaldrojuši, ka viņi braucienu no padomju kur visā slepenībā 33 pēdas garo laibāka dēļ viņu laiva stipkā tie laimīgi, ka tos uztvalkonis. Iecelotāji Amerikas imigrācijas iestāžu

GRŪTUPA LAIVA NOSLUDINĀS BOSTONĀ

Laikraksts Zviedrijā Valis ka šinīs dienās Bostonā latviešu ārsta Aleksanvaditā laiva ar 83 balto vidū 64 latvieši un 16 laiva izbraukusi no Gēteborgas 4 nedēļām. Daļa dotas tālāk uz Kanādu, gribot palikt ASV. (Š)

Ar dziļām skumjām paziņojam, ka pēc grū ilgām no mums mana mīļā laulātā draudzene gādīgā māmiņa un vec.māmiņa

Anna Ulpe

dzim. g. 9. augustā, Latvijā; mirusi 1949. g. 3. Zviedrijā; kremēta š. g. 7. jūlijā Vetlandā.

Dziļās sērās vīrs, dēls, m un meita, Zviedrijā, z svešumā.

Aizgājēju piemin Sengvardenas nom komiteja un non

Mūsu mīļais vīrs, tētiņš un vectētiņš, vīkš mūžības māju saimnieks

Jāzeps Niedra

dz. 1891. g. 27. 3. Bālvos, miris 1949. g. 12. 7. O Bremenes klēpī 15. jūlijā Oldenburgas pilsētas kap

Dziļās sērās sieva, bēr dzimtenē,

Izsūkusi
ģimenē dipl. māksl.-grafiķa E.
Vilmes grāmata

PAR AUDUMU PARAUGI

ģērbiem, galdautu, logu aizsegu utt. paraugi vistīrākā izmēsētikā. Grāmata liela formātā DM 10.—; atkalpārdevēju pēcmaksu pastā 20

I. Vikne, (13a) Nürnberg 2, Fechbach; L. Gulbe, Wawa Post Office, Ontario, Canada; 60 Kr. J. Cayner R 2, Va., USA. (156)

Latviešu (Plehtenbiles) latviešu Kristīnas

Vanagu apgāds

Bāvu Gmindes latviešu apgāda jaunā adrese ir: Vanagi, DP Camp, Ar- (160)

Ar dziļām skumjām paziņojam, ka pēc grū slimības no mums manā mīļā laulātā draudzene gādīgā māmiņa un vec.māmiņa

Anna Ulpe

dzim. 1894. g. 25. 2., Latvijā, Kosas pagastā, mir Vācijā, Vilhelmshavenā, apbedīts Oldenburgas Ja kapsētuvā.

Aizgājēju piemin Sengvardenas nom komiteja un non

Mūsu mīļais vīrs, tētiņš un vectētiņš, vīkš mūžības mājū saimnieks

Jāzeps Niedra

dz. 1891. g. 27. 3. Bālvos, miris 1949. g. 12. 7. O Bremenes klēpī 15. jūlijā Oldenburgas pilsētas kap

Dziļās sērās sieva, bēr dzimtenē,

Jaun
Dr. me
Rokas g
pasūtinātājiem ur
jam, ka nekavēj
matas izsūtīšanu,
sakarā ar gene
celšanos uz jaun

Ģenerālpārstā
(14a) Schwäb.-Gm
lerie-Kaserne.

TA
atsaucieties nop
akadēmiski izgl
35 g. v., vidēja
fotogr. un blogr
vēstules adresēt:
R. Wilkins, 186-a
phore, S. Austr

DAU

Veterinārārsts

Oskars Brīvoni

dzimis 1894. g. 25. 2., Latvijā, Kosas pagastā, mir Vācijā, Vilhelmshavenā, apbedīts Oldenburgas Ja kapsētuvā.

„Bēgļi no Zviedrijas"

PRASA STEIDZAMI GROZĪT NOTEIKUMUS PAR BALTIEŠU TIESISKO STĀVOKLI

Zviedru pilsoniskās preses noskaņojums vienmēr bijis mums labvēlīgs un tāds ir arī tagad. To nupat atkal apliecina izplatītais labā spārna laikraksts Svenska Dagbladet rakstā „Bēgļi no Zviedrijas", apcerot stāvokli, kāds rodas, latviešu un igauņu bēgļiem aizbraucot no Zviedrijas un prasot grozījumus Baltijas bēgļu tiesiskajā stāvoklī.

Laikraksts starp citu konstatē, ka vēl joprojām ļaudis par katru cenu tiecas izkļūt no Padomju savienības, no „tautas demokratijām" un no Vācijas austrumjoslas. Šī neapskāstošā bēgļu straume ir spilgtākais pierādījums tam šausmu režīmam un apspiestībai, kas valda aiz dzelzs priekškara. Bet pārsteigums rodas, ja atkal un atkal gadās ieraudzīt rakstus Amerikas presē un fotografijas ar parakstiem „Bēgļi no Zviedrijas". Vai ļaudis bēg no Zviedrijas? Atbildi uz to dod kāds no Bostonas Zviedrijā tikko saņemts foto uzņēmums, uz kura redzams kāds zvejas kuģis Bostonas ostā un piezīme, ka ar to kuģi tur ieradušies 84 latviešu un igauņu bēgļi — vīri, sievas un bērni. Tie bijuši ceļā 28 dienas, un „tie bēguši no Zviedrijas, baidīdamies, ka tos no turienes var aizsūtīt atpakaļ uz boļševiku okupētajām zemēm."

Laikraksts turpina: „Še, Zviedrijā, sabiedrība domā, ka mūsu valsts bijusi patvērums politiskajiem bēgļiem. Mēs atceramies tos 50.000 norvēģu un 10.000 dāņu, kas pie mums ieradās kara laikā. Mēs arī zinām, ka tie tūkstoši baltiešu, kas ar īrstošiem un neplemērotiem satiksmes līdzekļiem pārkļuva pāri Baltijas jūrai, ir priecīgi un laimīgi, ka viņi nokļuvuši brīvā zemē, kur viņi var justies drošībā. Zināms, ir jau šad tad lasīts laikrakstos par baltiešiem, kas iegādājušies kuģus, lai brauktu uz Ameriku. Zviedru iestādes arī neliek tiem ceļā nekādus šķēršļus. Policija tikai uzmana, lai kuģi neuzņemtu vairāk pasažieru, nekā noteikumi to katrā gadījumā paredz. Mēs tad iedomājamies, ka tie brauc uz citām zemēm ar nolūku atrast sev labākas dzīves iespējas un, kaut gan atmiņas par militāro baltiešu izdošanu 1945.-46. gadā vēl aizvien met tumšu ēnu uz mūsu likumiem par bēgļu aizlīdzībām, vairumam zviedru tomēr neienāk prātā, ka baltieši atstāj mūsu zemi tāpēc, ka tie te nejūtas droši.

Bet kad viņi nokļūst galā, tie stāsta, ka viņi bēguši no Zviedrijas tāpēc, ka zviedru valdība viņus atzīst par Padomju savienības pavalstniekiem. Un pa visu pasauli presi tad iziet fotografijas ar „bēgļiem no Zviedrijas". Viegli iedomāties, kādu ietekmi tas rada tajās zemēs, kas varbūt nezina par Zviedriju neko daudz vairāk, kā vienīgi to, ka mēs šo pavasari nepievienojāmies Atlantijas paktam. Bet tāda veida propaganda mums nemaz nav vēlama. Šāda konsekvence netika paredzēta arī tad, kad valdība pieņēma nelaimīgo likumu par pavalstniecību tiem baltiešiem, kas atbēga uz šejieni pēc tam, kad Zviedrija, pretstatā Savienotajām valstīm un Lielbritānijai, bija atzinusi Pad. savienības patvarīgo izrīkošanos ar Baltijas valstu suverenitāti. Zviedrijas starptautiskais prestižs tāpēc arvien neatlaidīgāk prasa ātrākus grozījumus noteikumos par baltiešu tiesisko stāvokli mūsu zemē. V.

Buru laiviņā pāri okeanam

Ņujorka (SS). — Ņujorkas ostā ienācis angļu tvaikonis Britannic, kas Atlantijas okeana vidū uzņēmis divi igauņus, kas buru laiviņā stradušies ceļā no Eiropas uz ASV. Izglābtie Helmuts Rusovs un Folkers Harpe paskaidrojuši, ka viņi atkuši savu braucienu no padomju zonas Vācijā, kur visā slepenībā pali uzbūvējuši 33 pēdas garo laivu. Sliktā laika dēļ viņu laiva stipri bojāta un tie laimīgi, ka tos uzņēmis angļu tvaikonis. Iecelotāji nodoti Ņujorkas imigrācijas iestāžu rīcībā.

A. GRĪNUPA LAIVA IERADUSIES BOSTONĀ

Igauņu laikraksts Zviedrijā Valis Eesti ziņo, ka šinīs dienās Bostonā iebraukusi latviešu ārsta Aleksandra Grīnupa vadītā laiva ar 83 baltiešiem — to vidū 64 latvieši un 16 igauņi. Laiva izbraukusi no Gēteborgas priekš 4 nedēļām. Daļa bēgļu gribot doties tālāk uz Kanādu, bet daļa gribot palikt ASV. (Š)

Latviešu sportistes krietni panākumi Francijā

Pagājušā gada rudenī, kad Velta Bebre, neilgi pēc sasniegtā trimdas rekorda diska mešanā, atstāja Valkas nometni, bija neziņa, vai un kādas būs tai sporta iespējas jaunajā mājvietā Strasburgā. Tagad zināms, ka uzņēmīgā sportiste atradusi laiku un iespēju arī sportam un pēc pavaditās basketbola sezonas, spēlējot Racing Club Strasburg 1. vienībā, vasaras sezonā, kā tas Francijā parasts, nodarbojoties ar vieglatlētiku. Startējot 22. maija sacīkstēs, V. Bebre uzvarēja augstlēkšanā ar 1,33 m, bet diska mešanā un lodes grūšanā ar 29,52 resp. 9,00 ieguva 2. vietas. 19. jūnijā notikušajās Elzasas meistarsacīkstēs V. Bebre izcīnīja 2. vietu diska mešanā ar teicamu 32,20 m sasniegumu aiz uzvarētājas un jaunās Elzasas rekordistes Combe, kas sasniedza 33,19 m. Lodes grūšanā ar 9,08 m un augstlēkšanā ar 1,25 m tā ieguva 3. vietas. Bez tam Bebre bija arī RCS 4×100 m stafetes vienības dalībniece. A. L.

R. Lejēns — Algojas meistars augstlēksana

Algojas apgabala vācu meistarsacīkstēs vieglatlētikā, kas notika Kemptenē, pāri par 200 dalībnieku vidū startēja arī Memingenas latviešu vieglatlēti N. Ozoliņa un R. Lejēns.

Rūdolfs Lejēns augstlēkšanā pārliecinoši izcīnīja pirmo vietu un līdz ar to arī Algojas meistartitulu, sasniedzot 1,70 N. Ozoliņa augstlēkšanā sievietēm ar 1,35 m palika 2. vietā, uzrādot vienādu rezultātu ar pirmās vietas ieguvēju. 100 m skrējienā, kurā ar 13,2 sek. uzvarēja kādreizējā Rīgas Uniona vieglatlēte Krafta, N. Ozoliņa sasniedza 13,9, paliekot 4. vietā. Tāllēkšanā ar 4,54 N. Ozoliņa dalīja 5. un 6. vietu. J. P.

DZIDRA PASTENIEKS VEIC 100 m 13,0 sek.!

Šīs sezonas sporta dzīvē palicis neatzīmēts kāds ievērības vērts notikums: 17 g. vecā Dz. Pastenieks, pazīstamā sporta darbinieka V. Pastenieka „atvase", š. g. 29. maija eksternās vācu sacīkstēs Vircburgā uzvarējusi 100 m skrējienā, pārspējot arī Vircburgas meistari, sasniedzot lielisku 13,0 sek. Vācu treneŗa vadībā Dz. Pastenieks gatavojas mums mazpopulārajā 80 m barjērskrējienā. Gaidīsim jaunās sportistes tālāku attīstību. A. L.

Šogad igauņu šķēpa metēji labāki par latviešiem

Baltijas brīvvalstu laika labākie šķēpa metēji igauņi šovasar atguvuši latviešiem vācu okupācijas laikā zaudēto vadītāju vietu. Gan Stendzenieks un Circenis vēl nav sasnieguši savu spēju kāpinājumu, taču šobrīd 3 labākie igauņi ir pārāki par 3 labākiem latviešiem. Lūk, igauņu trijnieka spētais: Moks 65.02 m, Valmans 63.61 m, Lips 61.96 m. Latviešu 60 metrinieki: Stendzenieks 63.95 m, Circenis 63.12 m, Hakelis 61.63 m. Izņemot jauno Moku, kas atrodas Zviedrijā, pārējie igauņi, pretēji latviešiem, savus rezultātus sasnieguši dzimtenē. Latvijā, diemžēl, nav neviena vīra, kas spētu mest šķēpu pāri 60 metriem. —bč—

DP PIEDALĀS BAVĀRIJAS MEISTARSAC. VIEGLATLĒTIKĀ

16. un 17. jūlijā Vircburgā notikušajās Bavārijas meistarsacīkstēs vieglatlētikā, it kupls bija arī nevācu dalībnieku skaits. Dažādu tautību DP, kas startēja no vācu biedrībām, guva labas sekmes. Labākos panākumus guva lietuvietis Z. Puzinauskas (Rosenheima)), uzvarot lodes grūšanā ar 13,71 un diska mešanā ar 40,95 m, ierindojoties 2. vietā. Diska mešanā 4. vietu ar 39,87 ieguva igaunis Kevema (Nürnberg-Süd), bet 5. v. ar 38,89 ungārs Jako — tātad 50 proc. ārzemnieku!

K. Upenieks 400 m barjērskrējienā iekļuva finālā, bet, nesanākot solim, ar 60,8 sek. palika pēdējais (6. v.). 3×1000 m stafetē K. Upenieks kā 1. FCN beigu vīrs palīdzēja sasniegt jaunu kluba rekordu — 8:09,2 min., bet palika tomēr 4. vietā. Pavisam neveicās P. Neilandam lodes grūšanā — ar vienu derīgu grūdienu tas nespēja iekļūt finālā, kur 2. vietas ieguvējs sasniedza 13,04 m... A. L.

Pārbaudes sacīkstēs Lībekā 15. jūlijā Ratass meta disku 39.78 m, Kadiķis 32.95 m un Čečins 32.00 m, bet lodi Ratass grūda 12.45 m, Kadiķis 12.11 m, Priede 11.81 m un Čečins 11.49 m. Diska mešanā rezultātus ietekmēja akmeņainā apgrieziena vieta. Divās iepriekšējās pārbaudes sacīkstēs atzīmējās šādi rezultāti: diska mešanā — Ratass 42.25 m, Rudulis 40.26 m, Kadiķis 35.40 m. Čečins 33.75 m, Dukāts 32.54 m; lodes grūšanā (7,257 kg)— **Rudulis 13.85 m**, Ratass 12.66 m, Kadiķis 12.09 m, Priede 11.63 m, Aviks 11.45 m, Čečins 11.40 m, Dukāts 11.07 m un 5 kg lodes grūšanā — Rudulis 16.20 m, Ratass 15.32 m, Čečins 14.75 m, Kadiķis 14.63 m. Aviks 14.34 m, Priede 14.30 m un Dukāts 13.85 m.

Hersbrukas nometnes pēdējās pārbaudes sacīkstēs vieglatlētikā sasniegti šādi rezultāti: lodes grūšanā: P. Neilands 13,13, O. Krasts 11,67; diska mešanā: P. Neilands 32,28; O. Krasts 30,80; augstlēkšanā: J. Katužans 1,63 m un tāllēkšanā O. Krasts 5,74.

H. Mastiņš un P. Birkmanis ar labām sekmēm piedalījušies vācu vieglatlētikas sacīkstēs Vānē (pie Ķelnes). H. Mastiņš augstlēkšanā veicis 1,70 un lodē 11,36, P. Birkmanis 100 m veica 12,6.

Sengvardenes jaunatnes rosība vieglatlētikā

Ja amerikāņu joslā visrosīgākā ir Valkas jaunatne, tad angļu joslā tāda, liekas, ir sengvardenieši, kuriem nesen notika jau trešās vieglatlētikas sacīkstes šinī sezonā. Piedalījās 35 dalībnieki, divās vecuma grupās: jaunākā — līdz 14 g., vecākā 15—18 g.

Sacīkšu labākie rezultāti — jaunākā grupā, 60 m: J. Bluķis 9,7, A. Klaikalietis 9,9; 100 m: I. Špechts 15,5, J. Bluķis 15,6; 200 m: V. Zariņš 36,2, A. Klaikalietis 37,6; 400 m: E. Zvirbulis 1:23,5, I. Mičulis 1:23,6; 1000 m: J. Bluķis 3:57,8, V. Zariņš 3:58,9. Tāllēkšanā: J. Bluķis 3,94, E. Jurjēvičs 3,65. Trīssoļlēkšanā: J. Bluķis 8,22, I. Špechts 7,43. Augstlēkšanā: J. Bluķis 1,15, I. Špechts 1,05. Kārstlēkšanā: J. Bluķis 1,70, I. Špechts 1,60. 3,5 kg lodes grūšanā: I. Špechts 7,65, E. Jurjēvičs 6,22. Vecākajā grupā 60 m: U. Bluķis 8,0, G. Grīslītis 8,3; 200 m: U. Bluķis 29,6, G. Grīslītis 29,7. Tāllēkšanā: G. Grīslītis 4,96, I. Cinks 4,52. Trīssoļlēkšanā: U. Bluķis 9,98, G. Grīslītis 9,26. Augstlēkšanā: A. Zāns 1,45, G. Grīslītis, L. Bergmanis, U. Bluķis — 1,40. Kārstlēkšanā pie 2,15 m augstuma, ko pārvarēja L. Bergmanis un I. Cinks, nelaimīgā kārtā salūza lecamā kārts, tā ka sacensību vajadzēja pārtraukt. 7,25 kg lodes grūšanā: A. Zāns 7,18, U. Bluķis 6,65, G. Grīslītis 6,61, L. Bergmanis 6,37 m. G. G.

Ar dziļām skumjām paziņojam, ka pēc grūtām ciešanām šķīrās no mums mana mīļā laulātā draudzene, mūsu labā gādīgā māmiņa un vecmāmiņa

Anna Ulpe

dzim. 1879. g. 9. augustā, Latvijā; mirusi 1949. g. 3. jūlijā Jönköpingā, Zviedrijā; kremēta š. g. 7. jūlijā Vetlandā-Zviedrijā.

Es sapni par dzimteni pagalvī likšu.

Dziļās sērās **vīrs, dēls, mazdēls, vedekla un meita, M. Sukatnieks Zviedrijā, znots nezināmā svešumā.**

Aizgājis Dieva lielajā mierā mūsu sirdsmīļais dēliņš, brālītis, mazdēliņš, māsasdēls un krustdēls

Pēteris Lecis

dzim. 1935. g. 12. martā, Rīgā, miris 1949. g. 16. jūlijā, Štutgartē, kremēts 1949. g. 18. jūlijā Štutgartē.

Pēterīti savās sirdīs paturēs

vecāki, brālis, vecvecāki, piederīgie Vācijā, dzimtenē, nezināmā svešumā, Kanādā, Francijā.

Veterinārārsts

Oskars Brīvonis

dzimis 1894. g. 25. 2., Latvijā, Kosas pagastā, miris 1949. g. 11. 7. Vācijā, Vilhelmshavenā, apbedīts Oldenburgas Jauno kapu latviešu nodaļjumā.

Aizgājēju piemin **Sengvardenas nometnes komandants, komiteja un nometnes iemītnieki.**

Mūsu mīļais vīrs, tētiņš un vectētiņš, Vīksnas pag. Augstāsbirzes māju saimnieks

Jāzeps Niedra

dz. 1881. g. 27. 3. Balvos, miris 1949. g. 12. 7. Oldenburgā. Guldīts zemes klēpī 15. jūlijā Oldenburgas pilsētas kapos.

Dziļās sērās **sieva, bērni un mazbērni dzimtenē, Vācijā un Kanādā.**

Tikko iznākusi greznā izdevumā

„NOMODĀ UN SAPNĪ"

bērnu piedzīvojumi. Ed. Alaiņa teksts, J. Šternberga zīmējumi.

Grāmata iespiesta uz mākslas iespiežamā papīra daudzkrāsainā klišeju iespiedumā. Cena à DM 2.—
Tā pati angļu valodā à DM 3.—

Bez tam — atkal dabūjams plašākais latvisko dziesmu krājums „Pie Dzintara jūras" à DM 2.50
Marka Tvena „Toma Soera piedzīvoj. à DM 0,80
Ed. Alaiņa „Klusās skaņas" à DM 0,20

Izsūtu arī uz pēcmaksu atsevišķus eksemplārus. Atkalpārdevējiem parastā atlaide.

Pasūtinājumus adresēt: Ed. Alainim, (13a) Lettenlager „Fischbach", über Nürnberg 2. (147)

UZMANĪBU!

Atkal iespējams pasūtināt vēsturnieka V. Lamstera grāmatu

Ievads latviešu stila vēsturē

(tekstā un atsevišķās tabulās vairāk nekā 600 senlietu zīmējumu). Izsūtu tagad uz pēcmaksu par DM 8.—, ieskaitot sūtīšanas izdevumus. Pasūtinot vairāk nekā 5 eks. reizē — 15 proc. atlaide.

E. MILLERS,

(14a) Esslingen/N., Postamt 4, Hohenkreuz, „Postlagernd". (148)

Alfrēda Valdmaņa domas emigrācijas jautājumā

un viņa pirmie soļi šīs problēmas labvēlīgai nokārtošanai aplūkotas grāmatā

Dienās baltās - nebaltās

Ģenerālpārstāvis: **Rob. Krūklītis,**
(14a) Schwäb.-Gmünd, DP Camp, Artillerie-Kaserne. (165)

Pasaules rakstniecības ievērojamākie darbi latviešu valodā.

Kopš 1940. gada, kad Latviju atgrieza no pārējās pasaules, izcilie rakstnieki visās brīvās zemēs ir radījuši daudzus jaunus ievērojamus darbus, kas latviešu valodā līdz šim nav iespiesti.

Lai latviešiem tie būtu pieejami, apgāds „Grāmatu Draugs" ir ieguvis tiesības uz ievērojamāko grāmatu saīsinājumu publicējumiem latviešu val.

Jaunā grāmatu virkne sāks iznākt ar jūlija otro pusi.

Pirmais izdevums:
Francis Verfels
„DZIESMA PAR BERNADETI"
Romāns,
kas tulkots vairāk nekā 30 valodās.
Cena DM 1.50.

So grāmatu izsūtām pārstāvjiem šinī nedēļā.

Apgāds „Grāmatu Draugs", H. Rudzītis,
(14a) Feilbach/Württ., Jahnstr. 19. (155)

IRO joslas galvenais štābs saņēmis jaunus darba piedāvājumus no Peru un Indijas.

PERU/LIMA meklē speciālistus:

1) ķīmiķi-speciālistu gumijas resp. apavu rūpniecībai;
2) elektrotechniķi (jāpārzina motori un elektriskā instalācija);
3) vairākus namdarus-galdniekus, kas prot gatavot arī biroja mēbeles;
4) vairākus labus speciālistus apavu rūpniecībai; vecuma robeža 25—40 g., labs atalgojums.

PERU vēl meklē:

1) techniķi miltu dzirnavām; jābūt ar lielu praksi un labam speciālistam;
2) speciālistu sauso biskvītu produkcijai; vecuma robeža 30—50 g., labs atalgojums, var būt arī ģimenes cilv.

INDIJA meklē:

galveno aldari; alga Rs. 1.000 mēn. plus Rs 250.— dārdzības piemaksa, brīva medicīniskā aprūpe, brīvs apmēbelēts dzīvoklis (vasaras māja) un kalpotāji; jābūt labam speciālistam, vēlamas angļu valodas zināšanas, vecums neierobežots, var būt arī maza ģimene.

Interesentiem ziņas par sevi sūtāmas BCP speciālistu kartotēkai, (21a) Detmold, Wittje-Str. 14.

Sludinājums attiecas tikai uz angļu joslā dzīvojošiem DP. Vēstulēm lūdzam pievienot pastmarkas atbildei. (152)

Iznākusi

Ierobežotā skaitā dipl. māksl.-grafiķa E. Vīksnes grāmata

LATVISKU AUDUMU PARAUGI

Saturā: spilvenu, galdautu, logu aizkaru, alenu segu utt. paraugi vistīrākā latviešu ornamentikā. Grāmata lielā formātā, maksā DM 10.—; atkalpārdevējiem ar uzliktu pēcmaksu pastā 20 proc. atlaide.

Pasūt.: F. Vīksne, (13a) Nürnberg 2, DP Lager Fischbach; L. Gulbe, Wawa A. C. R. Post Office, Ontario, Canada; E. Graubica, c/o Mr. J. Cayner R 2, Waynesboro, Va., USA. (156)

Pēc Veidenes (Fichtenblīes) latviešu nometnes likvidēšanas

Daugavas Vanagu apgāds

pārvietots uz Švābu Gmindes latviešu nometni, un apgāda jaunā adrese ir:
Verlag Daugavas Vanagi,
(14a) Schwäb.-Gmünd, DP Camp, Artillerie-Kaserne. (160)

Jauniznākušās

Dr. med. P. Ābeles

Rokas grāmata mātēm

pasūtinātājiem un pieprasītājiem ziņojam, ka nekavējoties uzsākam šīs grāmatas izsūtīšanu, kas bija aizkavējusies sakarā ar ģenerālpārstāvniecības pārcelšanos uz jaunu nometni.

Ģenerālpārstāvis: **Rob. Krūklītis,**
(14a) Schwäb.-Gmünd, DP Camp, Artillerie-Kaserne. (166)

TAUTIETES,

atsaucieties nopietnā precību nolūkā akadēmiski izglītotam tautietim. Esmu 35 g. v., vidēja auguma. Ļoti vēlama fotogr. un biografija. Nopietni domātas vēstules adresēt:
R. Wilkins, 186-a, Military Road, Semaphore, S. Australia. (146)

Sakarā ar Veidenes (Fichtenblīes) latviešu nometnes likvidēšanu, manas grāmatnīcas jaunā adrese ir:

(14a) Schwäb.-Gmünd, Lettenlager, Artillerie-Kaserne.

(163) **Rob. Krūklītis.**

Iesūtot DM 6.—, dzimš. dat., stundu, vietu, Jūs saņemsit **horoskopu** (raksturs, liktenis). **H. Karūsa,** Berchtesgaden-Strub, Insula. (162)

KOLUMBIJAI
vajadzīgs techniķis,

kas prot strādāt ar Kay stellēm un kas būtu spējīgs darboties par fabrikas techniško vadītāju. Kandidātiem, kam pēc iespējas jābūt zem 50 gadiem, jāuzdod, kādas stelles tie pārzina; alga — vismaz 500 pes. mēn., 48 stundu darba nedēļa. Pieteikties BCP speciālistu kartotēkai, (21a) Detmold, Wittje-Str. 14. (161)

Ja kāds ko zinātu par
Jāni Jermaloviču,

dz. 1922. g. 21. 10. Daugavpils apr., kurš, pēc pēdējām ziņām, 1947. g. 25. 10. aizbraucis uz Angliju — lūdzu ziņot A. Jermalovičam, (22a) M. Gladbach, Flughafen C. M. W. S., Post 468, Aachener Str., Germany. (149)

Robertu EGLAVU no Kokneses pag. „Lapsām" meklē Vilis Skrupskis no Rīgas. (14a) Esslingen a/N., Tannenbergstr. 7-2. Germany. (154)

Vēlos iepazīties ar latvieti, slaida auguma, no 40—45 g., kas gribētu izcelot uz ASV. Esmu tumšmate, 165 cm gara. Vēst. adr.: Elma Elmanis, Baker's Jewelry, Main St., Downers Grove, Illin., USA. (157)

IRO starptautiskais meklēšanas dienests, Arolsenā, meklē:

Frici Kivilu, dzim. Liepājā; **Elmāru Krelli,** dz. 1919. g. 22. 1. Pēterpilī, pēd. ziņas no Kurz.; **Varaidotu Krelli,** dz. 1908. g. 27. 9. Pēterpilī, pēd. z. no Kurz.; **Intu Kuškinu,** dz. 1940. g., pēd. z. no Kuldīgas; Egilu Liepu-Liepiņu, dz. 1942. g. 18. 10. Krievijā; pēd. ziņas no bērnu nama angļu joslā; **Kārli Lorenci,** dzim. 1915. g. 27. 6. Rīgā; **Kārli Purgaili,** dz. 1923. g. 9. 9. Rīgā, pēd. z. no Kēnigsbergas; **Borisu Šustrakovu,** dz. 1922. g. 19. 10. Maskavā, pēd. z. no Berlīnes; **Ansi Alfrēdu Šproģi,** dz. 1922. g. 26. 4. Sātiņu pag., pēd. z. no Mitenvaldes; **Žani Valdmani-Čubi,** dz. 1925. g. 1. 8. Matkulē, pēd. z. no Dancigas; **Helēni Johansoni,** dz. Borovsku, dz. 1896. g.; **Jāni Katkevicu,** dz. 1924. g. 11. 8. Ilūkstē, pēd. z. no Vīsbādenes; **Irmu Ķeri,** dz. 1922. g. 6. 11. Liepājā, no Kēnigsbergas evak. uz Greifsvaldi; **Voldemāru Klētiņu,** dz. 1913. g. 1. 1. Jelgavas apr., pēd. z. no Siampes pag.; **Valdi Jāni Klinzi,** dz. 1925. g. 8. 11. Talsu apr., pēd. z no Hersbrukas; **Helēnu Krāmeri,** pēd. z. no Rīgas; **Elmāru Kronbergu,** dz. 1922. g. 28. 3.; **Mariju Kuškinu,** dz. Danielsoni, dz. 1872. g. 29. 5., dzīv. Igaunijas Valkā, pēd. z. no Kuldīgas; **Emīlu Leicenu,** dz. 1903. g. 27. 2., pēd. z. no Neuengammas koncentr. nom.; **Staņislavu Lesniku,** dz. 1911. g. 7. 2. Bērzpils pag., pēd. z. no Rīgas. (150-151)

MAZIE LASĪTĀJI! **Kur palikusi KRIKŠA 2. grāmata?** (164)

RADIOAPARĀTUS,

jaunās produkcijas superus, pārdodu tikai tautiešiem ar 10 proc. nolaidi.

Izmeklējiet sev vēlamo aparātu un nododiet man pasūtinājumu ar pastkarti, uzdodot aparāta firmu un tipu, un es Jums to nosūtīšu ar ekspresi. Izbraucējiem ieteicu mazos aparātiņus — 4 kontūru Schaub „Junior", veikalos par 210.—, 5 kont. Philips „Philetta" ar nopemamo skālu par 325.— un 6 kont. Lorenz „Tempelhof" par 258.—

Raeldi, Inh. P. Lapsiņš,
(21a) Detmold, Langestr. 26. (159)

LATVISKIEM ROKDARBIEM,

galdautiem, spilveniem, segām, cimdiem, jostām, kā arī ādas, koka un metalla darbiem, vairāk nekā 160 orig. zīmēj. sniedz

Ed. Paegles L. r. ābecīte,

kas maksā DM 5.— ar piesūtīšanu arī ārpus Vācijas. (167)
(17a) **Karlsruhe, Forstner-Kaserne.**

DAUGAVAS VANAGU GRAMATNĪCA
(13a) Nürnberg 2, DP Camp Valka.

Vienmēr krājumā visi trimdas izdevumi.
Pieprasiet katalogu.

JA GRIBI MIERU, GATAVOJIES KARAM

LIELBRITĀNIJA VĒLAS RAŽOT ATOMBUMBAS

Londona (R). — Militāriem lietpratējiem vairs nav noslēpums, ka Savienotajās valstīs, Nebraskas štatā, kas ir Ziemeļamerikas kontinenta pašā centrā, atrodas amerikāņu gaisa spēku virspavēlniecība (Strategic Air Command). Tā veido pašu pirmo frontes līniju ne vien Amerikā, bet arī Eiropā. Ja cilvēci piemeklētu trešā pasaules kara katastrofa, un sāktos naidīgo spēku iebrukums Rietumeiropā, tad pirmais prettrieciens nāktu tieši no šīs militārās iestādes Nebraskā. Kā tur izskatās un kā organizēts turienes svarīgais darbs, par to sniedzam īpašu rakstu.

Jautājums par rietumu aizsardzību, droši vien, apspriests pag. nedēļā sasauktajā slepenā konferencē. Šī bija visslepenākā apspriede, kāda vien notikusi Sav. valstīs pēc kara. Kāds no šīs konferences dalībniekiem izteicās žurnālistiem: „Pat gadījumā, ja es drīkstētu jums ko pastāstīt par šo apspriedi, jūs tik un tā nevarētu manu informāciju presē izmantot, jo jūs paši tad saprastu, ka katra publicēšana kaitētu mūsu valsts interesēm." Amerikāņu prese tomēr teicās esam uzzinājusi, ka slepenajā konferencē prezidenta Trūmena vadībā pārrunāts Lielbritānijas lūgums sniegt tai un Kanādai tuvāku informāciju par atombumbas produkcijas metodēm. Šo amerikāņu preses ziņu Londonā ne apstiprina, ne arī atsauc.

Bet trešdienas vakarā Vašingtonā notika jauna augstāko militāro vadoņu, kongresa līderu un atomenerģijas komisijas vadītāju slēgta apspriede. Šī apspriede tomēr vairs nebija tik apsolūti slepena kā pag. nedēļas, un kongresa atomkomisijas priekšsēdis Mek-Mekons vēlak paziņoja: „Mēs apspriedēm, vai ASV būtu jādalās ar Angliju un Kanādu savā atomenerģijas ražošanas noslēpumā. Nekādi konkrēti lēmumi nav pieņemti un arī nebija paredzēts tos pieņemt šajā apspriedē. Vēlāk notiks jauna apspriede."

Trešdienas vakarā BBC politiskais redaktors M. Leitijs ziņoja: Apm. pirms viena gada angļu valdība informēja Sav. valstis, ka Anglija esgt sagatavojusies atombumbu ražošanai. Tai jau esot visas tehniskās dotības un arī iespēja iegūt augstvērtīgu urāna rūdu no Beļģijas Kongo.

Anglija tātad pilnīgi sagatavojusies pasaules visbriesmīgākā ieroča ražošanai — apstāklis, kam var būt milzu stratēģiska nozīme. Nav jābrīnās, ka, pirms pāriet šo likteņīgo Rubikonu, Anglijā paceļas šaubu pilnas balsis. Tā nopietnais liberāļu laikraksts Manchester Guardian jautā: „Vai būtu labi Anglijai pašai ražot atombumbu, vai arī labāk būtu atstāt bumbas ražošanu arī turpmāk Sav. valstīm?" Laikraksts izsakās: „Anglijā dzird izsakām domu: kādu dienu var izcelties karš starp Lielbritāniju un Pad. savienību, pie kam Sav. valstis pašā sākumā nemaz nebūs karā iejauktas. Rēķinādamies ar šādu iespēju, Vinstons Čerčils ar viņam piemītošo brutālo valsirdību pieprasīja, lai Lielbritānija savā pašas zemē sagādā sev atombumbu krājumus, jo tikai tādā gadījumā Anglija spēs sekmīgi atvairīt austrumu invāziju.

Bet kāds bija stāvoklis pirms gada, kad vēl nebija noslēgts Atlantijas pakts un kad vēl nepastāvēja rietumūnijas valstu militārā sadarbība. Turpretim tagad Atlantijas pakts pilnīgi izslēdz varbūtību, ka Sav. valstis varētu palikt neitrālas uzbrukuma gadījumā. Tomēr būtu varbūt labāk, ja mēs, angļi, teiktu saviem Amerikas draugiem: paturiet savu Atlantijas okeanu kā vareņu aizsardzības barjēru un aiz tā — jūsu fabrikas, kas ražo jaunus slepenus ieročus. Turpretim mēs Anglijā labāk neražosim atombumbu, jo tas tikai novestu Lielbritānijas salas bīstamā stāvoklī un būtu tikai izaicinājums ienaidniekam priekšlaicīgi sākt invāziju. Jūs, amerikāņi, tikai turpiniet ražot atombumbas, no kuŗu pielietošanas kādu dienu būs atkarīga Eiropas brīvība.

Vienalga, kur Rietumeiropā uzceltu atombumbu fabrikas, — tās tūdaļ kļūtu par galveno uzbrukuma mērķi ienaidnieka lidmašīnām un viņa gaisa desantiem. Atombumbas ražošana pašlaik ir ASV monopols. Vai stratēģiski mēs nerīkotos sapratīgāki, ja bumbu ražošanu atstātu amerikāņu ziņā arī turpmāk?" beigās jautā Manchester Guardian, acīm redzamu šaubu mākts.

ASV bumbveži gatavi triecienam dažu minūšu laikā

Par saviem iespaidiem un pieredzējumiem amerikāņu gaisa spēku virspavēlniecībā raksta Die Weltwoche līdzstrādnieks, kas nesen apmeklējis šo stratēģiski visnozīmīgāko vietu pasaulē. Strategic Air Command atrodas Omahas pilsētas tuvumā. Milzu lidlauks un štāba celtnes uzbūvētas nepārredzamu kukurūzas lauku vidū. Arī visa pārējā apkārtne ir viens vienīgs ideāls lidlauks. Nekur plašajā apkārtnē neredz nevienu augstieni vai pakalnu. Tikai līdzenums, kuŗā viļņo labības lauki. Amerikāņu gaisa spēku priekšnieks ir aviācijas ģenerālis Lemejs, kas jau piecus gadus nav atļāvies sev nevienu atvaļinājuma dienu. Un arī tanī laikā, kad Omahā viesojies Šveices žurnālists, ģenerālis bijis spiests atsaukt norunāto izbraukumu, jo viņu steidzami izsauca uz Vašingtonu.

Ģenerālis Lemejs sobrīd ir 42 g. vecs. 1932. gadā viņš pameta darbu tērauda rūpniecībā un iestājās Ohaio techniskajā augstskolā, ko vēlāk papildināja aviācijas skola. Septiņpadsmit gadu laikā ģenerālis no gaisa redzējis 60 valstis visos piecos kontinentos, bet tikai reti kur nolaidies zemē. Pēc viņa norādījumiem otrā pasaules karā amerikāņu bumbveži vairs neielidoja V formācijās. Ģenerālis Lemejs bija pirmais, kas pavēlēja saviem pilotiem, kad tie bombardēja Tokio, no 4000 m augstuma nopikēt uz dažiem simts metriem. Tiešā ģenerāļa Lemeja vadībā amerikāņu aviācija nodedzināja un nobumboja 67 pilsētas. Lai cik dīvaini tas arī izliktos, izrādās, ka uzlidojumi ienaidnieka mērķiem ir skaidras matēmatiskas aplēses. Jāzina, cik lielus upurus drīkst atļauties. Ja vienā uzlidojumā aplēsti 30 proc. zaudējumu, tad nedrīkst raidīt uzbrukumā divi reizes ar 20 proc. zaudējumu katrā.

Plašo celtņu pašā centrā Omahā atrodas kāds neliels mūra nams, kam nav neviena loga. Dienu un nakti te kvēlo zilās neona spuldzes un tiksķ neskaitāmi aparāti. Tās ir virspavēlniecības „elektriskās smadzenes". Pa tālrakstes aparātiem te saplūst ziņas no 17 bumbvežu atbalsta punktiem ASV. Kādā telpā, kas nodrošināta biezām tērauda durvīm, tiek saņemtas radiogrammas no 36 amerikāņu lidlaukiem, kas izkaisīti pa visu pasauli. Zvana Grenlande, Japāna, Lībija, Alaska. No Siāmas un Brazīlijas ziņo par lietu, Dakarā plosās smilšu vētra, bet Aleutu salās uzsnidzis sniegs. To visu zina šajā mazajā telpā. Bet tas vēl nav viss. Tad, kad Rietumeiropu apjozīs radara tīkls, Omaha zinās, kad ziemeļnorvēģiju pārlidos kāda lidmašīna un kad kāds gaisa putns parādīsies virs Skotijas vai Francijas.

Sarunā ar ģenerāļa Lemeja preses šefu noskaidrojās, ka Savienoto valstu bumbvežu formācijas pirmajam triecienam var būt gatavas jau dažu minūšu laikā, ja izceltos karš. Katram štāba virsniekam ir savs aizstājējs, visiem pilotiem skapjos stāv nepieciešamā bagāža un piederumi. Milzu organizācija ir tā konstruēta, ka tā atrodas trauksmes stāvoklī jau nedēļām un mēnešiem ilgi un tāda paliks visu laiku. Trauksmes notiek bieži, un attālums Omahas viriem vispār neeksistē. Nav retums, kad viena regbija komanda ierodas uz sacīkstēm 4000 jūdžu attālajā lidlaukā vai piloti, saņēmuši priekšniecības atļauju, aizlido uz Kaliforniju. Viss šis milzu darbs prasījis ģenerālim Lemejam pusotra gada drudžaina darba.

Arī tagad nedēļā vismaz divi reizes notiek augstāko štāba virsnieku apspriedes, uz kuŗām nereti ierodas arī lidlauku komandieŗi. Omahas personāls ir gados samērā jauni cilvēki: ģenerālim Poveram, kas savā laikā bija militārais atašejs Londonā un vēlāk sagatavoja atombumbu uzbrukumu Hirošimai, ir tikai 37 gadi. Zem 40 gadiem ir ģenerāļa Lemeja štāba priekšnieks ģen. Kisners. Pēdējā gadā viņš 11 reizes aplidojis zemes lodi. Bet Omahas „elektrisko smadzeņu" šefs ģenerālis Montgomerijs ir tikai 36 gadus vecs. Tas ir Lemeja princips — saistīt ap sevi jaunus, enerģiskus vīrus, kam liela darba enerģija un veseli nervi. (d.)

Jaunas lidmašīnas padomju aviācijas parādē

Maskava (SS). — Pirmdien visā Padomju savienībā svinēja t. s. aviācijas dienu. Tušinas lidlaukā pie Maskavas lidotāju parādi komandēja ģen. ltn. Vasilijs Staļins, bet skatītāju vidū bija arī pats ģenerālisims Josifs Staļins, saulē iededzis un veselīgā izskatā, kā to atzīmē ārzemju novērotāji. Parādē un gaisa kaujas demonstrācijā piedalījās jauna tipa supercietokšņi un raķešu lidmašīnas, kuŗu ātrums tuvojas skaņas ātrumam. Starp citu demonstrēja, kā deviņi četrmotorīgi Tupoļeva tipa bumbvedēji četru Mikojana tipa iznīcinātāju pavadībā nevienādā cīņā notrieca divus „ienaidnieka" bumbvedējus un divus iznīcinātājus.

Parādē noskatījās arī daudzu ārvalstu, to skaitā Anglijas un ASV militārie un aviācijas atašeji. Bez jau pazīstamām Jakovļeva, Mikojana un Lavočkina tipa mašīnām rādīja arī vairākas jaunas lielā ātruma mašīnas, kuŗu pazīmes viņu ātrā lidojuma dēļ tuvāk nebija saskatāmas. Parādi atklāja ar 100 lielgabalu 24 zalvēm, pēc kam parādījās vairāki Jakovļeva tipa iznīcinātāji, kas tikai 70 metru augstumā vizināja lielu Staļina portretu. Nākošā formācija izveidoja vārdus „Slava Staļinam".

Nirnbergas prāvas prokurors aizstāv briesmoni

Londona (DM). — Kādas sievietes nogalināšanā apsūdzētais Džons Heis (Haigh), 39 g. vecs, veiksmīga Londonas rūpniecības uzņēmuma direktors, tiesā atzinies, ka dažu gadu laikā nogalinājis 9 personas. Uz slepkavībām viņu pamudinājusi kāre pēc cilvēku asinīm. Drausmīgo noziegumu prāvas iztiešāna modinājusi Anglijā lielu sabiedrības interesi. Laikraksti tai veltī vairāk lappuses, sniedzot arī apsūdzētā, tiesnešu un aizstāvju uzņēmumus. Apsūdzēto aizstāvēja sērs Dēvids Meksvels Faifs, kas Čerčila kabinetā bija augsts tieslietu resora ierēdnis un Nirnbergas prāvā Anglijas oficiālais prokurors. Aizstāvis mēģināja apšaubīt apsūdzētā gara spējas. Savā runā sērs Dēvids izteicās, ka viņa klients mistiskā kārtā ticējis, ka tā rīcību nosakot kāda dieviška griba, kas pārāka un stiprāka par cilvēku izdotajiem likumiem. Audzināts noteikti reliģiskā garā, Heis jau jaunībā sācis redzēt savādus sapņus, kuŗos dominējušas mocības un asinis.

Pagaidām Heisu tiesāju tikai par vienu noziegumu, 69 g. vecas atraitnes nogalināšanu mantkārīgos nolūkos. Policijas liecinieki domā, ka Heis savus stāstus par pārējiem upuriem izdomājis, lai radītu garīgi slima cilvēka iespaidu. Apsūdzētā ziņas pārbaudīs, bet jau pirmā prāvā viņš atzīts par vainīgu slepkavībā ar iepriekšēju nodomu un notiesāts uz nāvi.

KOMINFORMS PŪLAS GLĀBT GRIEĶU NEMIERNIEKUS

Atēnas (F). — Grieķijas valdība piesūtījusi Apvienoto nāciju Balkānu komisijai rakstu, ka kominforms pastiprinājis līdzdalību grieķu pilsoņu karā. Daudzās vietās parādījušās jaunas cīnītāju vienības, ieroči un materiāli. Bulgārija un Albānija pilnīgi pakļāvusies kominforma diktātam, kas šīs abas valstis izmanto, lai apdraudētu Grieķijas flankus. Pēdējā laikā palīdzība grieķu komūnistiem pienāk arī no Rumānijas. Albānija nodevusi nemierniekiem lielu skaitu smago automobiļu ieroču, kaŗavīru un cilvēku transportam. Raksta beigās grieķu valdība ziņo, ka Albānijā pa jūras ceļu pienāk lieli kaŗa materiālu transporti, ko pārvadā Pad. savienības un satelītvalstu kuģi.

SĀKUSĀS ARĪ ŽIDU DEPORTĀCIJAS

Ņujorka (E). — Amerikāņu nedēļas laikraksta Journal korespondents no Parīzes, atsaucoties uz aculiecinieku nostāstiem, ziņo, ka sākušās arī žīdu masveidīgas deportācijas uz Sibiriju no Ukrainas, Baltkrievijas un Polijas. Starp Varšavu un Maskavu redzēti daudzi aizrestoti vilcieni ar žīdu ģimenēm, kas devušies austrumu virzienā. Korespondentam stāstīts, ka deportētajiem atļauts paņemt līdzi tikai visnepieciešamākās mantas. Izsūtīto transporti virzīti uz Aserbeidžanas padomju republiku, lai „papildinātu turienes iedzīvotāju skaitu".

PADOMJU SAVIENĪBA DIBINA KOMINFORMU TUVAJIEM AUSTRUMIEM

Britu diplomāti apspriež stāvokli arabu valstīs un Izraēlā

Londona (D). — Ceturtdien Lielbritānijas ārlietu ministrijas telp sākās britu Tuvo austrumu diplomātu konference Bēvina vadībā. Informētas aprindas norāda, ka darba kārtībā paredzēts saimnieciskais un politiskais stāvoklis arabu valstīs, kā arī jaunā situācija, kas radusies, proklamējot Izraēlu. Lielu vērību diplomāti veltīšot komūnistu ekspansijai, kas pēdējā laikā aizvien noteiktāk pastiprinās visā Tuvajos un Vidējo austrumu telpā.

Dzelzs priekškars ir laba lieta, bet arī tas nevar hermētiski noslēgt Pad. savienību no pārējās pasaules. Daudzas interesantas informācijas pa aplinkus ceļiem nonāk rietumos un atklāj politbiroja kārtis. Tā, piemēram, kopš kāda laika saņemta ziņa, ka Maskavā pašreiz organizē kominformu Tuvajiem austrumiem. Šis darbs bijis uzdots Bulgārijas ministru prezidentam Dimitrovam, kas savas spējas pierādīja jau tad, kad vēl pastāvēja kominterne. Bet šoreiz Maskavas plānus izjauca kāda augstāka vara — Dimitrovs nomira, un atbildīgo uzdevumu uzņēmās vien no varenākajiem padomju vīriem — Georgijs Maļenkovs. Informētas aprindas sakas zinām, ka Maskavā pašreiz sagatavo lielu skaitu aģentu, kuŗiem vajadzēs panākt to, ko Tuvajos austrumos nespēja padomju diplomāti.

Tad, kad Apvienotajās nācijās sprieda par Palestīnas sadalīšanu arabu un zidu starpa, Sav. valstu plānam tūdaļ pievienojās arī Pad. savienība. Staļins cerēja iegūt izdevīgas pozicijas mūžam nemierigajā territorijā, kas atradas starp Ēģipti un Iraku un kur līdz šim noteikšana bija anglo-saksiem. Palestīna komūnistu partija nodibināja jau 1919. g. Cetrus gadus vēlāk tā pievienojas kominternei un mēģināja pret britiem izspelēt kā žīdus, tā arabus. Kad Bevins paziņoja, ka Lielbritānija atsakās no savām mandāttiesībām Palestīnā, tūdaļ mainīja kursu arī komūnistu vadonis Zāmuels Mikunis. Tas notika 1947. g. 14. maijā.

Gadu vēlāk proklamēja Izraēlas valsti, un Svētajā zemē atskanēja pirmie šavieni. Kremlis cerēja, ka tā būs dzirksts, kas aizdedzinās eksplozīvo Tuvo un Vidējo austrumu pulvera mucu. Pad. savienības pirmajam sūtnim Izraēlā Pavelam Jersovam bija uzdots iestūrēt žīdu kuģi Maskavas ūdeņos. Labi domāto pasākumu izjauca Izraēlas valdiba, kas nevēlējas, lai viņas zemē iefiltrē sakanos aģentus. Draudzība Telavivas un Maskavas starpā tūdaļ izjuka, un Pad. savienībā sakās antisemitisma kustība, kas vēlak izplatījās arī visās satelitvalstīs.

Tad Maskava pievērsās arabu valstīm, kur vēl joprojām pastāv feodālā iekārta, analfabētisms, lielas pretišķibas fellachu un zemes īpašnieku starpā un bieži vien neciešami sociālie apstākļi. Un tomēr arī šai šķietami auglīgajā zemē komunisma doktrīnām bija mazi panākumi. Maskava aizmirsa, ka arabu dzīvi nosaka korāns.

Līdz otram pasaules kaŗam Pad. savienībai nevienā arabu valstī nebija diplomātisko pārstāvniecību. Bet kad Sav. valstis un Lielbritānija pāri Vidējiem austrumiem sāka sūtīt krieviem kaŗa materiālus, Beirutā un Bagdadē ieradās pirmās padomju militārās misijas, lai rūpētos par transportu apsardzību. Pēc neilga laika militāristiem sekoja diplomāti, kuŗus no Beirutas diriģēja padomju Tuvo austrumu speciālists Solods. Uz Kairo viņš sākumā nosūtīja 15 savus cilvēkus. Pēc dažām nedēļām viņu skaits palielinājās uz 70, un tagad Pad. savienības sūtniecībā Ēģiptē strādā 200 ierēdņu.

Amatnieki vēl nebija galā ar darbiem padomju sūtniecībā Beirutā, kad sīriešu drošības iestādes konstatēja komūnistu aģentu darbu. Tie bija kominternes izskolotie cilvēki, kas zināja, ko katros apstākļos pasākt. Sīrijā ar panākumiem darbojās kurds Bardašs, kas galveno vērību pievērsa mūžam nemierigajam Jecirehas apgabalam. Vieta bija gudri izvēlēta, jo Jecireha atrodas trīsstūrī starp Eifratu, Turcijas un Irakas robežām. Te dzīvo ap 12 dažādu cilšu. Bardašam bija panākumi. Jau 1946. g. sākās pirmā sacelšanās pret Damasku. Bet šoreiz Maskava pārrēķinājās: nacionālais kaŗaspēks nemierus apspieda, kaŗavīri izdemolēja padomju kultūras namu, un valdība 1947. g. Ziemsvētkos aizliedza komūnistu partiju.

Libanona izrādījās mazliet tolerantāka. Lai gan te komūnistu partija nav ne atļauta, ne aizliegta, tad, kad muezini sauc ticīgos uz lūgšanām, atskan arī avīžu zēnu saucieni, kas piedāvā komūnistisko Saut-Ash-Shaab. Libanona ir lepna uz savu demokratisko izpratni. Salīdzinot ar citām arabu valstīm, komūnistiem te ir samērā labi panākumi: no 1,2 miljoni lielā ie votāju skaita partijā ir 6000 bie

1001 nakts zemē Irakā Marksa Ļenina ideju sludinātāji spl darboties pagrīdē, jo te komūn partija aizliegta. Maskavai Ir bija teicams aģents — dažreiz sevi dēvēja par Jusifu Salm citreiz saucās Fahads. Viņam labi panākumi Mosulas na strādnieku starpā un tuksneša duīnu vidū. Bet tad Salmanu 1 g. apcietināja irakiešu policija, tagad viņš 14 gadus no vietas, dēdams cietumā, varēs pārdo savu dzīvi. Pagrīdē komūn spiesti darboties arī Ēģiptē, lai senā faraonu zeme labprāt p kviešus Pad. savienībā un pār Maskavai savu kokvilnu.

Nav veicies komūnistu aģenti autoritārajā Jemenā. Vispirms P savienība izmēģinājās ar lētām p cēm un tad mēģināja iefiltrēt sa aģentus. Bet Jemenas imamam redzīgas acis — viņš ielika cietu krievieti Faniju Jaskolko, bet rējos aizsūtīja Staļinam atpa Tad Maskava laida darbā ja līdzekli — pareizticīga bazn Arabu valstīs dzīvo daudzi arm Lai iegūtu tos sev, Pad. savien atkal atjaunoja Erivanā Armēn patriarchatu un nosūtīja uz Tu jiem austrumiem „visu pareizti patriarchu" Aļekseju. Viņa cel ma kulminācija bija Jeruzale kur Aļeksejs Sv. Kapa bazilikā lebrēja pontifikālmesu.

Sagaidāms, ka jau tuvākā kotnē Pad. savienības propagan Tuvajos un Vidējos austrumos vairāk pastiprināsies, jo moder saimniecību un stratēģiju lielā rā nosaka nafta. Un šī dārgā šķ ruma okeans viļņo zem arabu v stu tuksnešiem.

Staļins vēlas nomierināt ķiniešus un mongoļus Balkānos

**Hamburga (F). — Vācu laikra Die Welt, kas iznāk Hamburgā, zi ka Pad. savienība iecerējusi mil cilvēku pārvietošanu no Āzijas Balkāniem pēc tam, kad būs gā Tīto režīms. Maķedoniešus, kroāt rumāņus, serbus, slovēņus, bul rus, kā arī pa daļai ungārus un a vakus, trīs gadus pēc valdības m ņas Jugoslavijā, paredzēts deport uz komūnistisko Ķīnu, Kaukāzu Turkestānas dienvidaustrumu da Viņu vietā Pad. savienība vēlas n metināt Austrumeiropā un Balk nos ķiniešus, armēņus, mongoļus citas Āzijas nomadu tautas. To rosinājis Staļina sekretariāts, ka ārpolitiskajos jautājumos daudz lē lāka ietekme nekā politbirojam. S sekretariātā ietilpst maršals Voro šilovs, Maļenkovs, Molotovs, Miko jans un pārējā pasaulē gandrīz n pazīstamais Staļina līdzstrādnie Poskebiševs.

DAŽOS VĀRDOS

Britu augšnams trešdien pieņēm jauno tēraudrūpniecības nacionāl zācijas likumu ar pārlabojumu, k tas stāsies spēkā tikai 1950. g. pē vispārējām vēlēšanām. Augšnam ar to vēlējies, lai svarīgo likum akceptētu tauta.

12,5 miljoni parakstu iesnieg UN sekretariātā, lūdzot Apvieno tās nācijas pārbaudīt esperanto va lodas izplatīšanas iespējas. Parak stītāju vidū, kas ieteic esperant par pasaules palīgvalodu, ir ar Austrijas, Holandes, Čechoslovakij jas un Polijas ministru prezident un Francijas valsts prezident Oriols.

Kopenhagenas tuvumā miris Pa tašons, viens no izcilākajiem un pazīstamākajiem filmu komiķiem pasaulē. Viņš bija pēc tautības dā nis un īstā vārdā saucās Madsens Patašona ilggadīgais partners Pat nomira jau 1942. g. Tagad pirmo reiz pēc kaŗa vācu kinoteātros izrāda viņu agrāko gadu filmu „Pats un Patašons paradīzē".

ATKLĀTA JAUNA PLANĒTA

Ņujorka (D). — Amerikas balss ziņo, ka Sav. valstu observātorijas atklājušas jaunu, nelielu planētu, kas atrodas 53 miljoni km no saules. Atskaitot meteorus, tā ir saulei vistuvākā planēta. No zemes šīs jaunais spīdeklis atrodas 6,5 milj. km attālumā.

LATVIA
Latvian Newspaper
... under SCAEC Civil ... Division Authorisation ... IMPR 104. Publisher ... Valdemārs Lem... ... DP Camp Erlangen, ...-Str. 1. Printer: ... Degebrecht, Ludwigs... ... 16. Published ... Circulation: 14.000

L

...INSTONS ČERČILS O... VIENĪBU UN PR...

Maskava i... Rietu...

...ijas jūras sov... ...ešanas plāni

...trieciens vērsīsies pret ...ajiem austrumiem

...(R). — Kādā referātā ...adlotonā padomju bij. ...okajevs pastāstīja par ...plāniem attiecībā uz ...u, Skandināviju un Vā... ...starp citu teica:

...ums par padomju virskun... ...ijas jūrā ieņem galveno ...ās ārējā politikā. Šodien ...ums jau tiek formulēts ...ēdā kā vēl nekad. Politbi... ...ņēmies padarīt Baltijas ...padomju jūru, un tas no... ...Padomju Savienībai. Skandināvija ...līdz pat Ķilei.

...ēkļi nekad nevarēs sa... ...Vācija arī turpmāk pa... ...militiska valsts. Lūk, tā... ...politbiroja tik ļoti interesē... ...Vācijas radikālu politisku ...ēmu. Pad. savienībai vai ...ā visa Ziemeļvācija, vai ...tur ieņēmu valdība ar kā... ...kvislingu priekšgalā.

...ar to Pad. savienība uzsā... ...tās gadā, iebrukdama So... ...uzbrukums bija ļoti sva... ...kam bija jāsagatavo Vā... ...Baltijas valstu iekarošana ...Skandināvijas valstu sov... ...Kandalakšas apgabala ...nozīmēja ne tik daudz ...torijas paplašināšanu uz ...bet vēl vairāk tas bija ...PSRS mēģinājums izlauz... ...baltijas jūras līci. To pašu ...ir praktiski arī tagad ...tilpu Kandalakša— ...tam lielākie iekārtoja ...Vācu Rietumsomijā. Vē... ...karaspēks okupēja ...un drīz varbūt sa... ...Alandu salas.

...pasaules kaŗa iznākumā ...lielus labumus un ie... ...turējās savam mērķim ...dībai Ziemeļeiropā. Tā ...Kalnējo, Austrumprūsiju, ...Meklenburgu. Un tomēr ...neatrisināja problēmu: ...nedabūja savās ro... ...Baltijas jūrā un nepanāca ...izšķirošanu. Pats galve... ...nespēj sagrābt stratē... ...svarīgo apgabalu no Ķiles ...Magenai. Šo territoriju ...ieguvu sev tikai tad, ...Holšteinā nodibinātos ...ļeju valdība, jo ka... ...provincē neatradīsies pa... ...jeb kontrolē, tik ilgi ...nepārvaldīs rietumu ...jūrā.

...padomju valdība zina ...tomēr viss ir tā kā paš... ...nav nekādu izre... ...revolūciju Skandinā... ...politbiroja ir arī pārlie... ...Pad. savienībai draudēs ...no flanka tik ilgi, ka... ...starp Ķili un Kopen... ...komūnistisks. Un ja ...gūtu savā kontrolē ie... ...jūrā no rietumiem, tad ...vara Baltijas jūrā ...nevarētu.

...nekādu šaubu par to, ...jumā padomju bruno... ...pirmo triecienu vēr... ...leeju Baltijas jūrā ...un Šlezvig-Holšteinu.

Septembrī ... mar...

Vašingtona. — ...šingtonā paziņot... amerikāņu sauszeņ... sa spēki Vācijā ... nevrus. Par šo r... plašo apjomu lie... tanīs būs norīkoti ... kājnieku — vai... agrāk. Uzaicināt... franču okupācijas ... oficiālā paziņojum... devums esot pārb... tiskas kaujas spē... kāņu kaŗaspēkam ...

Amerikāņu sau... gaisa spēku virsp... atremontēt un s... amerikāņu kaŗas... tvaikoņus, kas ja... rezervē. To apzī... soli mobilizācijas ...

...anija raizējas par savu d...

...(D). — Tiranas radio ...vārā ziņoja, ka Jugo... ...priekšdarbus uzbru... ...ai, sadarbībā ar ...ho-fašistu bandām". ...ārlietu ministrs Kar... ...paziņoja, ka jugoslavu ...vairs aktīvi neat... ...dumpiniekus. Reizē ...jauna apstiprināja ju... ...apņēmību pilnīgi ...robežu tiklab grieķu ...kā grieķu valdības

...par grieķu dum... ...naidīgo rīcību un ...pret Jugosla... ...centrā esot Maķe... ...Jugoslavija esot ...grieķu dumpi... ...atzinās Kar... ...vai daudzi ievai...

noti grieķu dump... Jugoslavijas slimn... aprūpē atrodoties ... to starpā bērni. L... vija klusu ciezda... grieķu dumpinieku... rīcību, lai nepasli... stāvokli frontē. B... neesot iespējams ... nu kāds darāms a... go stāvokli, kādā... grieķu dumpinieki... tā neesot Jugoslav... nīgi tie ļaudis, ke... slavijai naidīgu p...

Belgrades oficio... dienās vairākkārt ...ņu, bulgāru un ... koncentrēšanu pie... bežas. Vēl nesen ... ziņas bija atsauci...